

Church Discipline

ته میگردنی کلیسای

چۆن
کلیسا پاریزگاری له
ناوی عیسا
دهکات

جۆناتان لیمان

وه رگیپران: نه ریمان تاهیر
ئه ندازیار سروش

بنیادنانی کلّسای ته ندروست

ته مپکردنی کلّسای

چۆن کلّسا پاریزگاری له ناوی عیسا دهکات

جۆناتان لیمان

Email: jamala@worksmail.net

Email: contact@handofhelp.info

Skype: jamalabumajd

www.handofhelp.info

UK: +44 (0) 7966 610944

Iraq: +964 (0) 751 792 5515

iraq, erbil, Ankawa, Hershem 28 / 23

- ناوی کتیب: تەمییکردنی کلّیسایی
- نووسەر: جۆناتان لیمان
- ۆەرگێرانی: ئەندازیار سروش & نەریمان تاهیر eng.srush@gmail.com
- چاپی یەكەم، ۲۰۲۰
- چاپخانه:
- تیراژ: ۱۰۰۰ دانە
- ژمارە ی سپاردن:

مافی چاپکردنی لەلایەن رێکخراوی هاند ئۆف هیلپ پارێزراوه

هەموو ئایەتەکانی لە چاپی کوردیی سۆرانی ستاندرهوه (KSS) ۆەرگێراوه. هەموو مافەکانی پارێزراوه.

تەمبېكردىنى كلىپسايى: چۆن كلىپسا ناوى عيسا دە پارىزىت
مافى بىلاوكردنهوى لە لايەن جۆناتان لىمانهوه پارىزراوه، ۲۰۱۲
كروپسوهى) ههستاوه به بىلاوكردنهوى ئەم بەرهههه
:ناونيشان

1300 Crescent Street

Wheaton, Illinois 60186

هه موو مافه كانى پارىزراوه. ههچ به شىكى ئەم بىلاوكرارهيه به بى ئاگادار كردنهوى پيشوه ختى
نووسەر ناكريت چاپ بكرىتهوه، يان به هەر رىگه يه ك و به هەر شيوه يه ك به خشيرت،
ئەليكترونى، فۆتوكوپى، تۆمارى دەنگى، مه گەر ئەوهى كه له گەل ياساى مافى
. چاپ و بىلاوكردنهوى ويلايه ته يه كگرتوه كانى ئەمريكادا بگونجيت
ديزايىن به رگ: كۆمپانيای دوآل ئايدىتيتى

وينه ي به رگ: واين برىزه نيكا

چاپى يه كه م، ۲۰۱۲

له ويلايه ته يه كگرتوه كانى ئەمريكا چاپ كراوه

ئايه ته كان له وه شانى ئين ئاى فى (وه شانى نيوده وه لته نوئ) وه وه رگيراهوه

ژماره ي ستاندهرى نيوده وه لته په رتوو كى كاغه زى 7-3233-4335-1-978

ژماره ي ستاندهرى نيوده وه لته په رتوو كى بىلاوكرارهوى ئەليكترونى 4-3234-4335-1-978

ژماره ي ستاندهرى نيوده وه لته په رتوو كى پى دى ئيف 1-3235-4335-1-978

ژماره ي ستاندهرى نيوده وه لته په رتوو كى مۇبىياكيت 8-3236-4335-1-978

كتىبخانه ي كۆنگرئس، كه ته لوگى داتا و زانيارى بىلاوكراره

ناو: ليمان، جۆناتان، ۱۹۷۳ - نووسەر

ناونيشان: تەمبېكردىنى كلىپسايى: چۆن كلىپسا پارىزگارى له ناوى عيسا ده كات / جۆناتان ليمان

ناونيشانى ديكه: له سه ره وهى ناونيشانه وه: بنيادنانى كلىپساي ته ندروست

ISBN 978-1-4335-2327-5: به رگى رهق

ISBN 978-1-4335-3236-8: په رتوو كى ئەليكترونى

ISBN 978-1-4335-3234-4: پى دى ئيف

۱. تەمبېكردىنى كلىپسايى. ۲. تەمبېكردىنى كلىپسايى - توپىنه وه

كتىبى پيروژ - يه زدانناسى

20110463829

8-dc22, '262

كروپسوهى خزمه تىكى تاييه ت به چاپ و بىلاوكردنهوى كۆمپانيای بىلاوكراره كانى هه والى خو شه

LB 20 19 18 17 16 15 14 13 12

9Marks ISBN: 978-1-951474-58-4

13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

ناوه پړوك

لاپه پره

- ۱ پيشه كېي زنجيره كتيبه كان
- ۲ پيشوتار: چيروكي دوو مزگيني
- ۷ ناساندن: چوارچپوهي ته مبيكردن
- ۱۵ به شي يه كه م: داناني چوارچپوه
- ۱۷ وه رزي يه كه م: بنه ماکاني كتيبي پيروژ بو ته مبيكردن
- ۲۴ وه رزي دووهم: چوارچپوهي ئينجيل بو تيگه يشتن له ته مبيكردن
- ۳۳ وه رزي سيه م: كه ي ته مبيكردن زه روور و پيوسته؟
- ۵۰ وه رزي چواره م: چوڼ كلنسا نه ندامه كاني ته مبي بکات؟
- ۶۱ وه رزي پينجه م: گه رانه وه ي كه سه كان چوڼ ده بيت؟
- ۶۷ به شي دووهم: جيبه جيكردي چوارچپوه كه، توپژينه وه كان
- ۶۹ وه رزي شه شه م: داوڼنپيسه كه
- ۷۲ وه رزي هه وته م: ئالووده بوون
- ۷۷ وه رزي هه شته م: سه ردپري هه واله كان، تاوانباره كه
- ۷۹ وه رزي نوڼه م: قاميشي كوتراو
- ۸۲ وه رزي ده يه م: نه ندامي ناچالاك
- ۸۵ وه رزي يازده يه م: جياكردنه وه ي نه ندامي به نه مهك و دلسوژ له وانه ي كه نه ندام نين
- ۹۰ وه رزي دوازده يه م: نه وه ي كه پيشوه خت ده ست له كار ده كيشيته وه
- ۹۳ وه رزي سيژده يه م: نه وانه ي كه تازه برياريان داوه
- ۹۵ وه رزي چوارده يه م: نه ندامي خيزان

به شی سبیه م: ده ستپیکردن

۹۷

وه رزی پازدهیه م: پیش ته مبیگردنیان، فیریان بکه

۹۹

وه رزی شازدهیه م: پیش ته مبیگردنیان، ریکیان بخه

۱۰۶

ده رهنجام: ئاماده ی؟ ئه و شتانه ی که فه شه ده بیت لیان دلنیا بیت

۱۰۹

پاشکۆ: ئه و هه لانه ی که شوانه کان له کاتی ته مبیگردندا ئه نجامی ده دن

۱۱۱

پیشہ کی زنجیرہ کتبہ کان

ٹایا باوہ پت بہوہ ہہیہ کہ ئہوہ بہرپرسیاریہ تی تویہ یارمہ تی بنیادانی کلیسیاہ کی تہندروست بدہیت؟ ئہ گہر خوٹ بہ شوئیکہ وتووی مہ سیح دہ زانیت، ئہوا باوہ پمان وایہ کہ بہ لئی، ئہوہ بہرپرسیاریہ تی تویہ.

عیسا فرمانت پیڈہ دات کہ قوتابی دروست بکہیت (مہ تا ۲۸: ۱۸ - ۲۰). یہ ہوزا دہ لیت لہ باوہ پدا خوٹ بنیاد بنی (یہ ہوزا ۲۰ - ۲۱). بہ ترؤس بانگھیشتت دہ کات کہ بہرہ کانت بو خزمہ تکرده بہ کاربھینیت (یہ کہ م پترؤس ۴: ۱۰). پؤلس پیٹ دہ لیت کہ بہ خوٹہ ویستیہ وہ راستی رابگہ یہ نہ تاکو کلیسا کہ گہ شہ بکات و پیگات (ئہ فہ سؤس ۴: ۱۳، ۱۵). ٹایا دہ بینیت کہ ئیمہ ئہوہ لہ کوئی دہ ہیئین؟

ئہ گہر تو ئہ ندام یان رابہری کلیسای، زنجیرہ کتبہ کانی بنیادانی کلیسای تہندروست ئامانجی ئہوہیہ کہ یارمہ تیت بدات تاکو ئہم داواکاریہ کی کتیبی پیروژ بہ جببگہ یہ نیت، وہ روئی خوٹ لہ بنیادانی کلیسیاہ کی تہندروست بگپڑیت. بہ جوڑکی دیکہ دہ توانین بلین کہ ئومیدوارین ئہم کتیبانہ یارمہ تیت بدن لہوہی کہ کلیسا کہت خوٹ بویت بہو جوڑہی کہ عیسا کلیسا کہت خوٹہ دہ ویت.

رپکخرای ۹ نیشانہ کان پلان و بہرنامہ ی ئہوہیہ کہ کتیبی کورت و پوخت لہ سہر ہہر یہ ک لہو نیشانانہ بنووسیت کہ مہرقؤس بہ نو نیشانہ کانی کلیسیاہ کی تہندروست ناوزہ دی کردوہ، لہ گہ ل یہ ک کتیبی دیکہ سہ بارہت بہ فیڑکردنی دروست. بہ دوا ی ئہم کتیبانہ دا بگہرئی: وتاردانی روون و ئاشکرا، یہ زداناسی بہ پیپی کتیبی پیروژ، ئینجیلی پیروژ، گوڑینی باوہر، مزگینیدان، ئہ ندامیتیبی کلیسا، تہمبیکردنی کلیسای، بہ قوتابیوون و گہ شہ کردن، لہ گہ ل رابہرایہ تی کلیسا.

کلیسا خوچیبیہ کان ئیشیان ئہوہیہ کہ شکوی خودا بو گہل و نہ تہوہ کان نیشان بدن. ئیمہ ئہم کارہ دہ کہین لہ رپگہ ی چاوخستنه سہر ئینجیلی عیسا مہ سیح، وہ بہ مہ بہستی رزگاری متمانہ ی پی دہ کہین، ئینجا بہ پیروژی و یہ کبوون و خوٹہ ویستی خودایی یہ کرتان خوٹ دہ ویت. نوئژ دہ کہین کہ ئہم کتیبہ ہاواکاری و یارمہ تیت بدات.

مارک دتفہر و جوئاتان لیمن

ہہ لہ چنی زنجیرہ کتبہ کان

هیزی پړوحی پیرۆزه وه وا ده کات وه کو کورپه که ی پیرۆز و گوپړایه ل بیت. خودا له ریگه ی ناشتکردنه وه ی تووه له گه ل خو، تو له گه ل خیزانه که شیدا ناشت ده کاته وه، وه کاریک ده کات که له گه ل که له پیرۆزه که یدا که سایه تی و شکومه ندییه مه زنه که ی ده ربخه ن.

پیت چونه؟ کام له م دوو ئینجیله باشر وینای کتیبی پیرۆزه ده کات که تو باوه پرت به فیگردنه کانیه تی؟

یه که م ئینجیل پیداکریی له سه ر ئه وه ده کات که مه سیح رزگار که ره. دووهم، پیداکری له سه ر ئه وه ده کات که مه سیح رزگار که ر و په روه ردگاره.

یه که م دانه باسی په یمانی نوئی لیخو شنبوونی مه سیح ده کات. دووهم دانه باسی ئه وه و په یمانی نوئی پړوحی پیرۆز ده کات که ئه ویش بوو ژانه وه و نوپوونه وه ته.

یه که م ئینجیل ئاماژه به و پیگه نوئییه ده کات که مه سیحیه کان هه یانه که ئه ویش بوون به پړوله ی خودایه. دووهم ئینجل باسی پیگه نوئییه که و وه سفی کاره نوئییه که ش ده کات که مه سیحیه کان وه کو هاوالاتی شانشینی مه سیح پیمان به خشراوه.

یه که م دانه باسی ناشتبوونه وه ی باوه پداران ده کات له گه ل مه سیحدا. دووهم دانه باسی ناشتبوونه وه ی باوه پداران ده کات له گه ل مه سیح و گه لی مه سیحدا.

ئه گه ر تیگه یشتنی تو له مزگینیی مه سیح له گه ل یه که م دانه دا بگونجیت، ئه وا ته مبیکردنی کلپسای سوودیکی ئه وتووی بو تو ناییت. به لام ئه گه ر دووهم دانه له خو بگریت، ئه وا گفتوگو یه کی زور زیاترمان ده بیت. ته مبیکردنی کلپسای جگه له وه ی که ده ستوریکی روونی کتیبی پیرۆزه، ده ره نجام و واتای دووهم دانه یه.

هه موو ئه و شتانه راستن که له سه ره وه له مزگینیی یه که مدا هاتوون، به لام شتی زیاترمان بو گوتن هه یه. هه ست به وه ده که یت که نیعمه ت به شتیکی به هادار نایینیت. به لام به بوچوونی من، پیناسه ی دووهم زور دروستر و جوانتر باسی مزگینیی کتیبی پیرۆز ده کات، وه به ره و جوړیک له نیعمه تمان ده بات که بانگه پستی باوه پداران ده کات خاچه کانیان هه لبگرن و له ئه رکه پیرۆزه که یدا شوین مه سیح بکه ون.

دوو وه لام و کاردانه وه ی ته مبیکردنی کلپسای

وای بو ده چم که زوریک له پابه رانی کلپسا له سه ده ی رابردوودا توخمه زیاده کانی

مزگینیی دووه میان پشترپاست کردووه ته وه، به تابه تی کاتیک له تاقیکردنه وه دا وه لآمی پرسپاریان داوه ته وه. به لآم له سهر مینه ر و له کاتی واتارداندا ئاماژهیان به و شتانه نه داوه. کاتیک به ریز و خامی جونز سهردانی کلئیسایان کردووه بو ئه وهی منداله شه ش سالانه که یان له ئاو هه لکیشن، رابه رانی کلئیسایان باشی ئه و بابه تانه یان بو نه کردوون.

رابه رانی کلئیسایان ده یانه ویت مزگینیی بده نه که سانی دهره وهی کلئیسایان، به لآم ئه م ئاره زووه باشه وه سوه سهی خراب به ره م دینیت، ئه ویش ئه وه یه که مزگینیی بچووک ده که نه وه و وه کو خووی نایگه یه نن. قسه کردن له سهر نیعمه تی خودا، خوشه ویستی بی مه رج و باوه ر کاریکی ئاسانه. به لآم قسه کردن له گه ل پیروژی خودا، په روه ردگار بوونی مه سیح، توبه کردنی روچی، وه پاستیی په یمانی نوئی کلئیسایان کاریکی سه خت و زه حمه ته. هه موو ئه م شتانه داواکاری ده خاته به رده م که سه کان. وا ده کات که سه کان به رپرسیار بن. وه کاتیک کلئیسایان له سهر مزگینیی که داده مه زینیت که داواکاریه کی که می هه یه و به رپرسیاریه تیه کی ئه وتو ناخاته به رده ست، ته مین کردنی کلئیسایی واتابه کی ئه وتوئی نییه.

کلئیسایه ک بهینه پیش چاوی خووت که به شیریی روچی «ته نها باوه رت هه بیت» و «خوشه ویستی بی مه رج» په روه رده کراییت. وای دابنی که به م کلئیسایه ده لئی که ده بیت بیر له دهر کردنی «جونیه بچووک» له کلئیسایه که نه وه، چونکه چیت ته مه نی شه ش سالان نییه و ئه وه دوو ساله له و کاته وهی ئاماده یی ته وا کردووه، سهردانی کلئیسایان نه کردووه. ئه و کاته نه ته نها سهر له کلئیسایه که ده شیونیت، به لکو تیگه یشتنیان له مه سیحیه ت و پیران ده که ییت، وه کو ئه وهی که له قه ره بالغیه کی زوری سهر شه قامدا به خیراییه کی زور خووت به کو مه لیک ئوتومیلدا بکیشیت.

«تو حوکی که سانی دیکه ده ده ییت!»

«بو ده بیت خودایه ک که خوشه ویستی بی مه رچی هه یه بیه ویت که سیک ته مبی بکات؟»

«ئه وه له شه ریعت ده چیت. ئیمه به باوه ر پرگاران بووه، نه ک ئیش و کار!»

«کاتیک بو یه ک جار پرگارت ده بیت، ئه وا بو هه میشه پرگارت بووه!»

به واتابه کی دیکه، وه کو ئه وه یه که به ئوتومیل پانت بکه نه وه.

به لّام تيّستا بير له كلّيسايه كي ديكه بكه وه، كلّيسايه ك كه رابه ره كاني په يامي ته واوي مزگينيان فيري ئەندامه كاني كرديت. ئەم ئەندامانه داويان لئ كراوه كه پيش باوه رهيئانيان بير له وه هم مووه باج و به هايه ن بكه نه وه كه به هوئ مه سيحه وه ده بيت بيه دن. ئەوان بيستووiane كه شانسيني ئاسمان بو ئەوانه يه كه به روچ هه ژارن، دليان پاكه و ئاشتي خوازن (مه تا 5: ٤-٩). ههروه ها ئەوه شيان بيستوو كه باوكي ئاسماني هه موو ئەه و لقانه ي ميوي مه سيح ده بريت كه هيچ به ره هه ميكيان نيه، چونكه مزگيني پاسته قينه خه لكي ده گوڤريت (يوحنا ١٥: ٢). ههروه ها بيستووiane كه جياوازي هه يه له نيوان خه م و خه فه تي دنيايي و خه مي خودايي. كه خه مي دنيايت هه بيت، به زه بيت به خوئندا ديته وه، كه خه مي خودايت هه بيت، كه رموگوڤري و ترس و تامه زرويي و په رووشيت ده بيت (دووهم كوڤنسوڤ ٧: ١٠-١١).

كلّيساي دووهم باشتر له وه تيده گات كه خوداي كوڤر به راستي خه لكي به مه به ستي ژيان و گه شه كردن به خوئ و خيزانه كه يه وه په يوه ست ده كات. له وه تيده گات كه خوداي روچ بوونكي ته واوي نوئ له ده رووني خه لكيدا دروست ده كات و باوه پداري پاسته قينه ده گوڤريت. ئەه گه ر به ئەنداماني ئەم كلّيسايه بلّي كه جوئيه بچووك دوو سآله ونه و سه رداني كلّيسا ناكات، ئەوان شانيان ته كان نادهن و به سه سه ته وه نآلين «كاتيك بو يه ك جار رزگارت ده بيت، ئەه و بو هه ميشه رزگارت بووه»، وه دواتر ده ست بكه نه وه به سروده ستايشه كاني خوئيان. ئەه وان هه ولّ ده دن په يوه ندي به جوئيه وه بكه ن، داواي لئ ده كه ن كه پيكه وه نان بخوئ و هه ولّ ده دن هه والي بزائن. په يوه ندي پيوه ده كه ن بو ئەه وي بزائن ئاخو هيشتا باوه پداره يان نه. وه له وانه يه وه كو كوئا هه ولدان به مه به ستي هاوكار يكردي، له كلّيسا ده ريكه ن. ئەه ونده يان خوئ ده ويئ كه ده بيت ته مبيي بكه ن. به راده يه ك هاوڤري و هاوكاره بياوه ره كاني ئەه ويان خوئ ده ويئ كه ده بيت ته مبيي بكه ن.

خوئ و روونايي

ئەه وه وشه ي خودايه كه به روچ مردوو ه كان زيندوو ده كاته وه، به لّام خودا ده يه ويئ كه وشه كه ي ببيته زه مينه يه ك بو ئەه و كه سانه ي كه ژيانيان گوڤردراوه. ژيانه گوڤراوه كان وا ده كات شايه تيي كلّيسا روون و ئاشكرا بيت. جيهان پيوستي به سي به ري به مه سيحيووي خوئ نيه. پيوستي به شتيكه كه پر بيت له روونايي و تام؛ شتيكي جياواز.

«ئۆيۈ خويى زەوين، بەلام ئەگەر خويى سوپىيەكەي نەما، چۆن تامە سوپىيەكەي بۆ دەگەپىندىتەو؟ ئىتر بەكەلكى هيچ نايەت، ئەو نەبى فپىدريتە دەرەو و خەلكى پيشىلى بكن. «ئۆيۈ پرووناكى جيهانن، شارىك لەسەر شاخ دروست كرايىت ناتوانرىت بشاردريتەو. هەرەوہا خەلكى چرا هەلناكەن تاكو بيخەنە ژىر تەشتەو، بەلكو لەسەر چرادان دايدەتىن بۆ ئەوہى پرووناكى بداتە هەموو ئەوانەي لە مألەكەدان. بە هەمان شۆيە، با ئۆيۈش پرووناكىتان بۆ خەلك بدرەوشىتەو، تاكو كردارە باشەكانتان بىينن و ستايشى باوكتان بكن كە لە ئاسمانە.» (مەتا ۵: ۱۳-۱۶)

خويى بەسوودە، چونكە تايبەتە. پرووناكى بۆ ئەو كەسانە سەرنجراكىشە كە لە تاريكىدان، چونكە پرووناكى تاريكى نييە.

ناساندن

چوارچپوهی ته مېيکردن

ثامانجی سهره کی ئەم بهرهمه ئەوه نییه که قهناعهت پي بهیئت که ته مېيکردن شتیکی باشه. به لکو بو ئەوهیه که ئەوانه ی پيشوهخت قهناعه تیان پي ههیه بزاندن چوون و که ی باوهرداره کان ته مېي بکهن. له کاتی خویندنه وه ی ئەم کتیه دا گرنگه که درک به وه بکهیت که چوون مزگینیی عیسا ی مه سیح چوارچپوهیه کی لاهوتیمان پیدهدات بو ئەوه ی مامه له له گه ل ته مېيکردنی کلپسای بکهین. ته مېيکردنی کلپسای، به ههردوو شیوه که یه وه، پیکهینهر و راستکه ره وه، دهره نجام و بهرهمی مزگینین. باشر وایه که بزاندن چوون به شیوه یه کی کرده یی له گه لی بجوئینه وه ئەگه ر مانه ویت ئینجیل بخوئینه وه بو ئەوه ی بکهین پي.

ئوهش واتای ئەوهیه که شیوازی من بو بابه تی ته مېيکردنی کلپسای هه ندیک جیاوازه له شیوازه کانی پیش من. نووسه ره کانی سه ده کانی پیشتر هه ندیک کات لیس ی ئەو گوناها نه یان ده نووسی که ده بوونه مایه ی مسوگه رکردنی ته مېيکردنی کلپسای. واته، رینماییه کیان به رابه رانی کلپسا ده دا تا کو بتوانن له و رینگه وه هه ندیک له قهیرانه کانیان تیبه رین.

به گشتی نووسه رانی ئەم سه رده مه، کاتیک باسی ته مېيکردن ده کهن، دین و قسه له سه ر ئەو هه نگاوانه ده کهن که عیسا له (مه تا ۱۸: ۱۵-۲۰) ئاماژه ی پي کردووه. روونی ده که نه وه که چوون به ته نها قسه له گه ل گوناها راندا بکهن، ئینجا له گه ل دوو یان سئ که س، ئینجا ته واوی کلپسا. ئەوان که متر تیشک ده خه نه سه ر گوناها جیاوازه کان، وه وه کو بابه تیکی زور گشتگیر مامه له له گه ل بازنه فراوانه که ی (مه تا ۱۸) ده کهن.

بیگومان هه ردوو رینگاکه شتی جوان و باشی خو یان هه یه، به لام ئەو رینگایه ی من ده یگرمه بهر هه ندیک جیاوازه. ئومیدوارم که چوارچپوهیه کی لاهوتی ئەوتو دابنیم که بتوانیت شیوازه جیاوازه کانی نووسه رانی کتییی پیروز له خو بگریت. بو نمونه، شیوازی پو لس له (یه که م کورنسوس ۵) جیاوازه له شیوازی عیسا له (مه تا ۱۸). پو لس زور به ساده یی باسی ئەوه ده کات که به بی هیچ ئاگادارییه ک، باوهرداره که له کلپسا

بیبهری بکریټ. بوچی؟ ههنډیک له راقه کاران ده لاین که هوکاره که ی ئه وه یه که گوناوه کانیان زور گه وره بوون و بوونه ته مایه ی شهرمه زاری. به لام له م حاله ته دا وا ده رده که ویټ که کلنسا پنی وایه شانشینى ئاسمان بو ئه وانه یه که ره فتار و ئاکاریکی باش و به رزیان له نیو کومه لگه دا هه یه، که به لای منه وه شتیکی نامویه. ئایا (مه تا ۱۸) و (یه که م کورنسوس ۵) هیچ په یوه نندیه کی لاهوتی له نیوانیاندا نییه؟ به پای من په یوه نندیان هه یه به یه کتره وه و ئه و په یوه نندیه ده دوزینه وه به له بهرچا وگرتنی ته مبیگردنی کلنسا یی له ژیر رووناکى مزگینى مه سیحدا.

شیوازی چوارچیوه ی یه زداناسی (لاهوټی) یارمه تی رابه ران ده دات که رووبه پرووی کومه لیکى زور بارودوخ و گوناوه ببنه وه که هیچ ئایه تیکى دیاریکراو له باره یانه وه نییه - ئه و گوناوه نه ی که له نیو هیچ لیستیکدا ئاماژه یان پى نه کراوه. ئه گهر وه کو که سیکى ئاسایى یان شوانیک ژیانته به سه ر بردیټ، ده بینیت که گوناوه باران (وه کو من و تو)، له گوناوه کردندا بى ئه ندازه داهینه رن. خه لک هه میسه له کاتى دروستکردنی گوناوه کانیاندا شوین ره چه ته یه کی دیاریکراو ناکه ون؛ هه ر مه نجه لیک له خراپه له ماله وه دروست ده کریټ و تامی تایه ت به خو ی هه یه. بویه ئامانجى من له به شى یه که مده ئه وه یه که چوارچیوه یه کی لاهوتى ئه وتو دابنیم که هاوکارى رابه رانى کلنسا بکات تاکو رووبه پرووی بارودوخه جیاوازه کان ببنه وه.

پرسیاره سه خته کان

ئیمه له ریڅخراوی ۹ نیشانه کان کومه لیک پرسىارى تایه ت به ته مبیگردنی کلنسا یی له لایه ن ئه و شوانانه وه به ده ست گه یشتووه که له م باره یه وه داواى راویژ و بهرچا وروونیان کردووه. ئه مانه ی خواره وه ههنډیک له و پرسىارانن که به ئیمیل به ده ستم گه یشتووه.

- ئایا ده توانیت که سیک ته مبی بکه یټ که ئه ندامى کلنسا نه بیټ؟
- ده بیټ چى بکه ین ئه گهر یه کیټک له ئه ندامانى کلنسا که مان به ته واوى وازى له باوه ر هینا و چیتر خوټ به باوه ردار نه زانى؟
- ئایا ده بیټ کلنسا نامه ی ده ستله کاریکیشه نه وه ی که سیک قبول بکات که گوناوه ی تو به نه کردووى هه یه؟
- کاتیک که کلنسا که سیک بیبهرى ده کات، ده بیټ چى بکه ین ئه گهر

یه کیک له ئەندامه کان ئاماده نه بێت په یوه ندى له گه‌ل ئه و که سه دا
بچرینیت؟

- ئەگەر رینگه بدهین که سیکی ته مبی‌کراو به شداری له خزمه‌تی کلێسادا بکات، ئەمه واتای ئه وه ده‌گه‌ینیت که ته مبی‌کردنه که هه‌لوه‌شاوه ته وه؟
- چی له و که سه بکه‌ین که ئەندام نییه و بو ماوه‌یه‌کی زور سهردانی کلێسای ده‌کات، به‌لام هه‌ولێ جیاکاری و ئاژاوه‌ی ده‌دات؟
- ئەی چی له و که سه بکه‌ین که ماوه‌یه‌کی زوره ئەندامه، به‌لام چیت سهردانی کلێسا ناکات و ئیستا هه‌ولێ جیاکاری ده‌دات؟
- ئەگەر که‌سیک بیه‌ویت له‌گه‌ل که‌سیکی بیاوه‌ردار ژیانی هاوسه‌رگیری پیک به‌ینیت، ئایا ئه و که سه شایانی ته مبی‌کردنه؟
- ئایا چلێسی و زورخوری ده‌چیته چوارچۆه‌ی ته مبی‌کردنی کلێسایه‌وه؟
- ئایا به‌دخۆراکی ده‌چیته چوارچۆه‌ی ته مبی‌کردنه‌وه؟
- ئایا هه‌بوونی دید و روانگه‌ی نوێ له‌سه‌ر پۆلس پێویستی به ته مبی‌کردن ده‌بیت؟

- ئایا ته مبی‌کردن ناستی جیاوازی هه‌یه؟ ئایا کلێسا له کاتی ته مبی‌کردندا ده‌بیت داوینپێسی و سه‌داننه‌کردنی کلێسا له یه‌ک ناستدا دابنیت؟
- ئایا ده‌بیت کلێسا ئه و گه‌نجان هه‌مبێ بکات که تووشی گوناھی گه‌وره ده‌بن؟

- له‌چ کاتیکدا ده‌بیت شوانی کلێسا ته‌مبێ بکریت؟ وه‌کی ده‌بیت ئه و پرۆسه‌ی ته مبی‌کردنه به‌رپوه‌بات؟
- هه‌ندیک له‌و رینمایانه کامانه‌ن که ئەندامه‌کان ده‌بیت په‌یره‌وی بکه‌ن کاتیک که‌سیک ته‌مبێ ده‌کریت؟
- ئایا دروسته که داوا له که‌سی گوناهار بکه‌ین که له‌به‌رده‌م ته‌واوی ئەندامانی کلێسادا دان به‌گوناهه‌که‌یدا بنیت بو ئه‌وه‌ی بیسه‌لمین که تۆبه‌ی کردوه؟

- ده‌بیت که‌ی پێشوازی له و که سه بکه‌ینه‌وه که له کلێسا بیه‌ری ده‌کریت؟ وه‌چۆن ئه و کاره بکه‌ین؟

ئەگەر چوارچۆپوھەکی باشی لاهوتیمان ھەبیت، دەتوانین بە ئاسانی ۋەلامی ئەم
پرسیارانە و چەندین پرسپاری دیکەش بدەینەوھ.

دەبیت دان بەوھدا بنیم کہ ئەم پرسپارانە زۆر بئ پیچ و پەنان و مەودایەکی
کورت لەخۆ دەگرن. بە گشتی ژیانى راستەقینە سەختەر دەبیتەوھ کاتیک چەندین
چینی گوناھ و باروودۆخەکان ھەلەدەدەیتەوھ. ئەى چى لەو کہ سە بکەین کہ بەردەوام
فیل لە مشتەرییەکانى دەکات بەبئ ئەوھى کہ یاسا و شەریعەت بشکینیت، مایەپووج
دەبیت، ئینجا ئەو مشتەرییانە سکالای لەسەر تۆمار دەکەن، دواتر دەلێت کہ تۆبەى
کردوو، بەلام ئامادە نییە کہ پارەکیان بداتەوھ، چونکہ ھەمووی لەدەست داوھ و
نایەوێت بۆ ماوھى دە سال قوربانى بدات و پارە بداتەوھ پێیان؟

ئەو چى لەو ژنە بکەین کہ سئ مندالی لە سئ ھاوسەرى ھەبە، ۋە ھەموویان
لە دەرەوھى ھاوسەرگيرى پەسەمى لەدایکبوون، کہ ئیستا لە ھاوسەرى چوارەمى سکی
پەرە، لە کاتیکدا لە ئۆفیسى شوانى کلێسادا فرمیسک لە چاوەکانى دیتە خوارەوھ؟
نایا گریانى بەگورى ئەو خانمە پیمان دەلێت ئاخۆ تۆبەى کردووھ یان نە؟

ئەو چى ئەو کەسەى کہ ئالوودەى خواردنەوھ کھولییەکان بووھ و چەند مانگی
ژیانى بە ناخۆشى بەسەر دەبات، ئینجا چەندین مانگی دیکە بە خۆشى بەسەر
دەبات، پاشان بەھۆى خواردنەوھى کھول لە شوینە گشتییەکاندا دەستگیر دەکریت؟
نایا تاوانەکەى چەند زیادى دەکرد ئەگەر مشتومپرى لەگەل پۆلیس کردبا؟ لەوھش
خراپتر، ئەى ئەگەر ئەم رووداوەى دوایى لەدەستدانى کارەکەى لئ بکەوێتەوھ، یان
ھاوسەرەکەى لئى جودا بێتەوھ؟ نایا دەبیت ئەو ھالەتانەى لەبەرچاۋ بگراین و
تەمببى نەکەین؟

رەبەرپکی کلێسا کہ ھەرگیز نەمدیتبوو، بە تەلەفۆن باسى ئەم ھالەتەى بۆ
کردم: ژنیک ناپاکى لە مێردەکەى کردووھ و لەگەل ژنیکى دیکەدا پەيوەندى ھەبووھ
(واتە ژنەکە ھاوڕەگەزخواز بووھ)؛ پیاوھە بریارى دا کہ لئى جودا بێتەوھ ھەر
چەندە ژنەکە نەیدەبوو پەسەمى ژیانى ھاوسەرگيریەکەى بپارێزیت؛ ئینجا پیاوھە پێش
جودابوونەوھ و دوای جودابوونەوھش لە ھاوسەرەکەى لەگەل چەندین ژنى دیکەدا
پەيوەندى دروست کرد، بەلام ئیستا، دوای دوو سال، ھەموو ئەم شتائە ئاشکرا بوون
کاتیک کہ دەبووێت لەگەل کچى شوانى کلێسادا ھاوسەرگيرى بکات. بۆچوونى خۆتم
لەسەر ئەم بابەتە پئ بلئ، بە ئەرک نەبیت.

زۆبەى كات باشتىن وه لآمى من ئەمەيە: «بەراستى نازانم، بەلام نوپۇز و نرات بۇ دەكەم». جگە لەو، چوارچۆپەيەكى لاهوتى بەكارديئم بۇ خەملاندنى بارودۆخەكان. ئامانجى من لە بەشى يەكەمى ئەم كئيبە ئەوئەيە كە ئەو چوارچۆپەيە پروون بكەمەوہ بۇ ئەوئەيە بتوانيت پرووبە پرووى ئەو بارودۆخە جياوازانە ببیتەوہ كە لە كئيساكە تدا سەرھەلدەدەن.

ئايىنى توندەرەو و دانايى مزگىنىي مەسىح

زۆر جار لە ژياندا زۆر خۇش دەبوو ئەگەر كئيبكى ياسايى ھەبووئەيە كە ھەموو شتېكى بەرەش و سېى بۇ ئاشكرا بكردباين: «كاتېك پرووبە پرووى ئەمە دەبیتەوہ، ئەمە بكە». ئەگەر تۇ دايك يان باوكيت، ياخود شوانى كئيساي، ئەوا زۆر باش لە مەبەستم تېدەگەيت.

زانينى ئەوئەيە كە چ كاتېك و چۆن كاردانەوہ مان بەرامبەر گوناهى باوہرداران ھەبېت، ھەمان بابەتە: «ئايا دەكرېت كەسېك پېم بلىت ئاخۇ ئېستا كاتېكى دروست و گونجاوہ بۇ ئەوئەيە شتېك بە «بۇب» بلىئم، ياخود ھەر دەبېت دان بە خۇمدا بگرم و ھېچ نەلېم؟»

ئايىنى توندەرەو لە شكّل و شېوہ برىقەدارە كەيدا، وا ديارە كە ئارەزوى پروونكردەوہ دەكەن. ئەوا لەو شوئەيە كە كئيبى پېرۇز بېدەنگە، وەلامى رەش و سېى دەوېت. لە شوئېنېكدا كە ھېچ دلئايىيەك لە ئارادا نېيە، داواى دلئايى تەواو دەكات.

بۇچى خودا دەبېتە ھەندېك شت بە ناروونى بەجېبھېلېت؟ گرېمانەي من ئەمەيە كە لەنيوان ھۆكارەكانى دېكەدا، بۇ ئەوئەيە كە ھاوار بكەين و داواى دانايى لى بكەين، چونكە داواكردى دانايى پېويستى ئەوئەيە كە كەسانى خۇپەرستى وەكو ئېمە پشت بەو بەستين نەك خۇمان. ھەموو لايەنە ناروونەكانى ژيائمان لەسەر متمانەكردىن بە خودا رامانديئن.

بەلام دەبېت ئەوئەش بزائين كە وشەي خودا رېئىمايى يان چوارچۆپەيەكى فراواغان پېشكەش دەكات. ئېشى ئېمە ئەوئەيە كە لەو چوارچۆپەيە تېبگەين و پاشان يەك بە يەكيان جېبەجى بكەين و بەردەوام متمانەمان پېى ھەبېت و داواى دانايى و ژيرى بكەين. بەشى دووئەمى ئەم بەرھەم باسى ئەو بابەتە دەكات. ئەم كئيبە كئيبكى ياسايى نېيە كە پېمان بلىت كاتېك تووشى ئەم كارە دەبېت، ئەوئە ئەنجام بەدە؛

یان که ئەمەت بینی، ئەو بەکە، هتد. ئامانجی من ئەو یە کە نیشانی بدەم چۆن چواچۆیەکی بنەرەتی بەسەر چەندین سیناریۆ و بارودۆخی جیاوازدا جێبەجێ دەبێت، بۆ ئەو ی باشتر لە پرۆسە کە تێبگەیت. ئەو بریارانە ی کە دەدرێن قسە ی کۆتایی نین، بەلکە باشترین هەول ی من یان شوانەکانی دیکە یە بۆ جێبەجێکردنی دانایی ئینجیل. هەرەها یارمەتی من دەدات کە لە بەشی یە کەمدا بەپێی بارودۆخەکان بچۆلئیمەو نە ک بنەمایەکی جێگیر و دیاریکراو.

وێکو زۆرێک لە نموونەکانی سەرەو، ئاماژە بە کۆمەڵێک بارودۆخ دەدەم کە یان ئەو تە بەسەر خۆماندا هاتوون، یان لە کەسانی دیکەو بەستووومە. کۆمەڵێک گۆرانکاری وردم لە هەموویاندا کردوو.

بەشی سێم کۆتایی بە کتێبە کە دێنێت کاتیک کۆمەڵێک ئامۆژگاریمان پێشکەش دەکات سەبارەت بەو ی کە چۆن تەمبێکردنی رەسمی لە کڵێسادا جێبەجێ بکەین: ئەو ی کە دەبێت بە ئەندامانی کڵێساکەتی بلی، وە دەبێت چ شکل و شیوێکە جێگیر بکەیت.

ئایا دەبێت تەمبێکردنی ئەندامان پەپرەو بکەین؟

ئایا دەبێت کڵێساکەت ئەندامەکانی تەمبێ بکات؟ بەلێ، پێش هەموو شتێک، تەمبێکردنی کڵێسای لە خۆشەویستیەو سەرچاوە دەگرێت. دەریدەخات کە:

- کەسە کانت خۆش دەوێت و دەتەوێت تۆبە بکەن.
- کڵێسات خۆشەوێت، وە دەتەوێت مەرە لاوازەکان پارێزرین.
- کەسانی دەرەو ی کڵێسا، ئەوانەت خۆشەوێت کە تەماشای دەکەن، بۆ ئەو ی هیزی گۆرینی عیسا بینن.
- مەسحیت خۆشەوێت، بۆ ئەو ی کڵێسا ناو پێرۆزەکە ی بەرز بکاتەو و گۆرپایەلی بێت.

ئەگەر خۆمان لە تەمبێکردن بەدوور بگرین، ئەوا بە شیوێکەکی ناراستەو خۆ دەلێین کە خۆشەویستی ئێمە لە هی خودا زیاترە. «ئەو ی یەزدان خۆشیوێ تەمبێ دەکات، هەرەها هەر یە کێک وە ک رۆلە ی خۆی وەرێگرێت، بە گۆچان لێی دەدات» (عیبرانییەکان ۱۲: ۶).

ئەو دەزانىت كە تەمبىكردن ژيان و گەشەكردن و تەندروستى لەگەل خۆى دەهينىت. «خودا بۆ سوودى ئىمەيه تەمبىمان دەكات، تاكو بەشدارى پىرۆزىيەكەى بكەين» (عبرانىيەكان ۱۲: ۱۰).

راسته ئازاربه خشه، بەلام بەسوودە. «هەموو تەمبىكرديك لە كاتى خۆيدا وا درەدەكەويت كە ئازاربه خشه و خۆش نىيە، بەلام دواتر بەروبوومى ئاشتىيانەى راستودروستى دەگرىت بۆ ئەوانەى پىي پراهيئراون» (عبرانىيەكان ۱۲: ۱۱). ئايا مەيدانى دەستپىكى راستودروستى و ئاشتى دەبينىت؟ ئەمە ئەو بەلئىنەيه كە خودا پىمان دەدات.

بۆيه خۆشهويستى دەبىت سەرچاوهى هەموو جوړە تەمبىكرديكى نىو كلىسا بىت. تۆ كەسانى دىكەت خۆشەدەويت؟ كەواتە تەمبىيان بكە. تەمبىكردن شتىك نىيە كە كەلتور لىي تىبگات، وە گوپىنى خۆشهويستى بۆ تەمبىكرديش شتىك نىيە كە كەلتور لىي تىبگات. بەلام ئەمە ئەو شتەيه كە كىتپى پىرۆز فىرمان دەكات. تۆ بە شتىكى راستى دەزانىت؟

كلىسا لەبەر ئەم هۆكارە پرووانەى خوارەوه دەبىت ئەندامەكانى تەمبى بكات:

- كىتپى پىرۆز داوامان لىدەكات.
- جىبەجىكردى مەزگىنى مەسىحە.
- تەندروستى كلىسا پەرە پىدەدات.
- شاپەتى كلىسا لەبەردەم گەلاندا پروون دەكاتەوه.
- وە لە هەمووى گرنگەر، ناوى و نازناوى عىساي مەسىح لەسەر زەوى دەپارىزىت.

عيسا ناوى خۆى چەسپاندوو بە كلىسادا. ناوبانگى خۆى چەسپاندوو بە ئىمەوه. سەپەر، مەگەر نە؟ ئىستا تەواوى بابەتەكە لە كووتاييدا ناكەويتە سەر شانى ئىمە. لە پىگەى ژيانى كوونى ئىسرائىلەوه سەلماندووويتى ئەوهى كە پىويست بىت دەيكات بۆ پاراستنى ناوى خۆى. مەسىح هيشتا ئىشىك بە كلىساكانمان دەدات، ئەو پىش ئەوهيه كە ناو و ناوبانگى لەنىو گەلاندا پىرۆزىين. بتهويت يان نە، خەلكى لە چاوى ئىمەوه تەماشاي مەسىح دەكات.

تەمبىكردى كلىسايى لە بنەرەتدا ئەوهيه كە دلىيا بين لەوهى كە نوئىنەرانى عيسا لەسەر زەوى نوئىنەرانى تەمبىمان دەكات نەك كەسكى دىكە.

ئەگەر دەتەوئیت بابەتی زیاتری قایلکەر لەسەر تەمبیکردنی ئەندامانی کلیساکەت بخوینیتەو، پێشنیار دەکەم کە بەشی ھوتەمی کتیبەکە «مارک دێقەر» بە ناوی «نۆ نیشانە» کلیسای تەندروست» بخوینیتەو. ئەم کتیبانەش بەسوودن و دەتوانن سوودی لێ وەر بگرن.^a ھەرۆھە دەتوانن سەردانی مائپەرە کەمان بکەن: www.9marks.org.

ھەرۆھە ئومیدوارم کە چوارچێوھێ گشتی ئەم بەشانە خوارەو قایلکەر بن. ئامانجی ئەم بەشانە ئەوھێ کە گەلی خودا ھان بەدات کە وەکو عیسا بن، بۆ ئەوھێ گەل و نەتەوھەکان سەرسام بن.

---

a The Transforming Community by Mark Lauterbach. Walking Together by Wyman Richardson. Love that Rescues by Eric Bargerhuff. Handbook of Church Discipline by Jay Adam.

به شی یه که م

دانانی چوارچیوه

وه رزی به کهم

بنه ماکانی کتیی پیروز بو ته میگردن

ته میگردنی کلّیسایی چییه؟ له پیناسه بهربلاوه کهیدا، ته میگردنی کلّیسایی به شیّکه له پرۆسهی به قوتاییکردن؛ ئه و به شهی که گوناوه که راست ده کهینه وه و قوتاییه که ده خهینه سهر ریگایه کی باشتر. ته میگردن یه کیکه له و شتانهی که له کاتی به قوتاییبووندا دیته بهرده ممان. وه تاکی باوهردار له ریگه ی پینمایی و راستکردنه وه وه، ته مبی ده کریت، ریّک وه کو وانه ی بیرکاری که مامۆستاکه وانه که مان پیده لیته وه و ئینجا هه له کامان بو راست ده کاته وه.

ههر له بهر ئه م هوکاره یه که سه د ساله ته میگردنی دروستکهر و ته میگردنی راستکردنه وه په پره و ده کریت. ته میگردنی دروستکهر له ریگه ی پینماییه وه یارمه تی دروستکردنی قوتایی ده دات. ته میگردنی راستکردنه وه له ریگه ی راستکردنه وه ی گوناوه وه، یارمه تی راستکردنه وه ی قوتایی ده دات. ئه م کتیه تیشک ده خاته سهر ته میگردنی راستکردنه وه، به لام ده زانین که فیژکردن و راستکردنه وه هه میسه پیکه وه کار ده کهن. ئه وه سروشتی به قوتاییکردنه.

ئه گهر پیناسه یه کی تایهت و په سمیتر بو ده سته واژه ی ته میگردنی کلّیسایی بکه یین ئه و ده توانین بلّیین که بریتیه له لابرندی که سیّک له ئه ندامیّتی کلّیسا و ریپوره سمی نانله تگردن. ته میگردن ئه وه نییه که که سیّک به ته واوی له هه موو ریپوره سم و کۆبوونه وه به کی کلّیسا بیبه ری بکه ییت. به و شیوه یه کلّیسا پرایده گه یه نیت که چیتر پشتگیری له باوهردار بوونی ئه و که سه ناکات و ناتوانیّت وه کو باوهردار مامه له ی له گه ل بکات. ئه گهر که سی بیبه ری کراو له ریپوره سمه که دا به شداری بکات، ئه و ته میگردنه که م رهت کردووه ته وه؛ واته ئیمه ئه و که سه له نیو کۆمه له ی باوهرداران داده پیرین.

دید و روانگه ی عیسا له سهر ته میگردن

زۆریّک له به شه کانی په یمانی نوّی باسی ته میگردنی کلّیسایی ده کهن. له وانه یه به ناوبانگترین ئه و ده قانه له نیو ئینجیلدا بیّت:

«ئه گهر خوشک یان براکهت خراپه ی له گه ل کردیت، برۆ به ته نها»

له یتوان خوټ و خوۍ گله یی لئ بکه. نه گهر گوۍ لنگرتی، نه و ابراکه ت به ده سته هیئتیه وه. خو نه گهر گوۍ نه گرت، یه ک یان دوو که س له گه ل خوټ ببه، تا کو ههر بابه ټیک له سهر زاری دوو یان سئ شایه ت راستیه که ی بسه لمیزیت. نه گهر به گوۍ نه کردن، به کلنسا بلئ، نه گهر به گوۍ کلنسا شی نه کرد، نه و ا به بته رست و باجگری دابنئ» (مه تا ۱۸: ۱۵-۱۷).

به پروکار وا درده که ویت که عیسا نیگه رانی دوو شته: یه که م، نه وه ی که گونا هبار تو به بکات. دوو هم، نه و که سانه ی که له م کیشه یه دا به شداری ده که ن که م بن بو نه وه ی تو به کردنی لئ بکه ویتیه وه. له م نیگه رانی یانه دا مه حکوم بوو ټیکی قوولتری تیدایه که کلنسا ده بیت جیاواز له جیهان لئی پروانیت، نه وه یش نه وه یه که ناپیت باوه پرداران وه کو بته رست و باجگران بژین. گوۍ گره جوله که کانی مه تا ده بیت له وه ټیگه یشته بیتن که «بته رستان» نه و که سانه ده گریته وه که له دره وه ی کو مه له ی په یمان و «باجگران» نه و که سانه ده گریته وه که ناپاکیان به رامبه ر کو مه له ی په یمان کرد (بوۍ نه وانیش له دره وه ی کو مه له ی باوه پرداران بوون). نه دمانی کلنسا ده بیت جیاواز له جیهان بژین، وه نه گهر له دوای کو مه لیک ناگاداری نه رمونیان و پر له خو شه ویستی نه و کاره نه که ن، نه و کلنسا ده بیت له کو بوونه وه ی باوه پرداران بیبه رییان بکه ن.

نه و گونا هه ی که لیره دا باس کراوه، دژی خوټه، واته، گونا به رامبه ر خوټ ده که یت. به لام له گه ل نه وه شدا باوه ریم وایه که زور جار زیاد له پیویست پیداگری له سهر گرنگی نه م ورده کاریانه ده که ین. بابته که لیره دا نه وه یه ناخو که سه تو به ی کردووه و وه کو خوشک و برایه کی باوه ردار له گه لی ده جو لینه وه. ناماژه یه کی گرنگر له م نایه ته دا نه وه یه که کلنسا خو جیه کان ده سه لات و بژارده ی نه وه یان که دانپیدانانی باوه ر هه بسه نگیتن و به پیی نه وه بجو لینه وه: «نه گهر دووان له ټیوه له سهر زه وی له سهر ههر شټیک ریک بکه ون، ههر چی داوا بکه ن، باو کم که له ناسمانه بوټان جیه جئ ده کات» (مه تا ۱۸: ۱۹). به واتایه کی دیکه، کلنسا کان ده توانن بابته ی ته مینکردنی کلنسا یی که له (نایه تی ۱۵-۱۷) له باره ی گونا هه کانه وه هاتووه به شیوه یه کی فراوانتر به کاریبه ټین.

به کورتنی، عیسا ده یه ویت کلنسا ده سه لاتی به رپوه به ری هه بیت. نه و ده سته واژه ی «دوو یان سئ شایه ت» ی له سپاره ی (دواوتار ۱۹) وه رگرتووه. له و به شه دا موسا

کۆمه‌لیک یاسا ده‌خاته به‌رده‌ستمان کاتیک که ده‌مانه‌وئیت حوکمی تاوانباران بده‌ین. کاتیک کلّیسا پرووبه‌رووی ئەوانه ده‌بیته‌وه که به زار ده‌لّین نوینه‌ری عیسا به‌لام ژیانان پیچه‌وانه‌ی ئەوه ده‌لّیت، ده‌بیت به‌وردی شایه‌تی و به‌لگه‌کان هه‌لبسه‌نگیئیت، ئینجا ده‌ستبه‌کار بیت و بریار بدات. «ئایا ئەمه دانپیدانانیککی ئینجیلییه؟ ئایا ئەمه دانپیدانه‌ریکی راسته‌قینه‌یه؟ ئەم به‌لگه‌یه چیمان پێ ده‌لّیت؟»

بۆچوونی نێردراوان له‌سه‌ر ته‌مبیکردن

پۆلّسیش له‌ چه‌ند ده‌قیکدا باسی ته‌مبیکردن ده‌کات:

«خوشکان، برایان، ئە‌گه‌ر که‌سیک تووشی گونا‌هیک بوو، با ئی‌وه‌ی روّحانی که‌سی ئاوا به‌ روّح نه‌رمی راست بکه‌نه‌وه. ته‌ماشای خوشت بکه، نه‌وه‌ک تووش تا‌قی بکریئته‌وه» (گه‌لاتیا ۶: ۱).

«به‌شداري کرداری تاریکی بێ به‌ره‌م مه‌که‌ن، به‌لکو ئاشکرای بکه‌ن» (ئه‌فه‌سوّس ۵: ۱۱).

«ناکوکیکار ئاگادار بکه‌وه، له‌دوای جاریک و دووان، لێی دووربکه‌وه» (تیتۆس ۳: ۱۰).

«ئه‌گه‌ر که‌سیک گوپرایه‌لی ئەو پاسپاردانه نه‌بوو که له‌م نامه‌یه‌دا هاتووه، دیاری بکه‌ن و تیکه‌لی مه‌بن تا‌کو شه‌رمه‌زار بیت. به‌ دوژمنی دامه‌تین، به‌لکو وه‌ک براهه‌ک ئاگاداری بکه‌نه‌وه» (دووهم سالۆنیککی ۳: ۱۴-۱۵).

یو‌حه‌نا هانی ته‌مبیکردنی پیشووه‌خت ده‌دات به‌وه‌ی که‌ پێگه‌ نه‌دریّت که‌سه‌که به‌شداري له‌ یه‌که‌م کۆبوونه‌وه‌ی باوه‌رداراندا بکات:

«هه‌رکه‌سیک پێش بکه‌وئیت و له‌ فێرکردنی مه‌سیح به‌رده‌وام نه‌بیت، بیه‌رییه له‌ خودا. ئە‌وه‌ی له‌ فێرکردنه‌که به‌رده‌وام بیت، هه‌م باوکی ئاسمانی و هه‌م کوره‌که‌ی هه‌یه. هه‌ر که‌سیک هاته لاتان و ئەو فێرکردنه‌ی نه‌هینا، له‌ ماله‌که‌تان پیشوازی لێ مه‌که‌ن و سلّووی لێ مه‌که‌ن» (دووهم یو‌حه‌نا ۹-۱۰).

به تروسیس باسی ته مبیگردنی پیشوخت ده کات (کرداری نیردراوان ۸: ۱۷ - ۲۴).

ته مبیگردن له کورنسوس

به شیکی گرنګ و به ناوبانګ له مەر ته مبیگردنی کلیسای، له (یه که م کورنسوس ۵) دا هاتوو.

«له راستیدا ده نگوئی ئه وه هیه که داوینیسسی له نیو ئیوه دا هیه، جوړه داوینیسسیه که له نیو بته رسته کانیشدا نییه: پیاو له گهل باوه ژنی ده ژبیت! ئیوه ش لووتبه رزن! باشر نه بوو ماته مدار بن و ئه و که سه ش که ئه م کاره ی کردوو له خوټانی دووربخه نه وه؟ هه رچه نده به جهسته له لاتان نیم، به لام به روچ ئاماده م. وا ئه و که سه م حوکم داوه که ئه مه ی کردوو، وه ک ئه وه ی له وئی ئاماده بووم:» (یه که م کورنسوس ۵: ۱-۳).

ئه وه ی که له باره ی ئاموژگاریه که ی پوئسه وه پروون و به رجه سته یه، ئه وه یه که چوون له گهل ئاموژگاریه کی عیسا له (مه تا ۱۸) دا ده نگونجیت و هاوکات ناگونجیت. پوئسش وه کو عیسا هانی کلیسا ده دات که ده سه لاتی بریاردانی هه بیت؛ ته نانه ت چهند جاریکیش وشه ی «حوکم» به کاردینیت (یه که م کورنسوس ۵: ۳، ۱۲-۱۳). پوئسش وه کو عیسا باسی بارودوخیچک ده کات که ته نانه ت ئه گهر که سیچک دان به ناوی عیسا شدا بنیت، ده کریت له کلیسا بیهری بکریت. به لام به پیچه وانه ی عیسا وه که له (مه تا ۱۸) دا هاتوو، پوئس به کلیسا نالیت که باوه پرداره که ئاگادار بکه نه وه و داوا ی توبه کردنی لی بکه ن. زور به ساده یی به کلیسا ده لیت که ئه و ئه ندامه بکه نه دهره وه - هیچ پرسیاریکی لی ناکریت. له به شی سییه م له هوکاره کانی ئه م بابه ته ده کوئینه وه.

پوئس له نایه ته کانی دواتردا، به ورده کاریه کی زورتره وه پروونی ده کاته وه که ئه م کاری ته مبیگردنه ده بیت چوون بیت.

«به ناوی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکو، ئیوه و روچی من له گهل هیزی مه سیح کو دهنه وه، ئه م که سه ده بیت بدریته ده ست شه یتان تا کو سروشتی دنیایی بفه وتینیت، بو ئه وه ی روچه که ی له روژی یه زداندا رزگاری بیت» (یه که م کورنسوس ۵: ۴-۵).

به خشینی ئه و که سه به شه یتان، واته، به و جوړه ی که عیسا فهرمووی، وه کو بپته رست یان باجگر له گه لی بجولئینه وه، وه کو که سیچک که چیتر سه ربه گه لی په یمان

نییه. وه کو ده زانین، کلّیسا بازگهی شانشینى خودایه. ئەوانه ی که سه ربه شانشینى خودا نین، ئەوا سه ربه شانشینى شه ی تانن. شه ی تان میرى ئەم جیهانه یه، وه شانشینى جیهان به شیوه یه کی کاتى هی ئەوه (یۆحه نا ۱۲: ۳۱؛ ۱۴: ۳۰؛ مه تا ۴: ۸- ۹).

ئینجا پۆلس دواتر ئاماژه به وه ده کات که ئەگەر ئەو که سه له کلّیسا بیه ری نه کریت، ئەوا ته وای کلّیسا ده که ویته مه ترسیه وه:

«شانازیکردنتان باش نییه. ئایا نازانن هه ویرترشیکی بچووک هه موو هه ویره که هه لّدییت؟ خۆتان له هه ویرترشی کۆن پاک بکه نه وه، تاکو بنه هه ویریکی نوئ، چونکه ئیوه به راستی فه تیره ن. له بهر ئەوه ی مه سیحی به رخی په سخمان سه رپر درا. که واته با جه ژن بگێرین، نه ک به هه ویرترشی به سه رچوو که هه ویرترشی کینه و خراپه یه، به لکو به فه تیره ی بّ دوو رووی و راستی. من پێشتر له نامه که ی دیکه م بۆم نووسین تیکه لّ به داوینپيسان مه بن، مه به ستم له داوینپیس و چاوچنووک و تالانکه ر و بته رستانى ئەم جیهانه نییه، ئەگینا ناچار ده بوون له م جیهانه بچنه ده ره وه. به لام ئیستا بۆتان ده نووسم تیکه لّی یه کیک مه بن به خوشک یان برا ناوده بردریت و داوینپیس ه یان چاوچنوکه یا خود بته رسته و بوختانکه ره یان سه رخۆشه و تالانکه ره. نایش له گه لّ که سی ئاوا مه خۆن» (یه که م کۆرنسووس ۵: ۶- ۱۱).

پۆلس له کۆتا ئایه ته کانی ئەم به شه دا، ئەو راستییه دووپات ده کاته وه که کلّیسا ده سه لاتى به رپوه بردن و بریاردانى هه یه و ده توانیت له ژيانى ئەو که سدا ده ور و پۆلى هه بیّت: «به من چی ئەو بیباوه رانه ی ده ره وه ی کلّیسا حوکم بده م؟ ئایا ئیوه ئەوانه ی ناوه وه ی کلّیسا حوکم ناده ن؟ ئەوانه ی ده ره وه ی کلّیسا خودا حوکمیان ده دات. [خراپه کار له ئیو خۆتان دووربخه نه وه]» (یه که م کۆرنسووس ۵: ۱۲- ۱۳).

ئامانج و مه به ستى ته مبیکردنى کلّیسایى

(یه که م کۆرنسووس ۵) به تاییه تی زۆر به سووده بۆ ده ستینشانکردنى ئامانجى ته مبیکردنى کلّیسایى. لانی که م ده توانین سه رنجى پێنج بابته بده ین.

یه که م، ئامانجى ته مبیکردن ئاشکرا کردنه. گوناھیش، وه کو شیپره نجه، هه ز ده کات خۆى هه شار بدات. ته مبیکردن گوناھ ئاشکرا ده کات بۆ ئەوه ی به خیرایى لایبریت (یه که م کۆرنسووس ۵: ۲).

دوووم، ئامانجى تەمبىيىكىردن ئاگادار كىردنە وەيە. كلىسا سزاكانى خودا لى پىنگەي تەمبىيىكىردنە وە دەرناختا، بەلكو دىمەئىكى بچووك نىمىش دەكات كە وىنەي سزايەكى گەورەترە كە لى داھاتوودا دىت (ئايەتى ۵). تەمبىيىكىردن ئاگادار كىردنە وەيەكى پىر لى سۆز و بەزەيىە.

سىيەم، ئامانجى تەمبىيىكىردن پىزگار يىيە. دەبىت كلىسا دەست بىكات بە تەمبىيىكىردنى ئەندامىكى كاتىك دەبىنىت پىگاي مەرگى ھەلبىزاردووە، كاتىك كە ئاگادارى و بانگىردنى كەسە ھىچ لى بابەتەكە ناگۆرپىت و ئاورپان لى نادانەوہ. ئەمە كۆتا ئامرازە كە وا لى باوہ پىدارە كە دەكات تۆبە بىكات (ئايەتى ۵).

چوارەم، ئامانجى تەمبىيىكىردن پاراستنە. وەكو چۆن شىرپەنجە لى خانەيەكەوہ دەگوزارىتەوہ بو خانەيەكى دىكە، بە ھەمان شىوہ گوناه بەپەلە لى كەسىكەوہ دەگوزارىتەوہ بو كەسىكى دىكە (ئايەتى ۶).

پىنچەم، ئامانجى تەمبىيىكىردن ئەوہيە كە شاھەتەيەكى باش بو عىسا بدات. گوتنى ئەمە ھەندىك سەپرە، بەلام تەمبىيىكىردنى كلىسايى بو بىباوہ پانىش باشە، چونكە وا دەكات گەلى خودا جىاواز دەرىكەون (ئايەتى ۱). بىرت بىت كە كلىسا دەبىت وەكو خۆر و پروناكى بىت. عىسا دەفەرموئىت: «ئىوہ خوئى زەوئىن، بەلام ئەگەر خوئى سوپرىيەكەي نەما، چۆن تامە سوپرەكەي بو دەگەرىندىرتەوہ؟ ئىتر بەكەلكى ھىچ نايەت، ئەو نەبى فرىدېرتە دەرەوہ و خەلكى پىشىلى بىكەن» (مەتا ۵: ۱۳).

پىوئىستى ھەبوونى چوارچىوہيەك بو مزگىنى

ئەم ئامانجى كۆتايىە كە باسى چوارچىوہيەكى گەورەي لاهوتى بو ناسىنى چۆنەتى ئەنجامدانى تەمبىيىكىردنى كلىسايى دەكات.

سەرنجى ئەو بارودووخە دژوارە بدە كە لى بابەتەي تەمبىيىكىردندا دىتە ئاراوہ. گوتمان كە تەمبىيىكىردن بو ئەوہيە كە گوناه راست بىكاتەوہ. بەلام باوہ پىداران، زۆربەي كات تىشك دەخەنە سەر بەخشىنى گوناه. ئەگەر خودا لى گوناهەكان خوئى دەبىت، بوچى دەبىت خەمى راستكىردنە وەيمان بىت؟ باوہ پىدارانىش داوايان لى كراوہ كە لى بەرامبەرەكەيان خوئى بن. ئەگەر وا، سوودى راستكىردنە وەي گوناه چىيە؟

ئەو مزگىنىيەي كە تەنھا باسى لىخوئىبوون و خوئىوئىستى بى مەرچ دەكات،

ئەوئەندە سەرچاوەی نییە که بتوانیت باسی ئەم ناکوکییە پروکارییە بکات. لە ئەنجامدا ئاماژە بە گوناھە که ناکریت و کلێسا پرووی راستەقینە ی دنیا دەرناخت. بەلام مزگینییە کی بەهێزتر نە ک تەنها باسی کێشە ی توانی گوناھ دە کات، بەلکو ئاماژە بە کێشە ی گەندەلی گوناھ دە کات لە گەل بەلینی بەخشینی سروشتیکی نوێ. هەر وەها مزگینی لە بازنە یە کی فراوانتری چیرۆکی کتیبی پیروۆز - ئامانجی خودا بوۆ مروۆفە کان - دادە نیت که ئەو نوینە رایە تی دە کات.

خودا ئەرکی ئەو هی که بە ئادەم دا که ئەویش وە کو خووی فەرمانرە وایە تی بە دیهێنراوان بکات، بەلام ئادەم شکستی خوارد. ئیسرائیلیش بە هەمان شیۆه. داودی پاشاش شکستی خوارد. بەلام دواتر، که سیک هات که بە تەواوی وە کو خودا بوو. هەوالی خوۆشی مزگینی ئەو یە که خودا ریگە یە کی بوۆ دە ستە بەر کردین که دیسان لە گەل خودا و ئامانجی سەرە کی ئەو بوۆ ژیا مان ئاشنا بین، ئەویش ئەو یە که لە گەل عیسا حوکمی بە دیهێنراوان بکە ی ن. خودا لە ریگە ی کاری کورە که یە وە بە لینی لیخوۆشبوونی گوناھی داوہ لە گەل بەخشینیکی سروشتیکی گوپرایە لئە وە لە ریگە ی پوۆحی پیروۆزە وە. لەم چوارچۆ یە وە دا تە مبی کردنی کلێسای و اتای هە یە و کار دە کات، بە و جوۆرە ی که ئیستا سە رنجی دە خە ی نە سەر.

وهرزی دووهم

چوارچپوهی ئینجیل بو تیکه یشتن له ته مبیکردن

بیهینه پیش چاوی خوټ که یاریزانیکسی توپی پیی ئەمریکی (ره گبی) له گهل هاورپیکانیدا کوډه بیتهوه بو ئەوهی یاری توپی پیی ئاسایی بکهن. له و کاته دا توپه که ده گریته دهست و راده کات. به دلنیا بیهوه داوهره که فیکه لیده دات و هه له (فاول) ده گریت.

به لام یاریزانه که به سه سامییه وه ته ماشای دادوهره که ده کات و پیی سهیره که فیکه ی لیداوه. له خوئی ده پرسیت ئاخو بوچی به هه له ی داناو؟ ئەو یاریزانه ئەو کاره ی کردوو که هه میسه ده یکات - گرتنی توپ و راکردن.

له ویدا که سیک ده توانیت بو ی روون بکاته وه که جگه له گو لچی که س بو ی نییه به دهست توپه که بگریت. ئیستاش دهست بکه وه به یاری و ئەم هه له یه دووباره مه که وه.

ئینجا ئەو که سه ده توانیت کاتی زیاتر له گهل که سیکدا به سه ربات و بو ی روون بگریته وه که یاری توپی پیی چو ن ده کریت. توپی پیی به پیی ده کریت، نه ک به دهست. ئەوهی که وا ده کات ته ماشای یارییه که سه رنجرا کیش بیت، ئەوه یه که یاریزانه کان ده توانن به باشی توپه که به پییان کو نترۆل بکه ن به پیی ئەوهی که ده ستیان به کار به یین. بی هۆ نییه که هه موو گهلانی دونیا جگه له ئەمریکا به م یارییه ده لپن «توپی پیی». ئەو یاریزانه ی یاری ره گبی ئەمریکی، ته نها یه ک یاسای شکاندبوو که ئامانجی راسته قینه ی یارییه که ی ده ستنیشان ده کرد.

ته مبیکردنی کلپسایش به هه مان شیوه ده کریت به دوو شیوه روون بگریته وه. یه کیان ئەوه یه که ده کریت وه کو کاری راستکردنه وه گونا ه روون بگریته وه، وه کو فیکه لپدان کاتیک که هه له یه ک (فاولیک) ده که یین. یان باشتر، که سیک ده توانیت هه ول بدات له فیکه لپدان تییگات له چوارچپوهی مزگینی و کلپسا و ئامانجه کانی ژبانی باوه پردار. جیکردنه وهی ته مبیکردن له چوارچپوهیه کی گه وره تری یه زدانناسی (لاهوتی) - ئەوهی که من به چوارچپوهی مزگینی ناوی ده به م - یارمه تیمان ده دات له کاتی بارودو خه جیاوازه کانی نیو کلپسادا درک به گونا ه بکه یین.

بۆ ئومومەن، درۆکردن ھەلەییە (فاولە). باشە ئەمە واتای ئەوھییە کە ھەر کاتیک ئەندامیک درۆیەک دەکات، دەبیتە تەواوی ئەندامەکان خۆیان پێھووە سەرقال بکەن؟ بېگومان نەخێر. بابەتە پشت بە بارودۆخەکانی پشت درۆکە دەبەستیت: چەندە گرنگە؟ ئایا بەردەوام درۆ دەکات؟ شەکل و شیوھییەکی دیاریکراوی ھەییە؟

جیاوازی ھەییە لەنێوان ئەو درۆیەکی کە دەبیت بە نھینی ئاماژەیی پێ بکریت لەگەڵ ئەو درۆیەکی کە دەبیت بە ئاشکرا باسی بکریت. دەبیت چۆن بزاین کە ئەو سنوورە بېردراو؟ ئەمە بۆ کلێسا ئالنگاریکی کردەیی تەمبیکردنی کلێسایە. لێرەدا پێویستمان بە داناییەکی زۆر دەبیت.

مەبەستی من لێرەدا ئەوھییە کە پابەرانی کلێسا باشتر ئامادە دەبن ئەگەر بزاین ئەو ھێلە لەکوێیە، ئەگەر بیتو لە چوارچۆیھەکی گەورەتری مزگینیدا لە کاری راستکردنەوھەکیان تیبگەن. مزگینی یارمەتیمان دەدات کە بزاین لە چ کاتیکدا قسە بکەین و لە چ کاتیکدا بیدەنگ بین، کە دەستبەکار بین و کە ھیچ کاریک نەکەین.

مزگینی چییە؟

دانانی چوارچۆیھەکی بۆ تەمبیکردنی کلێسای پێویستی بەمانەییە: ۱. مزگینی. ۲. باوەردار کییە؟ ۳. کلێسای خۆجییی چییە؟ ۴. ئەندامیتی کلێسا واتای چییە؟

مزگینی چییە؟ لە پێشوتاردا باسم کردوو. با لێرەشدا ھەندیک زیاتر لەسەری بپۆم. مزگینی ھەوایی خۆشە کە لە کۆتایی چیرۆکیکی دورودرێژدا دیت کە باسی یاخیبوونی مرووف دەکات دژی خودا و دەستبەسەرداگرتنی ئەو جیھانەیی کە ھی ئەوھ. خودا مرووفی لەسەر وینەیی خۆی بەدیھینا، بۆ ئەوھیی یاسا و کەسایەتی خۆی بۆ بەدیھینراوان دەربخات. ئەوانی لەسەر وینەیی خۆی بەدیھینا، بۆ ئەوھیی وینەیی ئەو دەربخەن. داوای لێ کردن کە بە گوپرایەلییەوھە فەرمانرەوایی بکەن، بۆ ئەوھیی ئەوانیش وەکو خودا فەرمانرەوایی بکەن، واتە بە باشی و دادپەرورەیی و پیرۆزی و خۆشەویستیەوھ.

بەلام مرووفەکان بپاریان کە بلین ئەوان لە خودا داناترن، وە مرووفەکان خۆیان فەرمانرەواییەتی خۆیان دەکەن. بەو شیوھییە سروشتی خۆیان گەندەل کرد و سزای مردنیان بەدەستھینا. چیرۆکی ئیسرائیل ئەم چیرۆکی بەدیھینان و شکستخواردنەییە.

ئىنجا باسى ئەو دەكات كە دىۋارى جياكرندەۋەى جولەكە و ناچولەكە روخىنزاۋە (ئايەتى ۱۱-۲۲). كاتىك دايك و باۋكىك دەمانگرەنە خۆ، ئەوا كۆمەلىك خوشك و براى نويمان بوۋپەيدا دەبىت. مەسىھىيەت شەۋ چەشەنەيە. گرنىك نىيە ئاخۆ ئاگادارى ئەۋەين كە بوۋىنەتە بەشىك لە خىزانىكى گەۋرە يان نە، كاتىك مەسىھ دەمانگرىتە خۆ، لەراستىدا دەمانھىيىتە نىۋ خىزانىكى گەۋرەۋە.

كەۋاتە، باۋەردار پىنگە و سروسىت و خىزانى نوئى ھەيە، ۋە لە كۆتايىدا ئىشىكى دىارپىكراۋىشى ھەيە. باۋەردار ئەو كەسەيە كە ئىستا نوئەرايەتى عىسا و خودا دەكات. ئەۋە پىك پەيامى لەئاۋەلكىشان و شىۋى پەروەردگارە. لەئاۋەلكىشان واتە ئىمە ناۋى خۆمان دەخەينە پال ناۋى باۋك و كور و پوۋى پىروژ، ھەروەھا لەگەل مەسىھدا دەمرىن و زىندوۋ دەبىنەۋە (مەتا ۲۸: ۱۹؛ رۆما ۶: ۴-۵). بەدەستھىنانى شىۋى پەروەردگار واتە پاگەياندىنى مردنى مەسىھ و ئەندامىيمان لە جەستەى مەسىھدا (يەكەم كورنوسۇس ۱۱: ۲۶-۲۹؛ مەتا ۲۶: ۲۶-۲۹). خودا دەيەۋىت گەلەكەى بناسرىت و دىارپىكراۋ بن. دەيەۋىت ھىلىكى روون و ئاشكرا لەنىۋان گەلەكەى و جىھان ھەبىت. ئەۋ دەيەۋىت كە ئىمە پىروژ بىن، چونكە ئەۋ پىروژە. باۋەرداران ئىستا و ئەمرو نوئەرايەتى عىسا دەكەن!

بە واتايەكى دىكە، باۋەردارى مەسىھ ئەۋ كەسەيە كە ھەلگىرى ناۋى خودايە لەسەر زەۋى و مزگىنىيەكەى رادەگەيەنىت و لەگەل گەلەكەى دەبىتە يەك. باۋەردار لەراستىدا بائىۋزە، واتە ناسنامە و كارەكەى پىكەۋە نىشان دەدات. ئەۋەى كە بائىۋز دەيلىت و ئەنجامى دەدات، قسە و كارى سەرۋكەكەيەتى. باۋەردار و عىساي مەسىھىش بە ھەمان شىۋەن.

كلىساي خوجىيى چىيە؟

ئەى كلىساي خوجىيى چىيە؟ كلىساي خوجىيى زياتر لە كۆبوۋنەۋەى باۋەرداران لەخۆ دەگرىت. كۆبوۋنەۋەى دە باۋەردار لە پاركىكدا كلىسا پىك ناھىيىت. عىسا دەسەلاتى شانشىنى بە كۆمەلەى باۋەرداران داۋە كە لە كلىساي خوجىيىدا كۆ بىنەۋە، بەلام ئەۋ دەسەلاتەى بە تاكەكان نەداۋە. بەتايىتەى، دەسەلاتى داۋەتە كلىساي خوجىيى كە مامەلە لەگەل بابەتە سەرەككىيەكانى شانشىنىدا بىكات لە رىگەى بەخشىن و نەبەخشىنى لەئاھەلكىشان و شىۋى پەروەردگار، كە بە ھۆيەۋە گەلى خودا لە جىھان جودا دەكرىنەۋە.

ئىمە بۆيەكەم جار ئەم وئىنەيە لە (مەتا ۱۶ و ۱۸) دەبىنين، ئىنجا لە (مەتا ۲۸). ئىنجا ئەم وئىنەيە دەكرىتە شتىكى كردهيى لە سپارەي كردهيى ئىردراوان و نامەكانى ئىردراوان. عيسا دەسەلاتى داووتە كلىساي خوجيىيى كە كلىلەكانى شانشين بەكاربەينن و لەبەردەم كەسى تۆبەكەر بوەستن، دانپىدانانى كەسەكە بە ھەند وەرېگرن، سەرنجى ژيانى بدەن و لە جىگەي ئاسمان بريار لەسەر ئەو كەسە بدەن. ئايا ئەو دەنپىدانانىكى دروستە؟ ئەمە تۆبەكارىكى راستەقەنەيە؟ كلىساي خوجيىيى دەبىت ھەمان ئەو شىوازي لىكوۆلەنەويە پەپرەو بكات كە عيسا لەگەل پەترۆسدا پەپرەوي كەرد، كە رايگەياندا عيسا مەسحەكەيە (مەتا ۱۶: ۱۶-۱۷). كلىسا بە ئەركەكانى خوۆ ھەلدەستىت لە رىگەي ئەو رپورەسمانەي كە لە (مەتا ۲۶، ۲۸) دا ھاتووە كە برىتيە لە ئەواھەلكىشان و شىوي پەرورەدگار.

بە واتايەكى دىكە، كلىساي خوجيىيى لە ئاسمانووە دەسەلاتى ئەووي پىداراوە كە بريار بدات لەسەر ئەووي كە كى ھاوالاتى شانشيني مەسحە و ھەر بۆيە نوئىنەرايەتى ناوى عيسا لەسەر زەوى دەكات. عيسا دەسەلاتى ئەووي كە بە تاكەكان نەداوە كە خوويان بريار لەسەر باوپرداربوونى خوويان بدەن، ئىنجا پرونە نيوگەلان و خوويان بە نوئىنەري عيسا بزەنن. خەلكى ئۆرشەليم داواي لە پەترۆس كەرد كە دەبىت چى بكنە بۆ ئەووي رزگاربان بىت. ئەويش گوتى: «تۆبە بكنە و لە ئاو ھەلبكىشەين» (كردهيى ئىردراوان ۲: ۳۸). ئەوان پىويستيان بە پشتگىري رەسمى كلىساي ئۆرشەليم ھەبوو.

دەبىت ئەوھەمان لەبىر بىت كە دەسەلاتى كلىساي خوجيىيى راگەياندەن. واتە كلىسا ناتاويت كە سىك بكاتە ھاوالاتى شانشيني مەسح، بەلكو بەرپرسيارىتەي ئەووي لەسەرە كە رايگەيەنەت چ كە سىك سەربە شانشينە و چ كە سىك سەربە شانشين نىيە. كە واتە، دەتوانىن بلىين كلىسا وەكو بالۆزخانەي دەولتەكان وايە. كاتىك گەشت دەكەيت بۆ ولاتىكى دىكە و پاسپورتەكەت بەسەر دەچىت، تۆ دەرويت لە بالۆزخانەي و لاتەكەت پاسپورتەكەت نوئ دەكەيتەو. بالۆزخانە دەسەلاتىكى ھەيە كە تۆي تاك نىتە.

بىگومان كلىسا زياترە لە رىكخراوئىك بە دەسەلاتى شانشينەو. كلىسا ئەمانەشە: جەستە، خىزان، مىگەل، پەرستگا، ستوون و پاىە راسىتى و زور شتى دىكە. بەلام نايىت ئەو راستىيەش پشتگوئى بخەين كە كلىساي خوجيىيى رىكخراوئىكە لەسەر زەوى كە عيسا دايمە زەندانوو و دەسەلاتى ئەووي كە ھەيە كە رايگەيەنەت كى ھاوالاتى شانشينە، يان كى بالۆزى مەسحە.

ئەگەر وەكو پۈتكۈزۈۋالغان پىناسەي كلىسا خۇجىيى بىكەين، دەتوانىن بلىين كلىسا كۆمەلىك باۋەرداران كە بەردەوام بە ناۋى مەسىحەۋە كۆدەبنەۋە بۆ ئەۋەي لە پۈنگەي وتاردان و پۈرپەسمە كانى ئىنجىلەۋە بە شىۋەيەكى پەسىمى چاۋدىرى يەكتەر بىكەن و دان بە يەكتەردا بنىين.

كەۋاتە پەيۋەستبۈۋنى باۋەرداران بە كلىساكانەۋە، وەكو پەيۋەستبۈۋن بە يانە و ەرزىشگاكانەۋە نىيە، بەلكو ملكەچى كلىساكان دەبن. كلىسا دەسەلات و ەيزى كامىل و تەۋاۋى نىيە، وەكو چۈن باوك و دايك دەسەلاتى تەۋاۋى بەسەر مندالەكانىاندا ەيە. بەلام لەگەل ئەۋەشدا، مەسىح دەيەۋىت كە باۋەرداران لە پۈنگەي بۈۋن بە ھاۋلاتىيەكى باش و دلسۆز ملكەچ و چاۋدىرى كلىساكەيان بن.

ئايا كلىساي خۇجىيى بەتەۋاۋى كلىلەكان جىيەجى دەكەن؟ نەخىر. ەلە دەكەن، وەكو چۈن ەەر لايەتىكى دىكەي دەسەلات ەلە دەكات. كلىساي خۇجىيى نۈينەرى ناتەۋاۋى مەسىحە. بەلام راستىيەكە ئەۋەيە كە ەلە دەكات، پۈك بەو جۈرەي كە سەرۋكەكان و دايك و باوكان ەلە دەكەن، بەلام ئەمە واتاي ئەۋە ناگەيەتت كە ئەۋان ەيز و دەسەلاتيان نىيە.

ئەم شتە دەبىت پۈۋن و ئاشكرا بىت: ئەركى يەكەمى كلىسا پارىزگار يىكردنە لە ناۋى عىساي مەسىح.

ئەندامىتىي كلىسا چىيە؟

ئەي باشە، ئەندامىتىي كلىسا چىيە؟ راگەياندىنى ەرگرتنى پەگەزنامەيە لە شانشىنى مەسىح. وەكو پاسپۇرت وايە. راگەياندىكە كە لە بەشى پەخش و راگەياندىنى شانشىنەۋە دەرگراۋە. ئەو راگەياندىنە نىشان دەدات كە باۋەردارىك نۈينەرى پەسىمى و دانپىدانراۋ و پۈنگەپىدراۋى عىساي مەسىحە و ەمموۋ مەرگە پۈيۈستەكانى ەيە.

ەرۋەھا دەتوانىن بلىين كە ئەندامىتىي كلىسا پەيۋەندىيەكى پەسىمىيە لەنۈۋان كلىسايەكى خۇجىيى و باۋەردار كە كلىسا دانى پىدا دەتت و چاۋدىرىي بەقوتابىۋۋنى باۋەردارەكە دەكات لە كاتىكدا بە گۈپرايەلىيەۋە ەلدەستىت بە ئەنجامدانى ئەركەكانى.

سەرنجى ئەۋە بدە كە باسى چەند خەسلەتتىك كراۋە:

- کلیسا به شیوهیه کی رسمی دانپیدانان و تۆبه کردن و له ئاوه لکیشانی باوه پدار پشتراست ده کاته وه.
- وه به ئین ده دات که چاودییری به قوتابیوونی ئەو باوه پداره ده کات.
- باوه پداره که به شیوهیه کی رسمی قوتابیوونه که ی ده خاته خزمهت و ده سه لاتی ئەو کلیسایه و رابه ره کانی.

کلیسا به وه که سه ده لیت: «ئیمه دان به باوه و له ئاوه لکیشان و به قوتابیوونتدا ده نیین. بۆیه ئیمه به ئاشکرا و له بهردهم گه لاندان به وه دا ده نیین و راید هه گه نیین که تۆ سه ره به مه سیحیت، وه چاودییریمان فراوان ده که یین». باوه پداره که ش به کلیسا ده لیت: «من ئیوه وه کو کلیسایه کی دلسۆزی ئینجیلی قبول ده که ن، وه خۆم و قوتابیوونه که ده خمه ژیر ده سه لاتی خۆشه ویستی و چاودییری ئیوه».

پێوانه کانی ئەندامییتی کلیسا نابیت له پێوانه کانی باوه پداربوون که متر یان زیاتر بیت، له گه ل یه ک جیاوازی تایهت و دیاریکراو. باوه پدار ئەو که سه یه که تۆبه ی کردوو و باوه پری هیناوه، وه کلیسا ده بیت دان به ئەندامییتی ئەو که سه دا بنیت. تاکه شتیکی دیکه که پێویسته، بریتییه له له ئاوه لکیشان. ئەندامانی کلیسا ده بیت له ئاوه لکیشری، ئەمه شتیکه که له سهردهمی پهیمانی نویدا ریک خرا. په ترۆس له ئۆرشه لیم به کۆمه لێ که سی گوت: «تۆبه بکه ن و له ئاوه لکیشری» (کرداری تیردراوان ۲: ۳۸). وه پۆلس له نامه کهیدا بۆ رۆما، وای دانا بوو که هه موو ئەوانه ی که سه ره به کلیسای رۆمان، له ئاوه لکیشراون (رما ۱: ۶-۳).

به واتایه کی دیکه، ئەندامییتی کلیسا په یوه ندی به داواکاری زیاده وه نییه. به لکو بابه ته که ئەوه یه که کلیسا به رپرسیاریه تیه کی تایهت بۆ باوه پدار له خو ده گریت، وه باوه پداریش بۆ کلیسا. بابه ته که ئەوه یه که ئەندامیتمان له جهسته ی جیهانی مه سیحدا بپوشین و له بهر بکه یین و بهرجهسته بکه یین و به زیندوویی پاییگرین. به جوړیک ده توانین بلین که ئەو یه کبونه ی کلیسای خۆجیئی و ئەندامه کانی دروست ده کات، وه کو ئەو به لێ گوتنه یه که له کاتی هاوسه رگیری له بهردهم دادوه ردا ده یلی؛ له بهر ئەمه یه هه ندیک که س به ئەندامییتی کلیسا ده لین «پهیمان».

ئەوه راسته که باوه پدار ده بیت ئەو کلیسایه هه لپژیرت که ده یه ویت بیته ئەندامی، به لام ئەمه واتای ئەوه نییه که کلیسا ریکخراونکی خۆبه خشه. باوه پدار که مه سیحی هه لپژاردوو، هیچ ریکه چاره یه کی نییه جگه له هه لپژاردنی کلیسا و بوون به ئەندامی.

واتایه کی روونتری ته میگردنی کلیسای

ئه و گفتوگوویه ی پیشتر که له سهر مزگینی و باوه پدار و کلیسا و ئه ندامییتی کلیسا کردمان، ئه و چوارچپوه یه مان پیده به خشیت که به هۆیه وه ده توانین له ته میگردنی کلیسا تیگه یین. با چوار توخم له و گفتوگوویه هه ئینجینم که گریمانیه کی بنه رته تی بو ته میگردنی کلیسای داده نیت:

۱. گریمانیه ی گوړین. په یمانی نوئی به ئین ده دات که گه لی مه سیح له ریگه ی هیزی رۆحی پیروژه وه ژیانی گوړاو تاقی ده که نه وه. ته نانه ت ئه گه ر گوړانکاریه که له سه رخۆ روویدات، کلیساکان ده بیت چاوه ری گوړین بکه ن، که به ره مه ی نیعمه تی خودا و رۆحی پیروژه. ته میگردن کاردانه وه یه کی دروسته له هه مبه ر نه بوونی به ره مه ی روون و ئاشکرا، یان به ره مه ی خراب و گنده ل.

۲. کاری نوینه رایه تی. باوه پداران ده بیت عیسا ی مه سیحی بچووک بن که نوینه رایه تی عیسا له سهر زه وی ده که ن. چه مکی نوئه ر پشت ده به ستیت به بیروکه ی ئه وه ی که عیسا پرزگار که ر و په ره وردگاره؛ پشت به و راستیه ده به ستیت که باوه پداران پیگه و کاریکی نوئیان پی دراوه. ته میگردن کاردانه وه یه کی دروسته کاتیک باوه پداران ناتوانن نوینه رایه تی عیسا بکه ن و هیچ ئاره زووئیکیان له ئه نجامدانی کاریکی له و چه شنه دا نیه.

۳. ده سه لاتی کلیسای خۆجیئی. عیسا ده سه لاتی ئه وه ی به کلیسا داوه که به شیوه یه کی ره سمی چاودیری هاو لاتیانه ی شانشین بکات و دانیان پیدا بنیت. کلیساکان خه لکی ناکه نه باوه پدار. رۆحی پیروژه ئه و کاره ده کات. به لام کلیساکان ده سه لاتی راگه یان دنیان هه یه و به پرسیاریه تی ئه وه یان له سه ره که له به رده م گه لان رایگه یه نن که کئی باوه پداره و کئی باوه پدار نیه. بیبه ریکردنی باوه پداران له کلیسا نایت هیچ جوژه توندوتیژییه کی جه سه تی له خو بگریت و ناکریت به هیژ و فشار له کو بوونه وه گشتیه کان ده ربکرین. به لکو، به ئاشکرا رایده گه یه نن که چیتر ئه وان ناتوانن دان به وه دا بنین که که سی ده کراو هاو لاتی شانشین مه سیحه. ده رکردن له کلیسا بریتیه له راگه یاندنی کلیسا به وه ی که چیتر باوه پدار بوونی تاکی ده رکراو پشتراست ناکاته وه.

۴. ئەندامىتىيى وەكو ملکہ چىوون. باوہ پداران بانگ کراون، وەكو گوپراہ لىيى بۆ مەسىح، بۆ ئەوہى ملکہ چى دانپىدانان و چاودىرىيى کلىساي خوجىيى بن. بۆيە، کاتىک ئەندامى کلىسا پووبە پرووى ئەگەرى تەمبىکردن دەبىتەوہ، بە ئاسانى ناتوانىت لەه پىگەي وازەيئان لە ئەندامىتىيى کلىسا خوى لە تەمبىکردنە کہە بەدزىتەوہ. ئەمە وەكو ئەوہ وايە کہ سىک بىەوئىت واز مافى ھاوالاتىيى بەيئىت پىش ئەوہى کہ دادگا بەھوى تاوانىکەوہ حوکمى بدات.

کاتىک لەم دەروازە لاهوتىيەوہ دەروانىنە تەمبىکردنى کلىسايى، باشتر تىدەگەين. لىرەدا بابەتە کہ تەنھا راستکردنەوہ يان راگەياندى گوناہ نىيە. بەلکو راستکردنەوہى گوناہە بە ئامانجى دلىابوونەوہ لەوہى کہ ئەندامانى کلىسا بەدلىايەوہ بەدروستى نوئىنەرايەتى عىسا دەکەن. ھەر وەھا بابەتە کہ بانگکردن يانە بۆ ئەوہى بىن بەوہى کہ بانگەشەي بۆ دەکەن.

ھەر بۆيە، تەمبىکردن بە دەورى ئەو پرسیارەدا دەسورپتەوہ کہ چە سىک لەسەر زەوى ئىزنى ئەوہى ھەيە نوئىنەرايەتى ئاسمان بکات. خو بە باوہ پدار زانين واتە دانان بە ھەبوونى ئەو مافە. ئەندامبوون لە کلىسايە کدا واتە بە شپۆيە کى رەسمى دان بەو مافەماندا دەنرئىت. کلىساي خوجىيى، کہ پىکخراوى عىسايە و خاوەنى کلىلە، لە پىگەي لەئاوھەلکيشان و شپۆي مەسىحەوہ دان دەئىت بە دانپىدانانى تاکى باوہ پدار و گەرەنتى باوہرە کەي دەکات. تەمبىکردنى کلىسايى کاتىک پروودەدات کہ ئەو دانپىدانانە دەکەوئىتە ژىر پرسیار و گومانەوہ. ئەوہ لە پىگەي ئەم پرسیارەوہ دىتە کايەوہ: ئايا کلىسا ھىشتا باوہرى بەوہ ھەيە کہ ئەندامىکى گوناھبار ھىشتا باوہ پدارە، بۆيە ئامادەيى ئەوہى تىدایە کہ بۆ راستى گشتى ئاشکراي بکات؟

بە کورتى، تەمبىکردنى کلىسايى تەواو پەيوەندى ھەيە بە ناوبانگى عىساوہ لەسەر زەوى. ئەمە بابەتتىكى زۆر رزڈ و جدىيە.

وهرزی سییه م

که ی ته میگردن زه روور و پیوسته؟

قوتابییه کی باوهردار ئه و که سه یه که شوین عیسا مه سیح ده که ویت. به قوتابیگردن له کلّیسای خوچیییدا، ئەندامانی کلّیسا سه رقالی هاوکاریکردنی یه کتر ده کات به مه بهستی شوینکه وتنی عیسا ی مه سیح. ئەوان باشه پهره پی دەدهن و خراپه راست ده که نه وه. یه کتر هان ده دهن و له ریگه ی راستدا هاوکاری یه کتر ده کهن بو ئه وه ی له ریگه ی چهوت به دوور بن.

لیره دا ده بیت ئەوه مان به لاهه لوژیکی بیت که ههر باوهرداریک پیوستی به راستکردنه وه هه یه. به شیک سهره کی له باوهردار بوون ئەوه یه که دان به وه دا بنین که ئیمه روژیک ده مرین و که سانیکی گونا هبارین. ده کریت نااگا بین و فیل له خو مان بکهین. بو یه پیوستمان به وه یه که باوهردارانی دیکه یارمه تیمان بدن کاتیک ده بین له سهر ریگه ی قوتابیوون ده رووین.

بیرمه که جارنیکیان له گه لّ پیریکی کلّیسا دا که ناوی جیمی بوو، باسی پیدانی باجی سالانه م ده کرد. له کاتی گفتوگو که دا جیمی باسی باجی خانووی کرّی کرد. ههر له و کاته دا شتیک به می شکمدا هات: «باجی خانووی کرّی؟ ده بیت باجی ئەوه ش بده م؟» چونکه من کرّیچیم هه بوو. به کورتی، من له ده ولّه ت دزیم ده کرد به بی ئه وه ی که ئاگادار بم؟ من له سهر ریگه ی قوتابیوون لام دابوو، وه له نوینه رایه تیکردنی عیسا دا شکستم خواردبوو که داوای کردبوو باجی قه یسه ر بدهین. بو یه، وه کو باوهرداری مه سیح هیچ ریگه چاره یه کم نه بوو جگه له وه ی که هه ژماری سالانی پیشتر بکه مه وه و هه موو باجه نه دراوه که م بده م.

ئیمه ی باوهردار که ده مرین و گونا هبارین، ده توانین ئه وه قبول بکهین که زوریک له لایه نه کانی ژیا مان له گه لّ عیسا دا هاوساز نییه. بو یه چاره سه ر ئەوه یه که ژیا مان له گه لّ ئەندامانی دیکه ی کلّیسا دا به ش بکهین. به و شیوه یه ئەوان ده توانن یارمه تیمان بدن له بیننی ئه و شتانه ی که خو مان ناتوانن بیینن.

به قوتابیگردن له مه دایه: یارمه تیدانی یه کتر له ریگه ی راستکردنه وه ی گونا هه کامانه وه به مه بهستی ئەوه ی که زیاتر له مه سیح بچین. نازانم مه بهستی جیمی ئەوه بوو که

راستم بکاته وه یان نه، به لام خوشبه ختانه پړیک خه ریکی ئه وه بوو.

چ کاتیک ده بیټ بلین که ته میگردنی کلیسای زهرووری و گرنکه؟ به گشتی، ته میگردن کاتیک پیوسته که قوتابییه که به گوناهاکردن له ریگهی مه سیح لاده دات. کاتیک زهرووریه که بوشاییه که بکه ویته نیوان دانپندانان و ژیانی باوه پردار و ناتوانیت نوینه رایه تیه کی دروستی مه سیح بکات.

زوربه ی کات ته میگردن به شیوه یه کی نارهمی و نهینی ئه نجام ده دریت. خوشک یان برابه کی باوه پردار گوناهییک ده کات، باوه پرداریکی دیکه به خوشه ویستییه وه به نهینی باسی ئه و بابه ته ی بو ده کات.

هه ندی کات ئه مه به شیوه یه کی ره سمی و ناشکرا پرووده دات؛ ئه مه ئه و بارودوخیه که زوربه ی خه لک به ته میگردنی کلیسای ناوزه دی ده که ن و به دنلیاییه وه ئیمه ئه م حاله ته به ده رکردن یان پچراندانی په یوه ندی ده زانین.

ته میگردنی کلیسای فهرمی و ره سمی ئه و کاته ریگه چاره یه کی گونجاوه که که موکورپی باوه پردار له نوینه رایه تیکردنی عیسا به پاده یه ک پروون و ناشکرا و دووباره بیټ که کلیسا چیتر باوه پری به مه سیحیوونی ئه و که سه نه بیټ. بویه ئه و کاته کلیسا ده بیټ دانپندانانی باوه پری ئه و که سه ره ت بکاته وه (وه ریگریته وه). ئه مه شیوازی «چوارچیوه ی مزگینییه» بو ته میگردن که له به شی کوتایدا باسمان کردووه. ئه مه به پیی لیستی ئه و گوناها نه نجام نادریت که شایانی ته میگردنی کلیسایین. به لکو به پیی ئه و پرسیاره ده بیټ که ئایا کلیسا ده توائیت به شیوه یه کی گشتی به رده وام بیټ له سهر دانان به باوه پری ئه و که سه یان نه.

له نیو ئه م چوارچیوه یه دا، ده توانین شتیکی وردتر باسی ئه و کاته بکه یین که ته میگردنی کلیسای ده بیته بابه تیکی زهروور و پیوست؟

ئه و گوناها نه ی که چاوه پریان ده که یین و ئه وانه ی که چاوه پریان ناکه یین

پیشتر گومان که سنووریک هه یه له نیوان ئه و گوناها نه ی که ده توانین به نهینی باسیان بکه یین و ئه وانه ی که ده بیټ به ته وای کلیسا رابگه یه نرین. ئه مه روانینیکی هاوته رییه: جیاوازی و سنووریک هه یه له نیوان ئه و گوناها نه ی که تو چاوه پری ده که ییت باوه پرداران تووشی بن، وه گوناها گه لیک که وا ده کات گومان له باوه پری

ئەندامە كە بكەيت. تەمبىكردنى نەينى و ئاشكرا لە ھەر دوو ھالەتە كەدا جىبە جى دەكرىت. بەلام تەمبىكردنى كلىساي پەسى يان و دەرنان كاتىك پروودەدات كە ئەو كەسە سنوورە كە دەبەزىتت و دەچتە نىو گوناھگەلئىكەو كە بە ھىچ شىوھەك چاوەرمان نەدەكرد.

بۆ نمونە، جىاوازی ھەيە لەنىوان گوناھىكى ئاساي كە تۆبەى لى كردوو و درۆيەك كە كەسىك ژيانى خوئى لەسەر بنىاد ناو و نايەوئت دەستبەردارى بىت. بۆ نمونە، درۆى ئەم دوو باوەردارە بەراورد بكە. يەكەمیان شانازى دەكات كە پىشنيارى كاريكى زۆر باشى پى كراو، لە ھائىكدا شتى و انبىە، بەلام دواتر تۆبە دەكات. كەسى دووم، تەواوى ئىش و كارەكەى لەسەر درۆ بنىاد ناو، بەلام دواتر دواى ئەوھى كە درۆكانى دەردەكەون، پىداگرى لەسەر درۆكەى دەكات. درۆى يەكەم لەو درۆيانەيە كە چاوەرپى كردنى لە باوەرداران دەكەين (بەلام خۆزگە و نەبووايە). بەپى قسەكانى پۆلس، مرۆفە كۆنە كە لەنىو مئىشكى باوەردارە كە دەردەكەوئت و ھەول دەدات دەست بگرىت بەسەر مرۆفە نوپەكەدا، بەلام مرۆفە نوپەكە بەرگرى دەكات و نايەوئت خوئى بداتە دەستەوھ. درۆى دووم، درۆيەك نىبە كە چاوەروانى كردنى لە كەسىك بكەين كە رۆحى پىروژى لە دەرووندا بىت. لىرەدا ھىچ بەلگەيەك بەدى ناكەين لە جەنگى نىوان مرۆفە كۆنەكە و مرۆفە نوپەكە. تەنھا مرۆفە كۆنەكە دەبينن.

بە گشتى ئەوانەى كە رۆحى پىروژ لە دەرووناندا نىشتەجىبە، ناتوانن بۆ ماوھەيەكى زۆر لەگەل گوناھىكى روون و زانادا بژين. ئەو جۆرە كەسانە لە كۆتايىدا لەبەر خزمەتى رۆحى پىروژ ئەوھندە ھەست بە دلئەنگى و ناارامى دەكەن كە لە كۆتايىدا واز لە كارە ھەلەكەيان دىنن.

تەمبىكردنى كلىساي يان پچروانى پەيوھندى (دەركردنى باوەردار) دەبىت ئەو كاتە ئەنجام بدرىت كە باوەردار بە وىستى خوئى لە گوناھىكى ئاشكرا و رووندا بژى. لەو جۆرە كەسانەدا بەلگەيەكى ئەوتۆ نابىت لەسەر ئەوھى كە رۆحى پىروژ كاريگەرى لەسەرى ھەبووئت و دلئەنگى كردبىت، بەلكو تەنھا بەھوئى ئەوھوھ دلئەنگ دەبىت كە درۆكەى ئاشكرا بوو. ئەوا لە گوپراپەلىي گوناھ چىژ وەردەگرن.

ھەموو جۆرە گوناھىك ھەلەيە. تەواوى گوناھەكان دەبنە ھوئى ئەوھى كە بە خراپى نوپنەرايەتى عىسا بكەين. بەلام ھەندىك لە گوناھەكان دەبنە ھوئى ئەوھى كە تەواوى ئەندامانى كلىسا چىتر بپروا بە دانپىدانانى باوەرى كەسەكە نەكەن و بە

باوه‌پرداری مه‌سیحی نه‌زانن. ئیدی بارودۆخه‌که ده‌گات به شوینیک که چیت‌ر قسه‌کانی که‌سه درۆزنه‌که به هه‌ند وه‌رناگیردری‌ت. له‌وانه‌یه‌ بلّیت که تۆبه‌ی کردوو، یان کیشه‌کی نییه، یاخود ئه‌وه‌نده‌ش سه‌رپیچی نه‌کردوو که ئیمه‌ بیر لّی ده‌که‌ینه‌وه، به‌لام ئه‌وه زۆر دره‌نگه و کلّیسا چیت‌ر باوه‌ری پی‌ ناکات. ژیانیان پر له دژویژری و ناکوکییه. بۆیه کلّیسا چیت‌ر دان به باوه‌ریدانا نایت و ریگه نادات به‌شداری له ریوره‌سمی نانله‌تکردن (شیوی پهره‌ردگار) بکات. واته پاسپورته‌که‌ی (ئیزنی به‌شداریکردن) لّی وه‌رده‌گریته‌وه و رایده‌گه‌یه‌نیت که چیت‌ر به شیویه‌کی په‌سمی دان به هاوالاتیبوونی ئه‌و له شانیشینی مه‌سیح نایت.

هه‌ستیاریی بارودۆخ و شوانیه‌تی

بینینی ته‌مبیکردنی کلّیسای له ریگه‌ی ئه‌م چوارچیوه‌ی مزگینیه‌وه - ئه‌و چوارچیوه‌یه‌ی که پشت به لیستی گونا‌هه‌کان نابه‌ستیت، به‌لکو پشت به‌و پرسیاره ده‌به‌ستیت ئاخۆ کلّیسا ده‌توانیت به‌رده‌وام بیت له داننان به باوه‌ری که‌سه‌کاندا - ریگه‌مان پیده‌دات که قه‌شه‌کان هه‌ستیارتر بن کاتیک له بارودۆخیکه‌وه ده‌پرۆنه بارودۆخیک‌ی دیکه (واته به‌پی‌ی بارودۆخه‌کان ده‌جوولینه‌وه). کتییی پیروژ هه‌میشه‌ پینماییکه‌ری ئیمه‌یه‌ ده‌رباره‌ی ئه‌وه‌ی که چ شتیک گونا‌هه، به‌لام ده‌بیت شوانه‌کان بریار بدن له‌سه‌ر ئه‌ویه که ئاخۆ چ گونا‌هیک پیویستی به ته‌مبیکردن هه‌یه و ته‌مبیکردنه‌که هه‌تا چ ئاستیک بیت.

دوو که‌سی جیاواز له‌وانه‌یه‌یه‌ک گونا‌ه بکه‌ن، به‌لام بارودۆخ بریار ده‌دات له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که ئاخۆ کلّیسا و شوان چۆن له‌و گونا‌هه‌ ده‌پروانن. ژمیریاریک که خۆی له پیدانی باج ده‌دزیته‌وه کیشه‌یه‌کی گه‌وره‌تر نیشان ده‌دات به به‌راورد له‌گه‌ل ئه‌و که‌سه‌ی که نازانیت به‌خشینی باج چییه. چونکه ژمیریاره‌که ریگه‌ی ده‌زانیت که چی ده‌کات و ئامانجی له‌و کاره‌ چییه. کچ و کورپیک که له ده‌ره‌وه‌ی هاوسه‌رگیری زیاتر له پینج جار پیکه‌وه ده‌نوو، زیاتر شایانی ته‌مبیکردن له‌و کچ و کورپه‌ی که ته‌نها یه‌ک جار ئه‌و کاره‌یان کردوو. وه ئه‌وانه‌ی که تازه باوه‌ر دینن، زیاتر چاوه‌رپی ئه‌وه‌یان لّی ده‌گری‌ت که گونا‌ه بکه‌ن به به‌راورد به‌وانه‌ی که له‌میژه‌ باوه‌ریان هیناوه.

ده‌بیت ئه‌وه‌ش بزاینن که هۆکاره جیاوازه‌کانی په‌یوه‌ست به بارودۆخ کار ده‌کاته سه‌ر ئه‌و شته‌ی که له باوه‌ردارانی چاوه‌رپی ده‌که‌ین. وه چاوه‌روانیی ئیمه‌ ده‌ورپیک‌ی

گرنگی ههیه، چونکه ئیمه له وه رزی هاوبه شی ئیستا و داهاتوودا ده ژین. له م سه رده مه دا، به و جوړه ی که مارتین لوتهر گوتوویه تی، باوه پداران هاوکات گونا بهار و بئ گونا هن. چاوه پوانی ئه وه مان هه یه که مروڤی کوڼ و نوڤی دژی یه ک بوه ستنه وه و ده بینین که بارو دوڅه جیاوازه کان (لاوازی و پته ویی باوه پ، ئاستی زانیاری و فیربوونی باوه پدار) کار ده کاته سهر سه رکه وتنی مروڤه کوڼه که یان نوڤیه که. بوڤیه ته مینکردنی کلئیسایی هه رگیز په یوه ندی به م پرسیاره وه نه بووه: «کام گونا ه»؟ وه کو ئه وه ی که ناخو ته رازوو پکمان هه یه که بینین کام گونا ه گوره تره که پئویستی به ته مینکردنی کلئیسایی هه یه. له جیگه ی ئه وه گونا ه له ته رازوو پکدا ده کیشریت، که تایه کی گونا هه کی تیدایه و تایه کی دیکه ی به لگه ی توبه کردن - ته نها باسی توبه کردن له گونا هیکی دیاریکراو ناکه یین، به لکو توبه ی گشتی که ته واوی ژیانی باوه پداره که ده گریته وه. بوڤیه هه لسه نگاندنی حاله تیکی ته مینکردن، هه میسه په یوه ندی هه یه به هه لسه نگاندنی ئه وه دینامیکه ی که له نیوان توبه و دانپیدانانی که سه که دایه له گه ل گونا هه کانی که دژی دانپیدانانه که یه تی و ده یخاته ژیر پرسیاره وه.

ئه و بابه تانه ی که ده بیته وانه یان لی وه ربگرین له گه ل ئه م سنوورانده دا، شتگه لئیکی زه روورن که عیسا له (مه تا ۱۸) باسی کردووه و ده بیته له گه ل دوو یان سی شایه ت له سه ر بابه تیک بدوڤین به ر له وه ی که ئه و بابه ته بخریته به رده م کلئیسا (مه تا ۱۸): (۱۶). ئه و ده قه ی که عیسا له بنه رته دا پېشتی پی به ستووه، بریتیه له (دواوتار ۱۹)، که باسی ئه وه ده کات خودا ده یه وئ ئیسرا ئیلیه کان بابه تی حوکمدانی تاوانباران به وردی و دادپه روه رانه ئه نجام بدن. به هه مان شیوه، عیسا ده یه ویت که رابه ران و ئه ندامانی کلئیسا هه موو بابه تیک به وردی هه لسه نگینن. به لگه پئویسته کان یان هه بیته و لایه نه جیاوازه کانی چیرۆکه که له به رچا و بگرن و هوکار هه لسه کان به جوانی هه لسه نگینن. نابیت له حوکم و بریاردا په له بکه ن. باوه پداران ده بیته له سه رخو و له دوا ی بیرکردنه وه یه کی زور و نیعمه ت بجوئینه وه.

ئه و پئوه ره ی که به هوڤیه وه دوو یان سی شایه ت (وه له کو تایدیدا ته واوی ئه ندامانی کلئیسا) ده بیته گونا ه یان حاله تی گونا هه که بیون و هه لی سه نگینن، زور ساده یه: ئایا گونا بهار که به رده وام توبه کردن په ت ده کاته وه، به جوړیک که دانان به باوه پری که سه کاریکی ئه سته م ده بیته؟ ئایا به راده یه ک به و گونا هه وه نووساوه که چیتر نازانیت ناخو باوه پداره یان نه؟

هاوکات، کۆمه ئیک هۆکاری په یوه ست به بارودووخ و حالته ههیه که کار ده کاته
سه ر بپاره کانی ته مبیگردنی کلێسای:

- ماوه ی چه نده باوه پری هیناوه؟
- له چ جوړه خول و ده وره یه کی کلێسادا به شداری کردوو؟
- ئایا گونا هباره که دان به هه له کهیدا ده نیت؟
- ئایا به راستی دلته نگه به هوی ئه و گونا هه وه که کردوو یه تی، یاخود هه ست ده که یه تی به بیزار یی هه وه دان به هه له کهیدا ده نیت.
- ئایا به خیرایی تۆبه ی کرد، یا نه ده بو زانیارییه که ت به زور له زاری ده رکیشا با؟
- ئایا هه ر زوو باسی هه موو گونا هه کانی کرد، یا نه ده بو یه ک یه ک ئاماژه مان پئ کردبا؟
- ئایا ئه گه ر ئه وه هه یه که گونا هه ی دیکه ی شار دیتته وه و دانی پیدانه نیت؟

- ئایا ئه مه شکل و شیوازی هه یه؟ ئایا بووه ته به شیک له که سایه تیه که ی؟
- ئایا چه ز ده کات راست بکریته وه و هه له که ی نیشان بدریت؟
- ئایا داوای راویژ و گفتوگو ی کردوو له سه ر ئه وه ی که چو ن دژی گونا هه بوه ستیته وه یا نه دژی راویژ وه ستا وه ته وه، وه قه ناعه تی به وه هه یه که ئه و خوی ده زانی چو ن به باشترین شیوه رووبه رووی گونا هه بیتته وه؟
- کاتی که ئاماژه به گونا هه که ی ده که یه، ئایا وا ده رده که ویت که له گه ل ئیمه دژی گونا هه که یه تی، یا نه چوو ته حالته تی به رگریه وه؟ به واتایه کی دیکه، ئایا ده لیت: «به لئ، راست ده که یه تی. زور خراپه. ده بیت چی بکه م؟» یاخود ده لیت: «باشه، بزانه م چو ن ده بیت؟»
- ئایا هیه چ هۆکاریک له میژوو ی که سیی خوی یا نه خیزانه کهیدا هه یه که هه له بوونی گونا هه که که متر ده کاته وه به لام ئه گه ر ئه نه جامدانی زیاتر ده کات؟

وه لامدانه ی هه ر یه ک له م پرسیا رانه له وانه یه هو کمدانی کلێسا یا نه رابه رانی کلێسا به ره و ئاراسته یه کی دیاریکرا ودا نه بات، به لام، له وانه شه یارمه تیدهر بیت. وه زور به ی کات سه رچاوه ی ئه م هۆکارانه پیکه وه کار ده که نه سه ر ئه وه ی که ئاخو ئیمه که سیک وه کو باوه ردار ده بینین ته نانه ت کاتیک که گونا هه که نه.

دهره کی، رژد، تۆبه نه کردوو

به کارهینانی (دواوتار ۱۹) له لایه ن عیساوه و ئه وهی که پۆلس به باوه پدارانی کۆرنسۆسی گرتوووه که حوکم بدن و کار له سهر که یسه کان بکه ن (یه که م کۆرنسۆس ۵: ۱۲؛ ۶: ۲-۵) لانی که م به دوو شیوازی دیکه پینماییمان ده کات: یه که م، عیسا ده یه ویت کلپساکان حوکم بدن به و جوړه ی که باسما ن کرد، ههر چه نده له شوینیکی دیکه خو به راستودروست زانین و تۆله کردنه وه له ژیر ناوی ته مپیکردنی باوه پدارانی دیکه مان لئ قه ده غه ده کات (مه تا ۷: ۱-۲).

دووهم، پرۆسه ی حوکمدان له کلپسادا وه کو دادگا، پشت به وه ده به ستیت که خه لکی به چاوی خوینان چی ده بینن و به گوپی خوینان چی ده بیستن. خودا چاوی تیشکی سه روووه نه وشه یی به باوه پداران نه داوه که بتوانن نپو دلئ که سانی دیکه بینن. خودا وه کو هه موو که سیکی دیکه، چاو و گوئی و میشکی به خشیوه به باوه پداران بو ئه وه ی بتوانن به هره ی که سانی دیکه بینن و جیاوازی له نپوان راست و چه وتدا بکه ن (یه که م کۆرنسۆس ۵: ۱۲؛ مه تا ۳: ۸؛ ۷: ۱۶-۲۰؛ ۱۲: ۳۳؛ ۲۱: ۴۳). به دلنیا یه وه بی باوه پداریش چاو و گوئی و میشکیان بو سه رنجدان له ژبانی باوه پداران و هه لسه نگاندنیان به کاردینن؛ باوه پدارانیش ده بیت هه مان شت بکه ن. ئه مه به شیک له پاراستنی ناوی عیسا، خو شو یستنی که سی گونا هبار و چاودیره بی باوه پره کان و کلپسا.

عیسا ده سه لاتی راگه یاندنی ئاشکرای به کلپسا داوه، به پینی به ره مه ده ره کیه کانی یان گشتیه کانی ژبانی خه لکی.

به واتایه کی دیکه، پیم وایه که ده توانین که میک زیاتر له باره ی ئه وه بدوین که چ گونا هگه لیک ده بیت له ژیر چاودیری کلپسادا پرو به پرووی ته مپیکردن بیته وه «کاتیک گونا ه له سنووری چاوه پروانییه وه ده چپته نپو چاوه پروان نه بوونه وه». ئه مه یارمه تی دانانی پپوه ریکی زور که م ده دات ئه گهر ته نانه ت هه له که ی که سه که ساغ نه بیته وه. ته مپیکردنی ره سمی ده بیت بو ئه و گونا هانه بیت که ده ره کی و رژد و تۆبه نه کردوون (واته که سی گونا هبار دانی به گونا هه که یدا نه ناوه). نا کریت کلپسا ههر جار یک گومانیان له باوه پداریکی لووتبه رز یان ده مارگرژ کرد، یه کسه ر کارتیکی سووری بداتی و ده ربیکات. ده بیت شتیک بیت که به چاو ببینیت و به گوئی بیسترت.

دووهم، گونا هه که ده بیت رژد و جدی بیت. کلپسا و رابه رانی نابیت ههر گونا هیک

ههتا رهگ و ریشه که ی ههلبته کینن. ده بیټ جیگه یه ک بو خوشه ویستی له ژیا نی کلئسادا هه بیټ، چونکه «خوشه ویستی گونا هی زور داده پو شیت» (یه که م په ترؤس ۴: ۸). خۆبه ختانه خودا هه موو جار یک ته مبیمان ناکات که گونا هی ک ده که یین.

له کو تاید، ئه و گونا هه ی که تۆبه ی لی نه کرایت. که سی گونا هبار له گه ل حوکمی خوی له کتی بی پیرو زدا رووبه پروو بووه ته وه، به لام ده ست له گونا هه ل نا گریټ. له هه موو لایه نی که وه، گونا هبار ه که، زیاتر له عیسا بایه خ به گونا هه که ی ده دات. ئه م سی هوکاره ده بیټ له ئارادا بن بو ئه وه ی کلئسا ده ست بداته ده رکردنی باوه رداره که.

بوچی ریگه و شیوازه کانی عیسا و پو لس جیاوازان؟

بابه تیکی ئالووتر هه یه که پیش بریار دارن له سه ر ته مبیکردنی کلئسای ده بیټ له بهر چاو بگیردریټ. ئه ویش بابه تیکی زور بچوو که که ئه گه ر ئاگاداری نه بین ده کریټ بیته هوکاری سه رلیش یو نیکی زور. ئه و بابه ته ش ئه وه یه که بوچی شیوازه که ی پو لس له (یه که م کو رن سو س ۵) جیاوازه له وه ی عیسا که له (مه تا ۱۸) دا هاتووه.

له (یه که م کو رن سو س ۵) دا ده بینن که پو لس سه رزه نشتی کلئسا که ده کات به هو ی بیده نگبوونیان له ئاستی «جو ره داو نیسییه ک که له نیو بته رسته کانیشدا نییه: پیاو له گه ل باوه ژنی ده ژییټ» (یه که م کو رن سو س ۵: ۱). پو لس نالیټ که داوا له و پیاو به کن تۆبه بکات. به لکو ده لیټ که له خو یانی دوور بخه نه وه (له کلئسا وه ده ری بنین). تاقیکردنه وه ی تۆبه کردن له ئارادا نییه. گفتوگو له نیوان ئه و که سه و پیران روونادات، به لکو باسی کرداری ده سه ته به جپی کردووه: «خرابه کار له نیو خو تان دوور بخه نه وه» (ئایه تی ۱۳). به لام عیسا ده فه رمویټ که ده بیټ پیش ده رکردن، چه ندین جار گونا هبار ه که ئاگادار بکه یته وه، که هه ری هک له و ئاگاداری یانه وه کو ریگایه کی لاهه کی وایه به ئاراسته ی ده رکردنی که سه که.

زور جار ده که وینه وه سو هه ی ئه وه وه که جیاوازی نیوان ئه و دوو ریکاره به و جو ره روون ده که ی نه وه که عیسا و پو لس سه رنجیان له سه ر دوو گونا هه ی جیاوازه، بو یه ده بیټ به پیی جو ری گونا هه که ی یه کی که له شیوازه کان جیبه جی بکه یین. عیسا باسی جو ری که له گونا هه ی ئاسایی ده کات، له کاتی که دا پو لس باسی گونا هی کی رژد و گه و ره ده کات. ئیمه ش ده بیټ نه وونه که ی عیسا به رامبه ر گونا هه ی ئاسایی و ئه وه ی پو لس به رامبه ر گونا هه ی گه و ره جیبه جی بکه یین.

نووسه رانی سه دهی هه ژده و نوژده که له باره ی ته مبی کردنی کلێساییه وه شتیان نووسیوه، بهو جوړه ته ماشای بابه ته که یان کردووه. ئهوان له باره ی بابه تی (یه که م کۆرنسوۆس ۵) سه رنجی دوو شتیان داوه: یه که م، ئه و گونا هه رسوایی و شه رمه زاریه کی گشتی بووه (ته نانه ت بته رستانی شتی وایان قبول نه کردووه). دووه م، داواکاری پۆلس بو دهر کردنی ده سته بیی ئه و که سه - به بی ئاگاداری - نیشانی ده دات که خه می ئه وه ی نه بووه ئاخو گونا هه باره که تۆبه ده کات یان نه، ئه ویش به هو ی سروشتی رسوایی گونا هه که وه. عیسا ناوبانگیکی زوری هه بووه، بو یه کلێسا ده بو هه ولی پاراستنی ئه و ناوبانگی بدابا، ته نانه ت ئه گه ر باوه رداره که ش تۆبه بکات.

من به ته واوی هاو رام له سه ر پاراستنی ناو و ناوبانگی عیسا، وه کو چو ن ته واوی چوارچیوه ی ریکاری ته مبی کردنی کلێسای ته مه ده رده خات. به لام به دوو هو کار ئه م روونکردنه وه میژوو یه قایلکه ر نابیم. بو ده ستپیک، ئه مه ده بیته هو ی ئه وه ی که کاری دهر کردن له کلێسا پشت به پیه ره گه لیک به ستیت که جیهانین، واته پیرۆز نین و به رده وام له حاله تی گو پیندان. ئه وه ی که بو که لتوری ک مایه ی شه رمه زاریه، بو که لتوریکی دیکه مایه ی شانازییه (بو هه وونه، له بار بردنی مندال و هاو ره گه زخوازی). هه ره وه ها دهر کردنی که سائیک که کلێسا پیی وایه تۆبه یان کردووه، واتای ئه وه ده گه یه نیت که باوه ردارانیان به شانشین شیه تان سپاردووه. ئایا ئه مه بو باوه رداران نادا دپه روه رانه و بو جیهان نادروست نییه؟ ناییت کلێسا کان ئه و که سانه له کلێسا دهر بکه ن که ده زانن باوه ردارن. ئه نجامدانی کاریکی له م چه شنه به دلنیا ییه وه خو به ستنه وه یه به شه ریه ت و رپسا و یاسا وه. ئه مه وا ده کات مه رجه کانی ئه ندامی تی کلێسا له «تۆبه و باوه ر» بگو رپت بو «تۆبه و باوه ر و ئه نجامه دانی ئه م گونا ه و ئه و گونا ه».

بینگومان ریکاره که ی پۆلس له یه که م کۆرنسوۆس رینگایه کی دهر بازوو مان بو ده کاته وه که له (مه تا ۱۸) دا ناتوانین بیینین - رپگای دهر کردن و وه دهر نانی خیرا. وه ئه مه ش ئه و ریکاره یه که زور به ی کات بو گونا هه «هه ره گه و ره و رژه ده کان» سوودی لی وه رده گرین. به لام ده بیته وه مان له بیر بیت که ناییت ته نها تیشک بخه یه سه ر قورسی و گه و ره یی گونا هه که. بیرت بیت که بریاردان له سه ر دهر کردنی باوه رداران هه میشه په یوه ندی هه یه به پشکنینی هه لسو که وتی نیوان گونا ه و حاله تی گشتی تۆبه کردنی که سه که. ئیمه پیوستمان به کیشانه ی گونا ه نییه؛ به لکو پیوستمان به

هاوسه نگی نیوان گوناھ - تۆبه کردنه. له کۆتاییدا باوه پداره گوناھباره کان تۆبه ده کهن. به لام پرسیاره که ئه وهیه که ئهم بۆچی ئهم گوناھه ده بیته پۆیستی به تۆبه کردنی تایهت و ئاشکرا بیته؟ وه بۆ وه لامدانه وهی ئهم پرسیاره پۆستمان به وهیه که به ههستیارییه کی شوانیه تی و له بهرچا و گرتنی بار و دوخ پروانینه ههردوو لای کیشانه که.

ئێستا ده بیته پرسین ئاخۆ مه رجه کانی ده رکردنی ده سته به جی کامانه؟ ئه گهر به وردی پروانینه (یه کهم کۆرنسۆس، به شی 5 و 6)، ده توانین وه لامیکی پروون و ئاشکرا بدۆزینه وه. سه رنجی ئهم ده قانه ی خواره وه بده:

(یه کهم کۆرنسۆس 5: 1-2): «له راستیدا ده نگۆی ئه وه ههیه که داوینیسسی له نیو ئیوه دا ههیه، جوړه داوینیسسیه ک که له نیو بته رسته کانیشدا نییه: پیاو له گه ل باوه ژنی ده ژبیته! ئیوهش لووتبه رزن! باشته نه بوو ماته مدار بن و ئه و که سه ش که ئهم کاره ی کردوو له خۆتانی دووربخه نه وه؟»

(یه کهم کۆرنسۆس 5: 4-5): «به ناوی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆ، ئیوه و پۆحی من له گه ل هیزی مه سیح کۆده بنه وه، ئهم که سه ده بیته بدریته ده ست شه یان تا کو سروشتی دنیایی بفه وتی بیته، بۆ ئه وه ی پۆحه که ی له پۆژی یه زداندا رزگاری بیته.»

(یه کهم کۆرنسۆس 5: 9-11): «من پێشته له نامه که ی دیکه م بۆم نووسین تیکه ل به داوینیسسان مه بن، مه به ستم له داوینیسس و چا و چنۆک و تالانکه ر و بته رستانی ئهم جیهانه نییه، ئه گینا ناچار ده بوون له م جیهانه بچنه ده ره وه. به لام ئێستا بۆتان ده نووسم تیکه لی یه کیک مه بن به خوشک یان برا ناوده بردریته و داوینیسسه یان چا و چنۆکه یا خود بته رسته و بوختانکه ره یان سه رخۆشه و تالانکه ره. نانیس له گه ل که سی ئاوا مه خۆن.»

(یه کهم کۆرنسۆس 5: 12): «به من چی ئه و بیباوه رانه ی ده ره وه ی کلێسا حوکم بده م؟ ئایا ئیوه ئه وانه ی ناوه وه ی کلێسا حوکم ناده ن؟»

(یه کهم کۆرنسۆس 5: 13): «ئه وانه ی ده ره وه ی کلێسا خودا حوکمیان ده دات. [خرابه کار له نیو خۆتان دووربخه نه وه.]»

(یەكەم كۆرنسۆس 6: 9-11): «ئایا ئیوه نازانن كە زۆرداران نابنە میراتگری شانشینى خودا؟ هەلمەخە لەتین. نە بەرەلا و نە بپەرست، نە داوینپیس و نە هاوڕەگەزباز، نە دز و نە چاوچنۆك، نە سەرخۆش و نە جینۆفروۆش و نە تالانكەر، نابنە میراتگری شانشینى خودا. جا هەندیکتان بەم شیۆهیه بوون. بەلام شووانهوه و پیرۆزكران و بیتاوان كران بە ناوی عیساى مەسیحى خاوهن شكۆ و رۆحى خودامان.»

گوناهى كەسەكە لە (یەكەم كۆرنسۆس 5: 1) بەدلىنايیهوه مايهى شەرمەزاريه و زۆر گەورهيه، بەلام ئەوه مەبەستى سەرەكى نيه. پۆلس لیره دا دوو جور خەلكمان نیشان دەدات: كەسانىك كە كەسايهتیهكى تۆبەكارانهيان ههیه و كەسانىك كە حەزبان لە تۆبە كردن نيه. ئەوانهى كە تۆبەكارن سەربە كلێسان، ئەوانهى كە تۆبە ناكەن شانشینى خودا بە میرات وەرناگرن.

ئاسانتر دەتوانین ئەمە بینین ئەگەر بەپێى ئەو دەقە هەندىك بگەرێنەوه دواوه. دەقى كۆتایى دەوو كۆمەلە خەلكمان بەروونى نیشان دەدات: كەسانىكى زۆردار كە نابنە میراتگری شانشینى خودا، لەگەڵ كلێسا كە لە كۆمەلە كەسانىك پێكهاوون كە گۆراون: «جا هەندىكتان بەم شیۆهیه بوون.» پۆلس باسى كۆمەلێك گوناھ ناكات، بەلكو باسى ئەو كەسانە دەكات كە بەو گوناھانە دەناسرانەوه. «بەرەلا، بپەرست، داوینپیس، هاوڕەگەزباز، دز، چاوچنۆك، سەرخۆش، جینۆفروۆش، تالانكەر» (یەكەم كۆرنسۆس 6: 9-11). ئەو كەسانە بەم گوناھانە دەناسرانەوه. ئەو گوناھانە ببوو بەشێك لەوان. هەمان تايهتەندى و خەسلەت لە كۆتا ئايهتى بەشى پێنجدا هاتوو: «خراپەكار لەتو خۆتان دووربخەنەوه» (5: 13). ئەو كەسە خراپەكارە. ئايهتى پيش ئەو دەلێت كە كەسى وەكو ئەو، سەربە كلێسا نيه (5: 12).

سەخت نيه كە درك بەوه بكەین و بینین كە پۆلس دەيهوێت لیستهكانى بەشى پێنج و شەشى یەكەم كۆرنسۆس لێك بدات، كاتىك كە ئاماژە بە هەمان جور گوناھبار دەدات: داوینپیس، چاوچنۆك، بپەرست، بوختانكەر، سەرخۆش و تالانكەر» (5: 9-11). ناییت ئەمە بە لیستىكى بێزاركەرى بزاین. بەشى شەش تەنانەت چەند گوناھىكى دیکهى پى زیاد دەكات.

دیسان دەلیتمهوه، ناییت كلێسا لەگەڵ ئەو كەسانەدا پهيوهندی هەبێت كە

خەسلەت و تايبەتمەندى تۆبەنە كىردىن ان ھەيە (ئايەتى ۹).

ئەمە پرىك باسى ئەو كەسە دەكات كە لە ئايەتى پىنجدا ھاتووہ: روونە كە تۆبە ناكات و كەسايەتییەكى تۆبەنە كىردووى ھەيە. بۆيە دەبىت بىسپىرن بە شەيتان تاكو جەستەى لە ناوبجىت چونكە ھىشتا جەستەى ھوكمى ژيانى دەكات (۵: ۵). كلىسا ھەلسوكوت و ئاكارى مەھكوم ناكات، بەلكو پشتراستى كىردووہ تەوہ (۵: ۲). لە گەل ئەوہ شدا بە دلنبايەوہ كەسكى داوئىنپىسە (۵: ۱).

بە كورت و پوختى، پۆلس دەيەوئت ئەم كەسە لە كلىسا و دەر بنزىت چونكە خاوەن كەسايەتى و خەسلەتتىكى تۆبەنە كىردووہ. نىشانەكانى ئىستا نىشانى دەدات كە شانشىنى ئاسمان بە مىرات و ھەرنارىت، بۆيە كلىسا ئىستا دەبىت بىكاتە دەرەوہ، بۆ ئەوہ پۆلى ئاگادار بىكرىتەوہ و پزگارى بىت. ئايا پۆلس زياتر لە ئىمە زانىارى لەسەر ئەم كەسە ھەبووہ؟ روون نىبە كە چۆن پۆلس گەشستووہ تە ئەم دەرەنجامە، بەلام گەشستە ئەو ئەنجامەى كە ئەو كەسە باوہردار نىبە و كەسكى خراپە (۵: ۱۳). ئەو سەربە لىستى «زۆردارانە» (۶: ۹).

ئىستا دەبىت جياوازی شىوازەكەى پۆلس لە (يەكەم كۆرنسۆس ۵) لە گەل ئەوہى عىسا لە (مەتا ۱۸) ھەتا رادەيەك روون بووبىتەوہ. بۆچوونەكەى پۆلس لە بارەى ئەو كەسەوہ كاتىك دەست پى دەكات كە پىكارەكەى عىسا كۆتايى پى دىت. پۆلس بەو باوہرەوہ دەست پى دەكات كە ئەو كەسە تۆبە ناكات. پىكارەكەى عىسا بۆ ئەوہيە كە بۆت دەربكەوئت ئاخۆ كەسكى تۆبە دەكات يان نايكات - بۆ ديارىكردى ئەو شتەى كە پۆلس وەكو شتىكى روون و ئاشكرای دەبىت.

جياوازیيەكى دىكەى ئەو دوو دەقە پشت دەبەستىت بەوہى كە ئاخۆ ئەو زانىارىيانە چەندە لە بەردەست بوونە و لە بارەيانەوہ ھەتا چ رادەيەك لىكتىگەشتن و ھاوړايى لە ئارادا بووہ. لە (مەتا ۱۸)، كەسكى پى وايە كە گوناھىك كراوہ، بەلام دوو بۆ سى كەسى دەوئت كە پشتراستى بكەنەوہ. دواى ئەوہ، پىويستى بەوہيە كە تەواوى كلىسا ھاوړا بن لە گەلى. بەلام لە (يەكەم كۆرنسۆس ۵)، پىشوخ تەواوى كلىسا ئاگادارى بابەتەكە ھەن، دىسان دەيلىمەوہ، ئەمە پرىك يەك تۆز لە دواى پىكارەكەى عىساوہ دەست پى دەكات.

كەواتە، نايىت كلىسا بۆ رووبەروو بوونەوہى گوناھى سادە و بچووك پشت

به ښووننه کې (مه تا ۱۸) و بڼو گوناځې گوره و رږد پشت به ښووننه کې (په کهم کورنښوؤ ۵) به ستیت. به لکو ده بیت به رده وام ته رازووی «گونا به رامبه ر توبه» له به رچاو بگرن. ته نانه ت کاتیک گوناځېکی زور گه وره ش کرابیت، کلنسا ده بیت قه ناعه تی ته و اوای به وه به بیت که ټه و که سه که سایه تی و خسه لټیکی ناتوبه کاری هه یه. له وانه یه کلنسا له کاتی ټاشکرابوونی گوناځه که دا، قایل نه بیت. وه له وانه یه ټه ندامه کان هیشتا پیمان وا بیت که پڼویسته گفټوگو له م باره وه بکه ن، یاخود ټالنگار و بخه نه به رده م گوناځه باره که و ټاگادار و وریای بکه نه وه.

سه خت نییه که بارو دوځه لیک به پڼینه پش چاوی خو مان که تیدا ټه ندامیکی کلنسا په کی که له و گوناځه نه ی کردوه که له (په کهم کورنښوؤ ۵ یا ن ۶) دا هاتووه، به لام کلنسا به دروستی بریار ده دات و ریکاره که ی (مه تا ۱۸) ده گرټه به ر. بڼو ښوونه، که سیک له کلنسا که ی ټپوه دا جاریک یا ن چنه د جاریک سه رخوؤ و مه ست بووه و داو پڼیسی کردوه. من له و باوه رده م که پیش ټه وه ی که ټه و که سه ده ربکریټ، له هه ندیک حالته دا ده رفه ت بڼو کومه لیک ټاگادار کردنه وه هه یه، وه کو (مه تا ۱۸).

ټه ی باشه، چ شتیک له بڼو چوونه که ی پو لښ و رده گرین؟ گوناځه که ی ته نانه ت له ټپو به ترستانیشدا قبول ناکریټ. که س ټینکاری له وه ناکات که گوناځې ټه و که سه مایه ی شه رمه زارییه، به لام بڼو من، قسه کانی پو لښ وه کو زله لیدانیکه له پشته ملکی کورنښوؤسیه کان بڼو ټه وه ی به ټاگا بینه وه. ټه وان ټه و شته نابینن که ده بیت به پرونی بینینن. پو لښ وه کو بواری لاهوتناس قسه ناکات که بیه ویت به شیکی جیاواز و تایه ت به گوناځه بخاته به رده ستیان که بیټه هو ی گوړینی هه موو یاسا و ریسا کانی ټه ندامیټی کلنسا و ریکاری وه ده رنانی باوه ردارانی گوناځه بار و توبه نه کردوو.

دانپیدانایکی قبولنه کراو

به ریگیاه کی دیکه ده توانین پروانینه (په کهم کورنښوؤ ۵). گومان له وه دا نییه که گوناځه لیک هه ن که به ټه نقه ست ده کرین (وه کو ټازارداتیکی به رده وام و کوشتنی که سیک) یاخود قیزه وونن (وه کو ټازاری جنسی و قو لبرین)، که ټه گه ر که سی گوناځه بار ده سته جی داوای لټیوردن بکات، باوه ری پی ناکریټ. ټیمه ټالینن که ټه م گوناځه نه شایانی به خشین نین، یاخود ټه و که سه ناتوایت توبه بکات؛ هه ندی کات پڼویست ده کات که کات ټیپه ریټ و به هره ی ټه و توبه یه ټاشکر بیت پیش ټه وه ی که کلنسا

به شیوه‌ی کی په‌سمی به‌خشینی ئه‌و که‌سه رابگه‌یه‌تیت. بروانه (په‌نده‌کانی سلیمان ۸: ۱۷-۲۴). کلّیسا ناتوانیت یه‌کسه‌ر باوهر به‌قسه‌ی که‌سیک بکات که‌ئاگایانه و به‌ئه‌نقه‌ست بو‌ ماوه‌یه‌کی زور له‌سه‌ر گونا‌هیک به‌رده‌وام بووه. وه‌کو ئه‌وه وایه که‌ سروشتی هه‌ندیک گونا‌ه پریگه‌ نادات کلّیسا به‌رده‌وام بیت له‌ دانپیدا‌نانی تۆبه‌کردنی گشتی ئه‌و که‌سه، بو‌یه کلّیسا بژارده‌یه‌کی ئه‌وتۆی نییه‌ جگه‌ له‌وه‌ی که‌ بو‌ ماوه‌یه‌کی کاتی دان به‌و که‌سه‌دا نه‌تیت. گونا‌ه وا ده‌کات لایه‌کی ته‌رازوو‌ه که‌ قورس بکات و بیباته‌ خواره‌وه و لایه‌کی دیکه‌ که‌ به‌لگه‌ی تۆبه‌کردنه، به‌رز بکاته‌وه. هه‌موو به‌لگه‌ که‌ ئه‌رینیه‌کان یه‌کسه‌ر ده‌که‌وینه ژیر پرسیاره‌وه، چونکه‌ گونا‌هه‌ که‌ فی‌ل و ته‌له‌که‌یه‌کی زوری له‌خو‌ گرتووه.

هه‌ندیک گونا‌ه هه‌ن که‌ هه‌رگیز چاوه‌روانی ئه‌وه ناکه‌ین که‌ باوه‌ردار ئه‌نجامیان بدات. وه‌ ئه‌نجامدانی ئه‌و گونا‌هانه، واتای ئه‌وه‌یه که‌ که‌سی گونا‌ه‌بار باوه‌ردار نییه، یان لانی که‌م کلّیسا به‌و جو‌ره له‌و که‌سه ده‌روانیت و له‌گه‌لی ده‌جو‌لته‌وه هه‌تا ئه‌و کاته‌ی که‌ دووباره‌ بتوانیت متمان‌ه‌ی پی بکات. له‌وانه‌یه‌ پۆلس به‌و جو‌ره له‌و که‌سه‌ی روانییت که‌ له‌گه‌ل باوه‌ژنیدا ده‌نووست.

چه‌ندین سال له‌مه‌وپیش به‌رده‌وام له‌گه‌ل که‌سیکی گه‌نجدا داده‌نیشتم که‌ سالی رابردوو بو‌م ده‌رکه‌وت له‌به‌ر تاوانیکی شه‌رمه‌زارکه‌ری گه‌وره ده‌ستگیر کراوه. تاوانه‌که‌ ئه‌وه‌نده گه‌وره بوو که‌ له‌ ته‌له‌فزیونه ناو‌خۆییه‌کاندا نیشان درا. بو‌ ماوه‌یه‌کی زیاتر له‌ سالیک به‌ نه‌ینی له‌سه‌ر تاوانه‌که‌ی به‌رده‌وام بووه، له‌ کاتیکدا چالا‌کانه له‌ کلّیسا که‌یدا خزمه‌تی کردووه. کاتیک کلّیسا به‌هۆی ده‌ستگیرکردنه‌که‌یه‌وه، په‌ی به‌و تاوانه‌ برد، ده‌ستبه‌جئ له‌ ئه‌ندامی‌تی کلّیسا دووریان خسته‌وه. تاواناره‌که‌ زور گریا و گو‌تی که‌ په‌شیمان‌ه و داوای به‌خشین ده‌کات، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی بو‌ ماوه‌یه‌کی زور دوور‌ووانه ژیاوه، کلّیسا نه‌یتوانی باوه‌ر به‌ تۆبه‌کردنه‌که‌ی بکات، لانی که‌م بو‌ ماوه‌یه‌کی کاتی. کلّیسا بریاری دا که‌ له‌داوای ئازادبوونی له‌ زیندان تۆبه‌کردنه‌که‌ی تاقی بکاته‌وه. من باوه‌رام وایه که‌ کلّیسا کاریکی دروستی کردووه. کاری ئه‌و که‌سه بو‌ باوه‌ردارانی دیکه‌ و ناو و ناوبانگ و شایه‌تی مه‌سیح مایه‌ی هه‌ره‌شه و مه‌ترسی بوو، که‌ وای کردبوو ته‌واوی بارو‌دۆخه‌که‌ له‌نا‌کاو و ده‌سته‌به‌جئ بیت. کلّیسا کاریکی دروستی کرد که‌ ده‌ستبه‌جئ و خیرا ته‌مبیی کرد، چونکه‌ «زۆرداران نابنه‌ میراتگری شان‌شینی خودا» (یه‌که‌م کۆرنسۆس ۹: ۶).

له ڪوٽايدا، پيم وايه كه ڪوئي (مهتا ۱۸ و يه كه م ڪورنسووس ۵) پيمان ده لئن كه ڪليساكان ده بيت پيش برياردان، بگه يه يه ڪيڪ له م سي دهره نجامه ي خواره وه:

- ڪاتيڪ ڪليسا به ته واوي له وه دنيا يه كه كه سيڪ به راستي توبه ي ڪردوه، نابيت هيچ جوړه ته مبيڪردنيڪ نه نجام بدات (وه هيچ حاله تيكي تايهت و جياواز نايهت به ميشكمدا).
- ڪاتيڪ ڪليسا به ته واوي له وه دنيا يه كه كه سيڪ به شيويه كي به رده وهام گوناھي ڪردوه و توبه ي نه ڪردوه، ده بيت ده ست بڪات به ده رڪردني.
- ڪاتيڪ كه سيڪ به نه نقه ست و بو ماويه ك زور وه كو كه سيكي دوو پروو ژيا بيت، به جوړيڪ كه نه دناماني ڪليسا نه توانن دان به توبه ڪردني نه وه كه سه دا بنين، لاني كه م بو ماويه كي ڪاتي و هه تا نه و ڪاته ي كه متمانه ي ڪليسا دووباره به ده ستديته وه و توبه ڪردنه كه ي قبول ده ڪريٽ، ده بيت نه وه كه سه له ڪليسا ده رڪريٽ.

پاڪي يان هه ژاري پوچ

نه گهر ته مبيڪردني ڪليسا ي پيڪاريڪي گونجاو بيت ڪاتيڪ كه نوينه رپيڪي عيسا له نوينه رانه يه تيڪردنيدا شڪست ده خوات، نايا ده بيت ڪليسا چاوه پرواني نه وه له نه دنامه ڪاني بڪات كه بيگله يي و بيخه وش و ته واو بن؟

له هه نديڪ لايه نه وه، نه مه رپيڪ نه و پپوهه يه كه عيسا به پرووني پرايده گه يه نيٽ. عيسا له (مهتا ۵) پيمان ده لئيت كه راستو درستي باوه ردار زياتر بيت له هي فريسي و ماموستاياني شهريعت، نه گهرنا ناچيٽه نيو شانشي ني ناسمانه وه (مهتا ۵: ۲۰). دواتر له هه مان به شدا، پيمان ده لئيت كه باوه ردار ده بيت وه كو باوڪي ناسماني ڪامل و ته واو بيت (نايه تي ۴۸). بيگومان ڪليساكان ده بيت ته وپهري هه ولي خو يان بخه نه گهر نوينه رايه تي بيخه وشي و بيگه رديي عيسا بڪه ن!

به لام ده بيت نه وه ش بزائين كه عيسا كه سيڪي راستي يين و تيگه يشتوو بوو، له بهر نه وه يه كه (مهتا ۵) به خوژگه خواسته نه كان ده ست پي ده ڪات:

«خوژگه ده خوازريٽ به وانه ي كه به پوچ هه ژارن، چونكه شانشي ني ناسمان بو نه وانه. خوژگه ده خوازريٽ به وانه ي كه ماته مدارن، چونكه

دلنه‌وایی ده‌کریڼ. خۆزگه ده‌خوارزیت به دلنهرمه‌کان، چونکه زه‌ویان به میراتی بۆ ده‌مینیته‌وه. خۆزگه ده‌خوارزیت به‌وانه‌ی که برسی و تینوون بۆ راستودروستی، چونکه تیر ده‌کریڼ. خۆزگه ده‌خوارزیت به‌وانه‌ی که دلیان پر له به‌زه‌یییه، چونکه به‌ر به‌زه‌یی ده‌که‌ون. خۆزگه ده‌خوارزیت به دلپاکه‌کان، چونکه خودا ده‌بینن. خۆزگه ده‌خوارزیت به ناشتیخوازن، چونکه به‌رۆله‌ی خودا ناوده‌بردریڼ. خۆزگه ده‌خوارزیت به‌وانه‌ی له پیناوی راستودروستی ده‌چه‌وسپیژینه‌وه، چونکه شانشینى ئاسمان بۆ ئه‌وانه» (مه‌تا ۵: ۳-۱۰).

کى نوینه‌رى شانشینى ئاسمانه له‌سه‌ر زه‌وى؟ کى خودا ده‌بینیت و به‌رۆله‌ی خودا ناوده‌بریت؟ له‌ لایه‌که‌وه، ئه‌وانه‌ی که وه‌کو باوکى ئاسمانیان هه‌لسوکه‌وت ده‌که‌ن، وه‌کو چۆن کوپ به‌گشتى به‌و جوړه هه‌لسوکه‌وت ده‌کات. خودا باوک و کوپ، هه‌ردووکیان به‌خشنده و دلپاک و ناشتیخوازن. وه‌ کوپه‌که به‌دلناییه‌وه له‌پیناوی راستودروستاندا چه‌وسایه‌وه. کلێساکانیش ده‌ییت به‌دواى دانپیدانان و پشتگیریکردنى رۆله‌گه‌لیک بن که هه‌مان تاییه‌مه‌ندى و خه‌سله‌تیا ن هه‌یه.

به‌لام له‌ جیهانى پر له‌ گونا و تاواندا، رۆله‌کانى خوداش ئه‌وانه‌ن که درک به‌وه ده‌که‌ن که به‌رۆح هه‌ژارن و به‌هۆى گونا هه‌که‌یان وه‌ماته‌م ده‌گیرن، به‌ دلنهرمییه‌وه ده‌ستبه‌ردارى داواکارییه‌که‌یان ده‌بن، وه‌ برسی و تینووی راستودروستین، چونکه ده‌زانن نیانه. بۆیه کلێساکان نابیت تووشى چه‌په‌سان بن کاتیک ده‌بینن ئه‌ندامه‌کانى کلێسا گونا هیان کردوو؛ به‌لام ده‌ییت گرنگییه‌کى زۆر به‌وه به‌ده‌ن ئاخۆ چ کاردانه‌وه‌یه‌ک به‌رامبه‌ر گونا هه‌که‌ نیشان ده‌ده‌ن. ئایا دلته‌نگ ده‌بن و ماته‌م ده‌گیرن؟ ئایا برستى و تینووی راستودروستین؟

به‌ واتایه‌کى دیکه، نوینه‌رى راسته‌قینه‌ی عیسا دوو تاییه‌مه‌ندى هه‌یه: پاکبوونه‌که‌ی زیاد ده‌کات و له‌رۆحدا هه‌ژارتر ده‌بن له‌ کاتیکدا له‌نیو ناپاکیدا ده‌مینیته‌وه (دووم کۆرنسۆس ۷: ۱۱). کلێساکان له‌ کاتى راهینانکردن له‌سه‌ر کلێله‌کانى شانشینى ئاسمان، ده‌ییت به‌دواى ئه‌و دوو تاییه‌مه‌ندییه‌دا بگه‌ریڼ.

جاریکیان داوامان له‌یه‌کیک له‌قه‌شه‌کانى هاوڕییم کرد که هه‌ندیک راپوێژم پێدات سه‌باره‌ت به‌که‌سیک که به‌رنامه‌ی دانابوو بۆ ئه‌وه‌ی داوینپیسى بکات،

به لّام خوشبه ختانه سه ركه وتوو نه بيوو. ده مويست بزائم كه چ كاردانه وه يه ك له مه پ
ئه م بابه ته نيشان بدهم. شوانه كه م پيى گوتم كه مايه ي سه رسامى نيه كه ئه و
كه سه تووشى وه سه وه سه يه كى له و چه شنه بووه. پرسيارى راسته قينه ئه وه يه كه
ئه و چوئن پرووبه پرووى سه رزه نشت و لومه كردنه كه ت ده بيته وه؟ وه لامى ئه و بو ئه م
راستكردنه وه يه ده ريده خات كه ويست و خواستى دلى به چ لايه كدا ده پروات؟

وه رزی چوارهم

چۆن کلّیسا ئەندامه کانی ته مبی بکات؟

ته مبی کردنی گشتی به شیوهیه کی ره سمی ئەو کاته زۆر باش له فهره ننگ و که لتوری ههر کلّیسا یه کدا کار ده کات که ته مبی کردنی نهی نی و ناره سمی قبول کراوه و ئەنجام ده دریت. پیش ئەوهی که ئەندامانی کلّیسا درک به وه بکه ن که بهر پرسیاریه تی ئەوه یان له سه ر شانه که ده بی ت چاویان له سه ر یه کتر بی ت، تو ده ست بکه ی ت به راوه شان دنی شمشیری وه ده رنان و ده رکردن، ئەوا ده بی ت بزانی ت که تو به دوای جه ننگ و شه ره وه ی.

بهر پرسیاریه تی به رام بهر گونا ه له کلّیسا ده کی که له داوا کاری به کانی ئینجیل و ئەو وه لامدان ه وه و بهر پرسیاریه تی به ده بی ت له کو تاییدا له ژیا نی کلّیسا ده به شیوه یه کی ره سمی و تاییه تی به کار بهی تریت. به لام کاتی که ئەندامه کان خوویان به وه لامدان ه وه و بهر پرسیار بوونه وه نه گرتی ت، ساده تر ده بی ت که به لێ پیچینه وه ی تاکه که سییه وه ده ست پی بکه ن نه ک گشتی.

وه لامدان ه وه و بهر پرسیاریه تی گشتی ده بی ت ده ره نجامی ئەو شته بی ت که پیش وه خت له ژیا نی تاییه تی ئەندامی کلّیسا له کاتی روودان دایه.

شوانیکی هاو ریم هیه که هه ولی ده دا پیرانی کلّیسا که ی رازی بکات بو ئەوه ی که ی سکی ته مبی کردن بهی نه بهر ده م کلّیسا. بیاویک بوو که هاوسه ره که ی به جیهی شت بوو. به لام پیره کان دلنیا نه بوون له وه ی که ئاخو ئاماده ی ده رکردنی ئەو ئەندامه ن یان نه، بۆیه له سه رخو جو لانه وه، له وانیه له راده به ده ر له سه رخو جو لایتنه وه. کاتی که له کو تاییدا پیران پیش نیاری ده رکردنیان په سه ند کرد، ئەندامانی کلّیسا وه لامیان دایه وه: «کاتی بوو. ده مانزانی که ده بی ت له م باره وه شتی که بکه ی ن». به واتایه کی دیکه، پیران له رووی دانانی پهروه ده ی فهره نگی کی دروست له کلّیسا ده بو ته مبی کردنی کلّیسا به باشی کاریان کرد بوو.

ته مبی کردنی ره سمی کلّیسا یی ئەو کاته ئەوه پهری سوودی ده بی ت که ئەندامه کان پیش وه خت بزانی که چۆن راست کردنه وه ی پر له خو شه ویستی به خشن و وه ربگرن. له ماله کانی خو یاندا له کاتی نانی نیوه رو دا کاری کی له و چه شنه به جوانی و نه رمو نیانی

ده‌که‌ن. وه به‌رده‌م به بیر و هزرئیکی باش له‌باره‌ی ئه‌و که‌سه‌وه، ئه‌و کاره ده‌که‌ن. ئه‌و وشانه‌ی که بو راستکردنه‌وه‌ی هه‌له و گونا‌هه‌کان به‌کاری دئینن به شیوه‌یه‌کی توند و زبر و خو‌په‌رستانه به‌کاری ناهئینن؛ واته ته‌ن‌ها له‌بیر به‌تال‌کردنه‌وه‌ی دلی خو‌یان ناکه‌نه‌وه.

لیره‌دا به‌پیی ئه‌وه‌ی که له په‌یمان‌ی نو‌یدا هاتووه، پینچ بنه‌مای دیکه بو چۆنیه‌تی ئه‌نجامدانی ته‌مبیکردنی کلئیسایی له‌ئارادایه.

رئیکاری ته‌مبیکردنه‌که هه‌تا بکرئت که‌سانی که‌متر له‌خو بگرن

بنامه‌یه‌کی پروون و ئاشکرا که له (مه‌تا ۱۸: ۱۵- ۲۰) هوه وه‌رده‌گرین ئه‌وه‌یه که عیسا ده‌یه‌وئیت رئیکاری راستکردنه‌وه‌ی هه‌له و گونا‌هه به‌جۆرئیک بئت که به‌پیی ده‌رفه‌ت که‌سانئیکی که‌م له‌خو بگرئیت بو ئه‌وه‌ی که‌سی گونا‌ه‌بار تۆبه‌بکات. ئه‌گه‌ر پرووبه‌پرووی یه‌ک که‌سی تۆبه‌کردنی لئ که‌وته‌وه، ئه‌وا زۆر باشه. ئه‌گه‌ر دوو یاس سئ که‌سی له‌خو گرت، ئه‌وا هه‌ر باشه. ته‌ن‌ها ئه‌و کاته‌ه‌به‌ته‌که ده‌بئته‌ه‌بجئته‌به‌رده‌م ته‌واوی ئه‌ندامان که هه‌یچ رئیکه‌ چاره‌یه‌کی دیکه نه‌مئینئته‌وه و هه‌موو رئیکاکانی دیکه تاقی کرابئته‌وه.

له‌ پرۆسه‌ی (مه‌تا ۱۸)، به‌دئنیاییه‌وه‌ گریمان‌ه‌ی ئه‌وه ده‌که‌ینن که که‌سانئیکی زۆر ئاگایان له‌ گونا‌هه‌که‌ نییه. ئه‌و گونا‌هانه‌ی که بو ئه‌ندامانی کلئیسای ئاشکرا بوون، به‌و جۆره‌ی که له (یه‌که‌م کۆرنسۆس ۵) دا ده‌بیینن، له‌وانه‌یه‌ پئویست بکات که پابه‌ران و پیرانی کلئیسای له‌گه‌ل ته‌واوی کلئیسادا باسی بکه‌ن. بارو‌دۆخئیکی هاوشیوه‌ له (فیلپی ۴) دا ده‌بیینن، کاتیک پۆلس له‌به‌رده‌م ته‌واوی کلئیسادا داوا له‌ ئه‌و‌ودیا و سینتخی ده‌کات که پئکه‌وه‌ هاو‌را بن (فیلپی ۴: ۲- ۳). پئده‌چئت ته‌واوی کلئیسای ئاگاداری جیا‌وازی راو و بو‌چوونی ئه‌مان بو‌وئیتن.

هه‌ندیک کات گونا‌ه‌ه‌ره‌نجامی گشتی هه‌یه که پئویست ده‌کات به‌ شیوه‌یه‌کی به‌ربلاو و ئاشکرا قسه‌ی له‌سه‌ر بکرئت، ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر به‌سه‌لمئیرئیت که باوه‌رداره‌که به‌ شیوه‌یه‌کی تابه‌تی تۆبه‌ی کردبئت. بو‌ هه‌وونه، کاتیک ژئیک له‌ ده‌ره‌وه‌ی په‌یوه‌ندی خیزانی سکی پر ده‌بئت، ده‌کرئت راستکه‌ره‌وه‌ی ئه‌م حاله‌ته‌ بئت. له‌وانه‌یه‌ پابه‌رانی کلئیسای بریار بدن ئه‌و ژنه و ئه‌و که‌سه‌ش که په‌یوه‌ندی له‌گه‌لی هه‌یه (ئه‌گه‌ر سه‌ربه‌ه‌مان کلئیسای بن) به‌ شیوه‌یه‌کی ره‌سمی ته‌مبئ نه‌کرئین، چونکه به‌راستی تۆبه‌یان

کردوو. به لām له وانه یه هیشتا بیان هویت بابه ته که به ئەندامانی کلێسا رابگه یه نن، بو ئەوهی ۱. بتوانن به شیوه یه کی ئەرینی بوچوونی باوه پری مه سیحیه ت له مه ر بابه ته جنسیه کان و به پیچه وانه ی هوننه ی ئەو دوو که سه به ئەندامان رابگه یه نن و ۲. به و هۆیه وه رابه ران بتوانن نیعمه تی خودا له باره ی تۆبه ی ئەو دوو نه فه ره پشتر است بکه نه وه، له کاتیکدا داوا له ئەندامان ده که ن که ئەو دوو که سه و منداله که یان قبول بکه ن و خزمه تیان بکه ن. هه زت لی بیت یان نه، بیده نگه له حاله تیکه له و چه شنه دا، کلێسا فی ر ده کات که گونا ه شتیکه گرنه گ نیه، وه ریکه به ئەندامانی کلێسا ه ده دات که به رده وام باسی ئەو خیزانه بکه ن. بیده نگه بونی کلێسا له حاله تی له و چه شنه دا، ته نانه ت ده بیته هۆی له ده ستدانی متمان ه و دروست بوونی ناته بایی و لیک ترازان.

ئەو دوو شته ی که بنه مای به بچووکی پارگرتنی ریکاری ته مبی کردنی کلێسای به پیی پپویست به بچووکی ده هیلتیه وه، بریتین له هه ز و ئاره زووی تۆبه کردنی گونا هبار و پاراستنی ناوی عیسا.

رابه رانی کلێسا ده بیت رابه رایه تی ریکاری ته مبی کردنه که بکه ن

گونا ه پر له فی ل و ته له که یه و شتیکه ئالۆزه. بی هۆ نیه که پۆلس ده لیت: «خوشکان، برایان، ئەگه ر که سی ک تووشی گونا هیک بوو، با ئیه ی رۆحانی که سی ئاوا به رۆح نه رمی راست بکه نه وه. ته ماشای خوشت بکه، نه وه ک تۆش تاقی بکریتیه وه» (که لاتیا ۱: ۱). پۆلس ده زانی ت که مه ره که نه گه کان زۆر ساده تر ده توانن گومرا بن، تووشی وه سه وه سه بن و بچنه پال گونا هبارانی دیکه وه یان له لایه ن که سی گونا هباره وه قایل ده کریت که بوچی ئەو گونا هه ئاساییه و ده کریت بیکات. بویه پۆلس پشنیاری ئەوه ده کات که که سانی رۆحانی راست کردنه وه ی گونا هی باوه رداران له ئەستۆ بگرن.

«رۆحانی» لیره دا پیرانی کلێسا ناگریته وه، ئەگه ر نا راسته وه خو ده یگوت «پیرانی کلێسا». پۆلس ده لیت که کاتیک گف تو گو ی یه ک به یه ک هیچ سوودیکه نه بیت، باوه رداران کاریکه باش ده که ن ئەگه ر خوشک و برایانی ژیر و به ته مه ن به یینه نیو بابه ته که وه. به گشتی، به شیمان ه یه کی زۆر ئەوه پیرانی کلێسان که راویژیان له گه ل ده کریت و داویان لی ده کریت که هه نگا وه کانی ته مبی کردن به رپوه به ن، به تایه تی کاتیک که ریکاری ته مبی کردنی تاکی باوه ردار باز نه یه کی گه وره تر له ئەندامه کان له خو ده گری ت.

له بهر ئه وهی که خودا چاودیری ته واوی کلیسای به پیران داوه، من پیشنیار ده کهن که ههر گوناھیک ده بردریته به ردهم کلیسا، ده بیت یه کهم جار پیرانیان لئ ئاگادار بکریته وه.

دریژی ماوهی ریکاری ته مبیگردنی کلیسای پشت ده به ستیت به وهی که چهنده ده بات هه تا تۆبه نه کردن ده بیته به شیک له که سایه تی گونا بهاره که

به دنیاییه وه یه کیک له سه خترین ئه و پرسیارانهی که په یوه سته به ئه نجامدانی ته مبیگردنی کلیساییه وه ده بیت ئه وه بیت که ئایا ئیستا کاتیکی گونجاوه بو ئه وهی برۆینه قوناعی دواتره وه؟ هه ندی کات کتیبی پیروژ ده ریده خات که ریکاری ته مبیگردن له سه رخو ده پراته پیشه وه، بو هه ونه له (مه تا ۱۸) پیمان ده لیت که پیش ئه وهی که سه که ده ربکریت، لانی کهم ده بیت سی جار ئاگادار بکریته وه. به و جوړهی که له (یه کهم کورنسوس ۵) ده بیینین که پۆلس داوا ی ده رکردنی ده سته جئ ده کات و پاشان (تیتوس ۳: ۱۰) مان هیه که له نیوان ئه م دوو بارودوخه دایه. ده لیت که پیش ده رکردن، ده بیت دوو جار باوه رداره که ئاگاداری بکه یته وه.

وه کو چوون له به شی سییه مدا بینیمان که جیاوازی سه ره کی نیوان (مه تا ۱۸ و یه کهم کورنسوس ۵) ئه وه یه که دوو هه نگاوی جیاواز له ریکاری ده رکردنی ئه ندیمان نشان ده دات. (یه کهم کورنسوس ۵) کاتیک ده ست پئ ده کات که (مه تا ۱۸) کو تایی دیت، له گه ل دیاری کردنی تابه مه ندی و خه سلته تی گوناھیکی تۆبه نه کردوو یان شیوازیکی گونا که کلیسا ئاگاداریه تی. کاتیک کلیسا دیاری ده کات که که سیک به رده وام و به ئه نقه ست بو ماوه یه کی زور گوناھی کردوو، ده بیت ده ربکریت.

بو یه به شیوه یه کی تیوری ده توانین پرونی بکه ینه وه که ریکاری ته مبیگردن ده بیت چهنده بخایه نییت: ئه وه نده ی که کلیسا بتوانیت بگاته ئه و ئه نجامه ی که به شیوه یه کی پرون بو یه ده ربکه ویت که گونا بهاره که تۆبه ی نه کردوو. له وانیه ئه ندامانی کلیسا ته ماشای به لگه کان بکه ن و یه کسه ر بگه نه ئه نجام. له وانیه چهن دین مانگ له ته ماشا کردن و پشکنینی به لگه کاندایه سه ر به ن، وه له گه تو گو یه کی زوردا به شداری بکه ن هه تا ئه و کاته ی بو چوونیتی هاو به شیان بو دروست ده بیت و له سه ر بیرورا که یان ساغ ده بنه وه. پرسیاری «ماوه ی چهنده بات» به پیی به لگه ی تیوری کیشه نیه، به لکو له پرووی به لگه ی ژبانی رۆژانه وه کیشه دروست ده کات. ئیمه

ناتوانین دلی مرۆڤه کان ببینین و ههست به بارگرانییه کی زۆر ده کهین کاتیک داوامان لێ ده کریت بۆ ئه وهی سه رنجی به هره کانی ژیا نی که سیکی بدهین و بریاریکی گرنگی وه کو ئه وه بدهین که ئاخۆ کلێسا ده توانیت به رده وام بیت له سه ر شایه تیدانی ئه وهی که که سیکی سه ره به شانشین خودایه یان نه .

سهیره که ئه و گونا هانه ی قورساییه کی ئه وتۆیان نییه و نابنه هۆی به ر زکردنه وهی ئه و تا ته رازو وهی که تۆ به کردنه که ی له سه ره، ریکاری ته مبی کردنه که له سه رخۆ ده پرات. بۆ نمونه، بیر له ئالووده بووانی ماده ی بپهۆشکه ر بکه وه، ئه مه یه کسه ر دانپیدانانی با وه په که ی هه لئا وه شی پیته وه. به لام نیشانه یه کی پرسیار دی پیته ئارا وه و کلێسا ده خاته بارو دۆخی که وه که له سه رخۆ و به وریاییه وه تۆ به کردنی که سه که تاقی بکه نه وه. ئه مه وانیه کی دیکه یه که ده توانین له بزاقی ده رچوون له نا وه ند و چه قه وه فی ر بین که عیسا له (مه تا ۱۸) دا ده یخاته به رده ستمان. هه ر کاتیک ژماره ی ئه و که سانه زیاد ده کات که ئیش له سه ر که یسی ئه و که سه ده که ن، که سی گونا هبار له گه ل ئه م پرسیاره دا رووبه روو ده بیته وه: «ئایا دلنیا ی که هیشتا ده ته ویت به رده وام بیت له سه ر ئه م گونا هه؟» مرۆڤ هه ندی کات ده توانیت خۆی فریو بدات که ده توانیت هه م عیسا ی هه بیت و هه م له سه ر گونا هه که ی به رده وام بیت. ئه و پپو یستی به چه ندین رووبه روو بوونه وهی جدی و پزده تاکو درک به مه بکات: «نه خیر ناتوانم. ته نها ده توانم یه کیک له وانم هه بیت؛ یان عیسا یان گونا ه».

چه ند ئایه تیک پیش ریکاره که ی عیسا له (مه تا ۱۸) له مه ر ته مبی کردنی کلێساییه وه، یارمه تیمان ده دات که بتوانین درک به وه بکه یین ئاخۆ که سه که به روونی تۆ به ی کردو وه یان نه: ئایا ئه و که سه ئاماده ی ئه وه یه که ده ستیکی بپریته وه یان چا وئیکی ده ربه پییت له جیگه ی ئه وه ی که تۆ به بکات؟ (مه تا ۱۸: ۸-۹). به واتایه کی دیکه، ئایا ئه و که سه ئاماده یه که هه موو کاریک بۆ وه ستانه وه دژی گونا ه ئه نجام بدات؟ به گشتی، که سی تۆ به کار بۆ له نا وبردنی گونا هه کانیان گه رمو گو پریه کی زۆریان هه یه. پۆحی پیرو ز له ناخاندان و ایان لیده کات و ئه و گه رمو گو پریه یان پی ده به خشیت. کاتیک ئه وه رووده دات ده ببینین که سه گونا هباره که ده یه ویت له گه ل که سانی دیکه دا راویژ و گفتو گو بکات. ئاماده ی ئه وه یه که به رنامه کانی ژیا نی بشپو ییت و دان به شته شه رمه زار که ره کاندان بیت. وه ئاماده ده بیت که له رووی داراییه وه زه ره ر و زبانیکی زۆر بکات، ها ورپی له ده ست بدات یان کو تایی به په یوه ندییه کانی به پییت.

له لایه کی دیکه وه، هه تا گونا ه یان شیوازی گونا ه که گه وره تر و مایه ی پساوییه کی زیاتر بیت، نه وا له به رامبه ر تایه کی نه و به ری ته رازوو ه که، واته تۆ به کردندا قورستر ده بیت. ^b خیراتر باوه ری که سه که پووچه ل ده کاته وه و له وانیه بهیته هو ی نه وه ی که کلئسا زوو ده سته کار بیت. بو نمونه، جیاوازی هه یه له نیوان نه وه ی که به بی نه وه ی که به مانه وی ت چاومان به کاری داوینپیسی که سی ک بکه وی ت، یان که سی که خووی به کحوله وه گرتووه. هه ردوو گونا ه که باوه ری که سه که ده خه نه ژیر پرسیاره وه، به لام بویرانه ده توانم بلیم که گونا ه یه که م زووتر باوه ری گونا ه باره که ده خانه ژیر پرسیاره وه.

به گشتی گونا هه گه وره کان جوړیک له مه ترسیان له گه ل ده بیت که وا ده کن بارودوخه که به گشتی خراپتر بیت. مه ترسی پساوی گشتی له ئارادایه، هه روه ها ده کریت زیان به ناو و ناوبانگی مه سیح بگه یه نیت (یه که م کورنسوس ۵). مه ترسی دووبه ره کی و زیانگه یان دن به کلئسا له ئارادایه (تیتوس ۳: ۱۰). هه روه ها ده کریت بهیته هو ی نه وه ی که فی رکردنی درو و زیان به کلئسا بگه یه نیت، به تایه تی زیانگه یان دن به مه ره لاوازه کان (یه که م تیموساوس ۱: ۲۰؛ دووم یوحنا ۱۰-۱۱). به لام نابیت کلئسا ته نها له بهر مه ترسییه کان ده ست بکات به ده رکردنی گونا ه باره کان، به لام هه بوونی نه م مه ترسیانه نشانی ده دات که گونا هه کان جدی و پرژدن، وه شایه تی ده دات له سه ر نه وه ی که بوچی کلئسا نابیت چیر دان به باوه ری که سه که دا بنیت. به واتایه کی دیکه، مه ترسییه کان (زیانگه یان دن به ناوبانگی عیسا، نه گه ر لیکترازان یان فی رکردنی چه وت و هه له، زیانگه یان دن به مه ره کانی دیکه) وه کو هو کاری نه نجامدانی ته مبی کردنی کلئسای به کار بیت، به لام به لگه و شایه تییه کی به هیزه و پیداگری له سه ر نه وه ده کات که ده سته جی ته مبی کردن کار یکی دروسته. هه روه ها ده بیت ههستی هه نوو که یی کلئسا زیاد بکات، به جوړیک که کو بوونه وه و پیشنیاره کان خیراتر له کلئسادا نه نجام بدرین.

به کورتی، ماوه ی ری کاری ته مبی کردنه که به ته واوی پشت به وه ده به ستیت که چه نده ده خایه نیت هه تا لایه نی به شداربوو له م بابه ته دا قایل دهن له سه ر نه وه ی که تۆ به کردن به شی ک یان به شی ک نییه له خه سله ت و تایه ته مندی که سه که. کلئسا ده بیت بارودوخی گونا ه له تایه کی ته رازوو و ته واوی به لگه کانی په یوه ست به تۆ به کردن له تایه کی دیکه ی ته رازوو ه که دا دابنیت. هه ندی کات زانیاری نو ی

---

b گونا ه یه گه وره تر چیه؟ نه و گونا ه به که زووتر و ئاشکراتر ده بیته هو ی له ناو بردنی گونا ه بار و کلئسا و ناوبانگی مه سیح یا خود خه لکی به گشتی. بو نمونه فی ل و ته له که له دزیکردن گه وره تره و کوشتن له فی ل و ته له که گه وره تره.

سه‌ره‌لده‌دات که ده‌بیته هوئی قورسکردنی یه‌کیک له لایه‌کانی تهرازوو‌ه‌که. وه کاتیکی کلّیسا له‌وه دلّیایه که ته‌واوی زانیارییه‌کانی په‌یوه‌ست به‌ه‌ردوو تای تهرازوو‌ه‌که‌ی هه‌یه و چیت‌ر تهرازوو‌ه‌که ناجوئیت، ده‌بیته کلّیسا به‌له‌به‌رچاوگرتتی تایه قورسه‌که ده‌ستبه‌کار بیته. ئەم ریکاره ده‌کریت یه‌ک خوله‌ک یان یه‌ک سال بخه‌یه‌نیته.

هه‌میشه ئە‌گه‌ری هه‌له‌کردن بو باوه‌رداران بهیله‌وه

به‌و جوړه‌ی که بینیمان، عیسا له‌باره‌ی شتیکی وه‌کو حاله‌تی ئاگاداری و وریایی له‌ریکاری دادگایی له (مه‌تا ۱۸) پروونکردنه‌وه ده‌دات: «هه‌ر بابه‌تیکی له‌سه‌ر زاری دوو یان سئ شایه‌ت راستییه‌که‌ی بسه‌لمیتریت» (مه‌تا ۱۸: ۱۶). ده‌بیته گونا‌هه‌کان بسه‌لمیترین و به‌لگه‌کان بخرینه‌ به‌رده‌ست و شایه‌ته‌کان له‌وئی ئاماده‌ بن. ئە‌مه‌ش واتای ئە‌وه‌یه که باوه‌رداران ده‌بیته له‌سه‌رخۆ و به‌وریاییه‌وه بجوئینه‌وه، به‌لام واتای ئە‌وه‌ ناگه‌یه‌نیته که کلّیسا وه‌کو دادگا هه‌لسوکه‌وت بکات و بلیته هه‌تا تاوانی گونا‌هه‌ر نه‌سه‌لمیتریت، که‌سی ناوبراو بی تاوانه و نابیته ته‌مبئ بکریته.

ئە‌م بنه‌مایه نه‌ته‌نها له‌ حاله‌تی ته‌مبیکردنی په‌سمیدا له‌به‌رچاو ده‌گیردیت، به‌لکو کاریگه‌ری ده‌بیته له‌سه‌ر ئە‌وه‌ی که چوئن باوه‌ردار ده‌بیته به‌ نه‌ینی پرووبه‌پرووی خوشک یان برا باوه‌رداره‌که‌ی ده‌بیته‌وه. ده‌بیته هه‌میشه ئە‌گه‌ری ئە‌وه له‌به‌رچاو بگیردیت که له‌وانه‌یه هه‌له‌یه‌ک پروویدا‌بیته. پرسیاره‌کان ده‌بیته له‌پیش توّمه‌تبارکردنه‌وه بیته. پیش ئە‌وه به‌قه‌ناعه‌تی ته‌واو بگه‌ن، ده‌بیته شوین پروونکردنه‌وه و ئاشکرکردن بکه‌ون.

له‌کاتی ته‌مبیکردنی‌شدا، وه‌کو هه‌موو بابه‌ته‌کانی دیکه‌ی ژیان، «با هه‌ر مروّقیکی له‌گویت‌رتدا خیرا بیته، له‌قسه‌کردندا له‌سه‌رخۆ بیته، له‌توو‌ره‌بووندا خاویته» (یاقوب ۱: ۱۹).

رابه‌ران ده‌بیته به‌شداری له‌ته‌مبیکردنی ئە‌ندامی کلّیسا بکه‌ن و پرینمایان بکه‌ن

لقه‌جیاوازه‌کانی باوه‌ری مه‌سیحییه‌ت شیواز و پرڤگه‌ی جیاوازیان بو به‌شداریکردنی ته‌واوی ئە‌ندامانی کلّیسا له‌ریکاری ته‌مبیکردنی کلّیسا‌ییدا هه‌یه. من یم وایه که به‌له‌به‌رچاوگرتتی (مه‌تا ۱۸)، به‌شداریکردنی ئە‌ندامانی کلّیسا به‌پیی کتیبی پیروژ شتیکی دروسته. عیسا له (مه‌تا ۱۸) وا ده‌کات ئە‌ندامان به‌شداری له‌ته‌مبیکردنه‌که‌دا بکه‌ن؛

وه پۆلس له (یه کهم کۆرنسۆس ۵) فهрман ده‌دات که ته‌واوی کلێسا به‌رپرسیاریه‌تی قبول بکه‌ن. به‌لام ئەوانه‌ی که هیشتا قایل نه‌بوون، پێشنیار ده‌که‌م که وه‌کو بژارده‌یه‌کی شوانی و لاهوتی پێگه‌یه‌ک بو‌ به‌شداریکردنی ئەندامه‌کان بدۆزنه‌وه. له‌ پرووی لاهوتیه‌وه، پۆلس به‌ هه‌ریه‌ک له ئەندامانی جه‌سته ده‌لێت که به‌شدارێ له هه‌ست و سۆزه‌کانی ئەندامانی دیکه‌دا بکه‌ن، جا خو‌شی بی‌ت یان دلته‌نگی (یه‌که‌م کۆرنسۆس ۱۲: ۲۱-۲۶؛ ئەفه‌سۆس ۴: ۱۶). ته‌مبیکردنی کلێسای، به‌تایبه‌تی له‌ قوناغه‌کانی کۆتاییدا، پروداویکی زۆر گرنگه‌ له‌ ژبانی جه‌سته‌یه‌کدا که ئیمه‌ش به‌هو‌ی یه‌کبوومنان له‌گه‌ڵ مه‌سیح به‌شیکین لێ. له‌ روانگه‌ی شوانیه‌تیه‌وه ئەمه‌ شتیکی زۆر گرنگه‌ که هه‌موو ئەندامیک ده‌بی‌ت به‌شدارێ تیدا بکات. هه‌مووان فی‌ر ده‌بن و ئەوه‌ی که ده‌یزانن به‌یه‌کتری ده‌لێن.

له‌ سیسته‌می کۆمه‌ڵسالاریدا، داوا له‌ کلێسا ده‌کرێت له‌سه‌ر بابته‌تی ده‌رکردنی تاکی گونا‌ه‌بار ده‌نگ بدات یاخود بگه‌نه‌ ئەنجام؛ ئەم بابته‌ پشت به‌ کتیبی پیرۆز ده‌به‌ستێت. سه‌رنجی وشه‌ی «زۆرینه» بدن له‌ (دووهم کۆرنسۆس ۲: ۶).

له‌ کلێساکانی دیکه‌دا، له‌وانه‌یه‌ داوا له‌ ئەندامان نه‌کرێت که له‌ بریاری کۆتاییدا به‌شدارێ بکه‌ن، به‌لام به‌ پای من رابه‌رانی کلێسا ده‌بی‌ت به‌ چوار پێگه‌ی دیکه‌ به‌شدارێ به‌ ئەندامان بکه‌ن: یه‌که‌م، رابه‌رانی کلێسا ده‌بی‌ت به‌رله‌ ده‌رکردنی ئەندامه‌که «به‌ کلێسا بلێت» (مه‌تا ۱۸: ۱۷). وای داده‌نێین که ئەندامیک له‌ بارودۆخێکدا یه‌ که پێویستی به‌وه‌ نییه‌ ده‌سته‌به‌جێ ده‌ربکریت، پێده‌چیت عیسا کاتیکێ له‌به‌رچاو گرتی‌ت که ده‌که‌وێته‌ نێوان ئاگادارکردنه‌وه‌ی کلێسا و کاری ده‌رکردنه‌که: «به‌ کلێسا بلێ، ئە‌گه‌ر به‌گو‌ی کلێساشی نه‌کرد، ئە‌وا به‌ بته‌رست و باجگری دابنێ». به‌ شیمانیه‌کی زۆر، ئەم هه‌نگاوه‌ ده‌رفه‌ت به‌و ئەندامانه‌ی کلێسا ده‌دات، که په‌یوه‌ندیان له‌گه‌ڵ که‌سه‌ تۆبه‌نه‌کردووه‌که‌دا هه‌یه، برۆن و هه‌ولێ تۆبه‌کردنی بدن. هه‌روه‌ها ته‌واوی کلێسا ئاماده‌ی ده‌رکردنی کۆتایی ئەندامه‌که‌ ده‌کات که به‌زویی پروده‌دات. ئەمه‌ش ده‌رفه‌تی ئەوه‌یان ده‌دات که پێش راگه‌یاندنی بریاری کۆتایی پرسیار بکه‌ن.

دووهم، رابه‌رانی کلێسا له‌دوای ته‌مبیکردنی که‌سه‌که‌ ده‌بی‌ت ئەندامانی کلێسای لێ ئاگادار بکه‌نه‌وه (ئە‌گه‌ر ته‌واوی کلێسایان له‌مه‌دا به‌شدار نه‌کردووه، که به‌ پای من ده‌بی‌ت بیکه‌ن). ده‌بی‌ت کۆمه‌لانی باوه‌ردار ئاگاداری ده‌رکردنی ئەندامه‌که‌ بن (ئە‌گه‌ر له‌ رێکاری ده‌رکردنه‌که‌دا به‌شدار نه‌بوون). کتیبی پیرۆز ده‌لێت که باوه‌رداران ده‌بی‌ت

هه‌ئسوکه‌وتیان له‌گه‌ل که‌سی ده‌رکراو بگۆرپیت. بۆیه کاتیک ئەندامیک ده‌رده‌کریت، ده‌بیت ئەندامانی دیکه‌ی لێ ئاگادار بکریته‌وه.

سێیه‌م، رابه‌رانی کلێسا ده‌بیت پڕنمایمی کۆمه‌لانی باوه‌ردار بکه‌ن و شوانایه‌تییان بۆ بکه‌ن، وه ئاگاداریان بکه‌نه‌وه له‌باره‌ی ئه‌وه‌ی که‌ چۆن له‌ ده‌رکردنی گونا‌ه‌باران له‌ کلێسا پ‌روان. زۆربه‌ی کات باوه‌رداره‌ نوێیه‌کان هاو‌خه‌می نابه‌جێ بۆ که‌سی ده‌رکراو ده‌ده‌برن (به‌و جو‌ره‌ی که‌ خودا به‌ گه‌لی ئیس‌رائیلی گوتوه). کاتیک رابه‌ران باب‌ه‌تی په‌یوه‌ست له‌ کتیبی پ‌رۆژیان بۆ پ‌روون ده‌که‌نه‌وه یان له‌ پ‌رێگه‌ی بوون به‌ نموونه پ‌ییان ده‌لێن که‌ به‌زه‌یی و هاو‌خه‌می و دلدانه‌وه‌ی دروست ده‌بیت چۆن بیت، وا ده‌که‌ن ئه‌و باوه‌ردارانه له‌ هه‌له‌ دوور بکه‌ونه‌وه.

له‌گه‌ل ئه‌م باب‌ه‌ته‌دا، رابه‌ران ده‌بیت پ‌نمایمی ئەندامان بکه‌ن له‌باره‌ی ئه‌وه‌ی که‌ چۆن له‌گه‌ل که‌سی ده‌رکراودا هه‌ئسوکه‌وت بکه‌ن. په‌یمانی نوێ له‌ چه‌ندین شوێن ئاماژه‌ به‌مه‌ ده‌دات (یه‌که‌م کۆرنسۆس ۵: ۹-۱۱؛ دووهم سالۆنیکی ۳: ۷؛ ۱۴-۱۵؛ دووهم تیمۆسۆس ۳: ۵؛ تیتۆس ۳: ۱۰؛ دووهم یۆحنا ۱۰). ئه‌وه‌ی که‌ رابه‌رانی کلێسا‌که‌ی ئێمه به‌ ئەندامانی ده‌لێت ئه‌وه‌یه که‌ هه‌ئسوکه‌وت و ئا‌کاری ئەندامه‌کان ده‌بیت به‌ شپۆه‌یه‌کی به‌رچاو له‌گه‌ل که‌سی ده‌رکراودا بگۆردرپیت. نابیت وه‌کو پ‌یشت ئاسایی له‌گه‌لی بجو‌لینه‌وه، به‌ل‌کو ده‌بیت به‌ جو‌رپیک بیت که‌ که‌سه‌که‌ به‌ره‌و تۆبه‌کردن بیت. به‌د‌ن‌یایه‌وه ئەندامانی خ‌یزانه‌که‌ی ده‌بیت وه‌کو پ‌یشت له‌گه‌لی مامه‌له‌ بکه‌ن. پ‌روانه (ئه‌فه‌سۆس ۶: ۱-۳؛ یه‌که‌م تیمۆسۆس ۵: ۸؛ یه‌که‌م په‌ترۆس ۳: ۱-۲).

چواره، رابه‌ران ده‌بیت ئەندامان به‌ره‌و نوێژ و ئومێدی تۆبه‌کردنی که‌سه‌که‌ ئاراسته‌ بکه‌ن و ئه‌وه‌ی که‌ ئاماده‌ی ئه‌وه‌ بن که‌ له‌گه‌ل‌دا ئاشت ببنه‌وه و دووباره‌ قبو‌لی بکه‌نه‌وه. وه رابه‌رایه‌تیه‌کی له‌و چه‌شنه‌ به‌ پ‌نمایمی هوشیارانه و ورد و نموونه‌بوون پ‌رووده‌دات. نابیت هیچ که‌سیک گو‌مان له‌وه‌ بکات که‌ ئاخۆ کلێسا یان ئەندامانی کلێسا د‌ل‌ته‌نگن و ده‌یانه‌وی‌ت و خ‌وازیاری ئه‌وه‌ن له‌گه‌ل که‌سی گونا‌ه‌بار و ده‌رکراودا ئاشت ببنه‌وه.

ش‌یواز و پ‌یکاری کلێسا

له‌وانه‌یه‌ خوێنه‌ران در‌کیان به‌وه‌ کردبیت که‌ من پ‌یکاریکی هه‌نگاو به‌ هه‌نگاوم بۆ ته‌م‌ی‌کردنی کلێسای ف‌راهه‌م نه‌کردوو. به‌ش‌یک‌ی ده‌گه‌رپ‌ته‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی که‌ کتیبی پ‌رۆژ پ‌رێگه‌ی ج‌یاواز و هه‌مه‌چه‌ش‌نی بۆ ته‌م‌ی‌کردن پ‌یشن‌یار کردوو. به‌ش‌یک‌ی

دیکه شی ئه وه یه که کلئسا جیاوازه کان پئوانه ی جیاوازیان بو ئه م کاره هه یه. وه یه کیک له هۆکاره کان ی دیکه ئه وه یه که رابه رانی کلئسا ده بیته دانایی به کار به یین و بزانی کام له بنه ماکانی کتییی پیروژ ده گونجی و بو جیبه جی کردن گونجاوه.

به ههر حال، من ده توانم پروونی بکه مه وه که به گشتی ریکاری ته مبی کردن له کلئسا که ی ئیمه دا چونه. ئیمه به کۆمه ل شیوازه که ی (مه تا ۱۸) جیبه جی ده که ی ن. ئه ندیمان بریاریان داوه که یه که م جار به ته نها بابه ته کان بخه نه بهر باس و گفتوگو. ئه گهر که سه که تۆبه ی نه کرد، ئه وا رابه ریکی یان چند رابه ریکی ده سته کار ده بن. یه که م جار به شیوه ی تاکه که سی، ئینجا به کۆمه ل. هه ندی کات گونا بهاره که له گه ل کۆمه لی رابه راندا داده نی شیته، هه رچه نده که تاکه کان هه می شه ئاماده ی کاریکی له و چه شنه نین. بۆیه رابه ران بو چه ند پوژ یان چه ند مانگیکی له سه ر ئه وه ده دوین ئاخو ده یانه ویت ئه و بابه ته به ئه ندامانی کلئسا رابه گه یه نن یان نه. ئه گهر بریاریان دا که له گه لئیناندا باسی بکه ن، زانیاری پیویست له کۆبوونه وه یه کی تایبه تدا ده خه نه به رده ست ئه ندامان. له ویدا ناوی که سه که ده هی ن و دیاری ده که ن که گونا بهاره که ی له کام کۆمه له یه به بی ئاماژه کردن به ورده کارییه کی زو. ئینجا رابه ران باسی ئه و شتانه ده که ن که ده کریت ببه هۆکاری تۆبه کردن؛ ئینجا هانی ئه ندامان ده که ن که ئه و که سه هان به دن بو ئه وه ی تۆبه بکات. پاشان باسی ئه وه ده که ن که ئه گهر شتیکی ئه و تو پروونه دات، له کۆبوونه وه ی داهاتوودا که سه که درده کریت، که به گشتی دوو مانگ ده خایه نیته. دواتر رابه ران پرسیار له ئه ندامان ده که ن له سه ر ئه وه ی که ئاخو کۆبوونه وه ی داهاتوو ئه نجام بدریت، وه ئایا رابه ران ده بیته پیداکری له سه ر ده رکردنی که سه که بکه ن. ئینجا پیشنیاری ده رکردنی که سه که ده که ن و له ئه ندامان ده پرسن ئاخو که سیک پرسیاری هه یه و ده ست ده که ن به ده نگدان. ئه گهر هاتوو به کۆی ده نگ له سه ر ده رکردن رازی بوون، رابه ران له مه ر چۆنیه تی مامه له کردنی ئه ندامان له گه ل ئه و که سه دا گفتوگو ده که ن.

گرنگ نییه ئه گهر ریکاره که ریک به و جوژه بیته یان نه که باسمان کرد، ئیمه هه می شه هه ول ده ده ی ن ئه م بنه مایانه ی خواره وه جیبه جی بکه ی ن:

۱. به مه بهستی تۆبه کردن، هه تا بکریته که سی که مه تر به شداری بکه ن.

۲. کاتیکی ریکاری تۆبه کردنه که، ئه ندامیکی زو له خو ده گریته، ده بیته رابه ران بارودۆخه که جله وگیر بکه ن.

۳. دريژي ماوهي ئهم ريکاره پشت ده به ستيت به وهی که چهنده ده خايه نيت
هه تا ده رده که وييت که سي گونا هبار نايه وييت توبه بکات.

۴. ده بييت گومان له گونا هبار بووني که سه که بکه ين هه تا ئه وهی که به لگه ی
هه له و تاواني که سه که ده سه پليت.

۵. رابه ران ده بييت کومه لانی باوه ردار به شيويه کی گونجاو له ريکاره
ته مييکردنه که دا به شداری پی بکه ن.

وهزى پىنجه م

گه پانه وهى كه سه كان چۆن ده بيت؟

ئه گهر ته مبيكردى كليساى به واتاى ده ركردن له ئەندامىتى و به شدارىنه كردن له رپورهمى شپوى پهروهردگار بيت، ئەهى گه پانه وهى كه سه گوناها بهاره كه چى له خو ده گريت؟ وه چ كاتيك ده بيت كه سه بگه رپرتيه وه بو كليسا؟ ئيمه له م به شه دا سه رنج ده خهينه سه ر ئەم پرسيارانه: چ شتيك و چ كاتيك؟

گه پانه وه و بوژانه وهى كه سى گوناها به چيه؟

دواى ئه وهى كه كه سيك له كليسا ده ركرا، كليسا راپده گه يه نيت كه لى خوشبووه و ديسان ها ولا تيبوونى له شانشىنى خودا پشتراست ده كاته وه.

پۆلس له نامهى دووهم كۆرنسووس، ئاماژه به نموونه يه كى ديكه ي ته مبيكردى ده كات، به لام ليره دا رپوونى ده كاته وه كه گه پانه وهى كه سى ده ركرا و چۆن ده بيت. له م ده قه دا ئاماژه به جوړى گوناها كه نه كراوه، به لام گه پانه وهى كه سه كه به م جوړه رپوون كراوته وه:

«ئيت به سه ئەو سزايه ي كه له لايه ن زۆرينه يه، به پيچه وانه وه، باشتره گه ردى ئازاد بكه ن و دلنه وايى بكه ن، نه وه ك له خه فه تى زۆره وه هه لبلووشريت. له بهر ئەوه تكاتان لى ده كه م خوشه ويستى خۆتانى بو دووپات بكه نه وه» (دووهم كۆرنسووس ۲: ۶-۸).

زۆربه ي ئەندامه كان به تاييه تى ده نكيان داوه بو ئەوهى ئەو كه سه سزا بدريت. ئيستا پۆلس پييان ده لىت كه لى خوش بن، دلنه وايى بكه ن و خوشه ويستى خۆيان بو دووپات بكه نه وه.

جگه له داواكارى به خشىنى كه سائىكى له و چه شنه، عيسا له يوحننا پيمان داواكارى به كمان پيشكه ش ده كات كه باسى كليله كانى سپاره ي مه تا ده كات: «ئه وهى ئيوه گوناهاى به به خشن، به خشراوه. ئەوهى ئيوه گوناهاى نه به خشن، نه به خشراوه» (يوحننا ۲۰: ۲۳). ماوه يه كى زۆر به سه ر ئەم واتانه دا تينه په رپيوو، كه عيسا په ترۆسى وه رگرتوه (يوحننا ۲۱: ۱۵-۱۷).

کاتیئک کلئسا بریار دەدات کهسی دەرکراو بگەرئیتتەوہ بو کلئسا و دووبارہ لە پڕوپرەسمی شیوی پەرورەدگار بەشداری بکات، نابیت بە هیچ شیوەیەک باسی ئەوہی بکریئت کہ پئویستە بو ماوہیەک بیخەنە ژیر چاودیرییەوہ؛ ھەر وہا نابیت ناماژە بەوہ بکەن کہ ئەو کہسە ئیستا ھاوڵاتی پلە دووہ. بە لکو دەبیت کلئسا بە ئاشکرا پرایگەییەنیت کہ بەتەواوی لەو کہسە خوئشووہ (یوئحنا ۲۰: ۲۳)، خوئشوویستیہەکی بو کہسە تۆبە کردووہ کہ دوویات بکاتەوہ (دووہم کورنسسۆس ۲: ۸)، وە ئاھەنگ بگپریئت و دلخوئش بیت، وەکو چوون باوکی کورہ دەستبلاوہ کہ لە کاتی گەرانەوہی کورہ کی ئاھەنگی گپرا (لوقا ۱۵: ۲۴).

جاریکیان کلئساکی ئیمە کہسیکی دەرکرد بەھوئی بارودوئخیکی ئالۆزەوہ کہ پەیوہندی ھەبوو بە ناراستی و تۆبەنە کردنەوہ. خوئشەختانە لە کوئاییدا تۆبە کی کرد و کلئسا توانی لئی خوئش بیت و دووبارە گەراییەوہ نیو کومەلی باوہرداران. پیران ئەم پڕکارەکیان پئشنیار کرد:

پیرانی کلئسا بە دلخوئشیہوہ پئشنیار دەکەن کہ ئەندامانی کلئسا بەھوئی تۆبە کردن و گەرانەوہی براکەمان سوپاسی خودا بکەن و دووبارە قبولی بکەنەوہ. ئیمە بە شیوەیەکی پەسمی لەو کارە خوئش دەبین کہ ئەنجامی دابوو. ئیمە وەکو برای باوہردار ھاوہبەشیئتی و خوئشوویستیہەکی جارائمانی لەگەل دادەمەزینینەوہ. ھەموو ئەمانە بە لەبەرچاوگرتنی سوپاسگوزاریہەکی زور بو خودا بەھوئی دلسوژی وشەکانی و ئەوانە کی بە گوپرایہ لئیہەکیان ریژی خودا دەگرن، ئەنجام دەدەین.

ئەندامانی کلئسا بە کوئی دەنگ ئەمەیان قبول کرد. ئەم بابەتە دەرئەتیک بوو بو دلخوئشی و شادی.

ئایا گەرانەوہ و بووژانەوہی کہسی گوناھبار بە واتای گەرانەوہی ئەندامیئییہەکی دیت؟ لە زوربەکی حالەتەکاندا، من دەئیم: بەلئی. تۆبە بو گەرانەوہی کہسە کہ لەبەرچاو دەگیردیت، وە لەگەل بابەتەکانی دیکەدا، تۆبە کردن دەریدەخت کہ ئەو کہسە دووبارە لەگەل کلئسا بووہتە یەک و لەژیر چاودیری کلئسادایە. بەلام لە کوئاییدا باوہرمان وایە کہ ئەم گەرانەوہیە وەکو لەئاوہە لکیشان وایە. بە گشتی (نەک ھەمیشە) لەئاوہە لکیشان بە واتای بوون بە بەشیئک لە کلئسا و ئەندامبوون دیت، بیر لە خەساوہ حەبەشیہەکی بکەوہ لە (کرداری نیردراوان ۸: ۳۸-۳۹). گەرانەوہ و بووژانەوہ، بە ھەمان شیوہ، بە گشتی نەک ھەمیشە، واتە گەرانەوہی باوہرداران

بو نيو ئەندامىتىي كلىسا. له ههونه كهى مندا، ئەو كه سه له ولاتىكى دىكه دا ده ژيا كاتىك كه كلىسا ئەو بريارهى دا كه له سه ره وه باسماى كرد. ئىملىي بو كلىساكهى ناردبوو، دانى به گونا هه كهيدا نابوو، وه پرسىارى كردبوو ئاخو چوڻ ده توانىت په يوه ندىيه كهى له گه ل كلىسادا چاك بكاته وه. له دواى كو مه لىك ئىمىل، هه موو لايه ك گه يشتنه ئەو بوچوونهى سه ره وه.

چ كاتىك ده بىت ئەندامه كه بگه رپته وه؟

چ كاتىك ده بىت كه سى ده ركراو بگه رپته وه؟ وه لامى ئەم پرسىاره زور ساده يه، هه ر كاتىك كه كه سى گونا هه بار له كار هه كهى په شىماى بو وه وه و توبه ي كرد و قه ناعه تى به كلىسا هينا كه توبه كهى راسته قينه يه چونكه ئەندامه كان به ره هه مه كانى ژيانى ئەويان دىتوو. گه رانه وه و قبول كردن كاتىك دپته ئاراهه كه كلىسا ئاماده بىت جارىكى دىكه له به رامبه ر گه لاندرا بوه ستىت و دان به با وه رى ئەو كه سه دا بنىت.

هه ندئ كات به لگه ي توبه كردنى كه سه كه ره ش و سپيه. واته، روون و ئاشكرايه. پياويك كه هاوسه ره كهى به جيه يشتوو، ده گه رپته وه بو لاي هاوسه ره كهى. هه ندئ كات به لگه ي توبه كردنه كه خاكيه و هه ندئك ناروونه. كه سىك كه ئالووده ي ماده ي بپهوشكه ر بووه، له وان هه هيشتا ته واو سه ركه وتنى به ده ست نه هينا بىت. به لام ئىستا به به راورد به رابردوو سه ركه وتنىكى زور تى به ده ست هينا وه و هيز و توانايه كى نوئى دژى ئەو ئالووده بوونه وه گرتوو.

به لگه كانى توبه كردن بو هه ر گونا هئىك جياوازه و ده ستنىشان كردنى توبه ي راسته قينه، هه ميشه كارىكى ئاسان نيه. جارىكيان پىرانى كلىساكهى ئيمه رووبه رووى حاله تىكى له م چه شنه بوونه وه. كه سىك كه كلىساكه مان ته ميبى كردبوو، هه ندئك به لگه ي توبه كردنى ده رخستبوو، به لام ئەوه شى نيشان دابوو كه هيشتا كه سىكى دلره قه. كاتىك كه پىران به ئەندامه كانىان گوت كه ده يانه وىت ئەو كه سه بگه رپنه وه، هه موومان ده ماتتوانى هه ردوولاي بابته كه ببين، وه دركمان به قورسى وشه كانى پوئس ده كرد كه ده لپت رىگه مه دن كه سه كه خه فه تىكى زور بخوات. له كوئا ده نگداند، هه وت به شه ش برىارىان دا رىگه به گه رانه وهى نه دن.

گومان له وه دا نيه كه ده كرپت ئيمه ي رابه ران هه له مان كرديت، چونكه هه ر مروف و كلىساكه ده توانىت برىارى هه له بدات. به لام رابه رانى زورى نه و كه مينه ش

بروایان وابوو که خودا له بارودۆخیکى لهو چه شنه دا کار ده کات که پیره کان بینگهرد نین و بۆچوونه کانیاں له گه لّ یه کتر جیاوزه. دلخۆشین که خودا سوود له کومه له یه کی ناته واوی وه کو ئیمه وهرده گریّت.

ئه و داناییه ی که له هه لسه نگاندى به لگه کانى تۆبه کردندا به کار دیت، پئویستی به وه یه که به و په پرى به زه ییه وه هه ولى پارگرتنى هاوسه نگی بدهیت. ئەمه ش واتای ئەوه یه که ریکاره که ده بیّت له سه رخۆ و هیواش بپروات به پیره وه - به لام نه ک زۆر هیواش. له به شی سیدا باسی که سیکم کرد به به هوى تاوانیکى شه رمه پنه ره وه له کلّیسا ده رکرا بوو. خۆشبه ختانه هه رکه گونا هه که ی ئاشکرا بوو، یه کسه ر وازی هیئا، که ئەوه ش نیشانه یه کی باشه. به لام گونا هه دیکه ی هاوشیوه سه ریه لدا که ئەوه ش نیشانه یه کی خراپه. چه ندین جار ئاماده یی ئەوه ی نیشان دا که له گه لّ دووان له پاره راندا راویژ و گفتوگۆ بکات که نیشانه یه کی باش بوو. به لام ئاماده بوون له کۆبوونه وه کاندایه کی په رت و نارپک بوو، ئەمه یان نیشانه یه کی خراپ بوو. که خه ریکی نووسینی ئەم کتیبه م، شوانه کانى کلّیسا که به وریایى و دلّسوژییه وه خه ریکن له سه رخۆ کار له سه ر دلّ و ده روونى ده که ن، هیواش ده پرونه پيش، به لام نه ک زۆر هیواش. شوانى گه وه رى ئەو کلّیسا یه له نامه یه کدا پئی گوتم: «ئومیدوارم که په ره رده گار رزگارى بکات و ببووژیتته وه! ئومیدوار بووم که ئەمه زووتر پروویدات، بۆ ئەوه ی خراپتر نه بیّت. به لام نه مانتوانى به و خیراییه برۆینه پيشه وه که خۆمان ده مانووست. تکایه نوژمان بۆ بکه و ئەو داواکار ییه بخه به رده مى.»

به و جوړه ی که پيشتر گوتم، زۆر باش ده بوو ئەگه ر کتیبیکى یاساییمان له باره ی بارودۆخى له م چه شنه هه بووايه: «کاتیک رووبه پرووی فلان کیشه بوو پته وه، فیسار کار بکه.» به لام وا دیاره که خودا ده یه ویت کلّیسا که ی فیر بیّت که متمانه کردن به و داناییه چ واتایه کی هه یه که به لّینى داوه له سه خترین کاته کاندایه خشیّت؛ جاریکى دیکه وه بیرمان دینیتته وه که چه نده پشت به و ده به ستین.

نایا پئویسته کلّیساکانى دیکه ش ئەمه بکه ن؟

کاتیک باسی ته مبیگردنى کلّیسا یی و گه رانه وه ی که سی گونا هبار ده که یین، پرسیاریکى دیکه شیواى سه رنجه. نایا کلّیساکانى دیکه ده بیّت شوین بریارى کلّیسا ی یه که م بکه ویت سه باره ت به ده رکردنى ئەو که سه؟ نایا کلّیسا ده توانیت که سیک به

ئەندام وەر بگریت که له لایەن کلێسایەکی دیکەووە تەمبێ کرابیت؟

کلێساکان بۆچوونی جیاوازیان لەم بارەووە هەیە. هەندێک لە کلێسا داوونەرتییەکان کۆمەڵێک پێسا و یاسای دیاریکراو بۆ کەسی مەحکومکراو داوەنێن که لەسەر ووی دەسەلاتی کلێسا خۆجێیەکانەو هێ تەو کو پروداویکی لەو چەشنە پرونەدات. حوکمەکانی چاودێرێک بە جوړێک لە لایەن چاودێرەکانی دیکەووە جێبەجێ دەکریت. بەلام ئەم شیوازە تەنھا لە لایەن کاتۆلیک و ئەنگلیکانەکانەووە پەپەرە ناکریت. هەندێک لە کلێسا میژووویەکانی باپتیست لەسەر ئەو قسە و پراویژیان کردووە که ئەگەر کلێسایەک کەسیکی کردە دەرەووە و لە کۆبوونەووەکانی کلێسا بێبەری کرد، ئەو کەسە هێشتا لەژێر دەسەلاتی ئەو کلێسایەدا، لانی کەم هەتا ئەو کاتە کە ئەو حوکمە لادەبردێت. لەو کاتەدا ناییت کلێسایەکی باپتیستی دیکە ناییت ئەو کەسە وەکو ئەندام وەر بگریت و دەسەلاتی کلێساکە ی دیکە پێشێل بکات.

بە بۆچوونی من، ئەم بیروبوچوونە هەلە یە. کلێساکان دەسەلاتی ئەو یان هە یە کە ئەو کەسە بە ئەندام وەر بگرن کە کلێسایەکی دیکە تەمبێی کردووە. لەوانە یە ئەمە کاریکی ژیرانە و دانایانە نەبیت. وە دەبیت دانا بن و لیکۆلینەووە لە کاری کلێساکە ی دیکە بکەن. بەلام لە لیکۆلینەووە ی کۆتاییدا، عیسا دەسەلاتی بەستن و کردنەووە ی بە هەموو کلێسایەک داو، بۆیە بریاری کلێسایەک کاریگەری لەسەر کلێسایەکی دیکە نییە.

کاتی کە کلێسا کەسیک دەر دەکات، ئەو کەسە بە شەتیان دەسپێریت (یە کەم کۆرنسۆس 5: 5). واتە چیت دان بەو دە ناییت کە ئەو کەسە هاوالاتی شانیشینی خودایە، ئەو شوینە ی کە هێزی پرگاری خودا حوکمرانی دەکات. ئەم حوکمە رایدەگە یە نیت کە لە بەرامبەر دا ئەو کەسە سەربە شانیشینی شەیتانە، ئەو شوینە ی کە شەیتان فەرمانرەوایی دەکات (مەتا 4: 8-9؛ یۆحەنا 12: 31؛ 14: 30). وە کلێسا چیت دەسەلاتی بەسەر کەسی دەر کرادا نییە، وەکو چۆن دەسەلاتی بەسەر هەر بێباوەرێکی دیکە ی شانیشینی شەیتاندا نییە. لەبەر ئەو یە کە عیسا دەفەر مویت وەکو بپەرستان لە گەلیان بجوینەووە (مەتا 17: 18)؛ واتە ئەوانە ی کە سەربە شانیشینی خودا نین.

ئایا من دەتێم کە کلێساکان تەواو جیاواز لە یە کتر هەلسوکەوت بکەن؟ نەخیر، بە هیچ شیوێک من و نالێم. کلێساکانی پەیمانێ نوێ پە یو هندیان بە یە کترەووە

هه-یه. ئامانجیان ئه وه یه که پیداو یستییه کانی کلێساکانی دیکه دهسته بهر بییت، فێرکردنی دروست وه بگرن و بو یه کتر کار بو پراستی بکهن (کرداری نێردراوان ۱۱: ۲۸-۳۰؛ کۆلۆسی ۴: ۱۶؛ سییه م یۆحه نا ۵-۸). ئه وان یه کتری له مامۆستایانی درۆزن و خه سلّه ت و تاییه ته ندی نه گونجاو ئاگادار ده که نه وه (یه که م یۆحه نا ۴: ۱-۳؛ سییه م یۆحه نا ۹-۱۰). به شیک له م نیمچه سه ره به خۆییه ده بییت هاوکاری هاوبه ش له وه رگرتن و ده رکردنی ئه ندامان له خو بگریت. بو یه ناوبه ناو کلێساکان ده بییت له مه پ ته مبی کردنه وه له گه ل یه کتر پراویژ و گفتوگۆ بکهن. به لام هاوکات، هه ر کلێسایه ک له کۆتاییدا له به رامبه ر خودا له هه مبه ر پریاره کانی به پرسیاره.

به شی دووهم
جیبه جیکردنی چوارچیوه که
تویژینه وه کان

وه رزی شه شه م

داوینپیسه که

بارودوخ

به ریز جوو زور چالاکانه له کاروباری خیرخوازی کلپسادا به شداری ده کرد به جو ری که تهنهت یارمه تیده ری به ریو به ری نه و گروپه بوو. هاورپیکانی که له رابه رانی کلپسا بوون سه بارهت به سستبوون و لاوازبوونی باوه ری به مه سیح قسه یان له گه ل ده کرد. رپوژیکیان هاوسه ری به ریز جوو په یوه ندی به گه ره کانی کلپساوه ده کات و ده لیت که ناگاداره به ریز جوو یه ک جار یان ره نگه چه ندین جار په یوه ندی سیکی له گه ل که سیکی دیکه دا بووه. دوو کهس له رابه رانی کلپسا به تایه تی دوو جار دانیشتیان له گه ل به ریز جوو هه بوو و سه بارهت به هه ردوو بابه ته که واته لاوازبوونی باوه ره که ی و هه روه ها داوینپیسی له گه لی، قسه و باسیان گو رییه وه، به لام به داخه وه هیچ ناکامیکی نه بوو. به ریز جوو دانی به وه دا نا که نه وه ی تووشی بووه، هه له یه. کاتی که سه بارهت به هاورپیته تی و په یوه ندی له گه ل ژنانی دیکه پرساری لیکرا، وه لامیکی روون و ناشکرای نه دایه وه و زوریش ناروون وه لامی دایه وه. پاش چه ند هه فته دوو کهس له رابه رانی کلپسای ناگادار کرده وه که بریاری داوه واز له هاوسه ره که ی بهینی و لپی جیا بیته وه و ده ست له م هاوسه رگرییه هه ل بگریت؛ به و شیویه چه ند رپوژ دواتر له هاوسه ره که ی جیا بووه وه.

ثیا ده بی به ریز جوو له کلپسا وه دهر بزیت؟ نه گه ر وایه ثیا ده بی په له ی لی بگریت یان پیوست ناکات؟

لیکدانه وه ی گونا

په یوه ندی سیکی له دهر وه ی چوارچیوه ی هاوسه رگری گونا هینکی رژد و گه وره یه که باوه ری نه و کهسه ده باته ژیر پرسیاره وه. هیندی ک پیمان وایه که به ته واوی باوه ری نه و کهسه له ناوده بات. نه و کرده وه له لایه ن زورینه ی خه لک و کومه لگاوه به ناپاکی چاوی لیده کریت که ته نابتهت بیباوه ره کانیش به کرده وه یه کی هه له و ناشیرینی ده زانن. بو وینه،

هیندی کات سیاسه تمه داران و ئهوانه‌ی خاوه‌ن پله و پایه‌ی به‌رزن به هۆی ئەم کاره‌وه پله و پایه‌ی خۆیان له دەس ده‌ده‌ن. په‌یوه‌ندی سێکسی له‌ ده‌ره‌وه‌ی هاوسه‌رگیری زۆر به‌ قوولی ده‌بیته هۆی ده‌رکه‌وتنی عیسا به‌ پروکار و پوخساریکی ناشیرین، چونکه عیسا به‌ بووکه‌که‌ی خوی به‌وه‌فا بوو و ناپاکی لێ نه‌کرد. ئەم کرده‌وه دزیوه له‌ سه‌ر هاوسه‌رگیری و پۆله‌کان و کلێسا و هاورییه‌تییه‌کان ئاسه‌واری تایه‌تی ده‌بیته و ده‌توانین بلیین له‌ناویان ده‌بات.

هیچ دوور له‌ چاوه‌پروانی نییه‌ که له‌ هیندی بارودوخ و کاتی تایه‌تدا له‌وانه‌یه‌ داوینپییسی بیته هۆی وه‌ده‌رنانی ده‌ستبه‌جێ له‌ کلێسا. بۆ وینه‌ ئه‌گه‌ر ده‌رکه‌وتیته که زۆر له‌میژه‌ ئەم جووره‌ ئاکاره درێژه‌ی هه‌یه و پتر له‌ یه‌ک جار پرووی داوه و یان ئەو که‌سه وه‌دوای ئەو جووره‌ ئاکار و کرده‌وه دزیو و ناشیرینانه ده‌که‌وتیته.

لێکدان‌ه‌وه‌ی تۆبه و په‌شیمانی

ئه‌گه‌ر که‌سێک وه‌ک به‌ریز جوو ئاکار و کرده‌وه‌ی له‌ ده‌ره‌وه‌ی چوارچیوه‌ی هاوسه‌رگیری لێ ناشکرا بیته و پپی بزانی له‌ سه‌ره‌تادا ئەو که‌سه ده‌چپته‌ دۆخی به‌رگریکردنه‌وه ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر باوه‌پداری مه‌سیحیش بیته. که‌واته‌ ده‌بی دڵ و ده‌روونی ئەو که‌سه له‌پاده‌به‌ده‌ر سفت و سه‌خت بوویته که هه‌تا ئەو پاده‌یه به‌ لاریداچووه. به‌م حاله‌شه‌وه دڵ و ده‌روونی پیاوی باوه‌پدار ده‌بیته به‌ گوناوه‌ و داوینپییسی که‌وتنه‌وه ئالنگار و تاقیکردنه‌وه‌وه، به‌لام نه‌ک له‌ ماوه‌ی چهند کاتژمیڕیکدا، لانی که‌م چهند پوژیک له‌و تاقیکردنه‌وه‌یه‌دا به‌سه‌ره‌ریته. ئیمه له‌ که‌سێک که‌ تووشی داوینپییسی بووه و به‌دوایدا تۆبه‌ی کردووه چاوه‌پروانی چهند تایه‌تمه‌ندی لێ بیته که‌ ده‌توانین ئاماژه به‌م چهن خاله‌ بکه‌ین- به‌ پپی کتیبی پیروژ له‌ زمانی پۆلسی نیردراوه‌وه - خه‌مباری بۆ په‌روه‌ردگار، ره‌زامه‌ندی به‌ کو‌تایه‌هینان به‌ گوناوه، تووره‌یی به‌رامبه‌ر به‌ گوناوه، ترس، دلخۆشی و په‌رۆشییه‌ک بۆ خودا (دووهم کورنسووس ۷: ۱۱)

به‌ هه‌ر حال، هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه به‌ریز جوو زۆر به‌ ناروونی قسه‌ی ده‌کرد و دیار نه‌بوو ئایا به‌پریزیان درێژه به‌ گوناوه‌کانی خو ده‌دات یان ده‌ستی له‌و کاره‌ کێشاوه. له‌ یه‌ک دوو هه‌وتووێ سه‌ره‌تادا کاتی که‌ هیشتا ته‌نها دوو که‌س له‌ پابه‌رانی کلێسا ئاگاداری بابه‌تی ناپاکی به‌پریز جوو بوون له‌ قسه‌کانی به‌پریز جوو وا ده‌رده‌که‌وت که هیشتا بریاری نه‌داوه که‌ کام ریگه هه‌لده‌بژێریت. هه‌ر به‌م هۆیه‌وه ئه‌وان بریاریان دا که به‌په‌له له‌ کلێسا وه‌ده‌ری نه‌ئین.

هۆكاری ديكه

گومانی بهرپرز جوو به هۆی باوهره كه يه وه کاریگه ریه کی باشی له دوخستنی بریاری رابه رانی کلئسادا بوو. ته نانه ت ه و یاری به بابه تی باوه ردارنه بوونی خو په وه ده کرد که نه مه خو ی کاریگه ریه کی باش و له بهرچاوی له سه ر بریاری رابه رانی کلئسادا دانا. (تکایه جیاوازی نئوان کردوه و ئاکاری سیکی له نئوان بیباوه ردان و ئاکار و کرده وه ی سیکی که ساتیک که به ناوی برای باوه ردار ناویان لئده نریت له قسه کانی پۆلسی نئردراو له (یه که م کۆرنسو س ۵: ۹-۱۱) دا بیینه).

رابه رانی کلئسا له سه ر نه و باوه ره بوون که گومان له باوه ر له گه ل ناپاکی له هاوسه رگیریدا په یوه ندیان پیکه وه هه یه به لام بۆیان دیار و روون نه بوو کامیان له پیشه وه رووی داوه؟

بریاردان

هه ر نه وه نده که بهرپرز جوو رایگه یاند که له هاوسه ره که ی جیا بووه ته وه به رپۆشتنی له ماله وه یان واز لئیه نان له هاوژینه که ی بریاره که ی خو ی راگه یاند، هه ر به م بۆنه وه رابه رانی کلئسا دلئیا بوونه وه که بهرپرز جوو تایبه تمه ندی که سیکی ناتۆبه کاری هه یه و وا دیاره په شیمان نییه له تووشبوونی به گونا ه (بروانه به شی ۳) چه ندین جار بهرپرز جوو ئاگادار کرابوو وه، به لام نه و بریاری له سه ر درپژه دان به گونا ه دابوو، له جیگه ی پیره ویکردن له عیسا. نه و ئاگاداری گونا ه ی خو ی بوو. هه ر به م بۆنه وه هه ر دوو گه وه ی کلئسا به پشتیوانی هه موو گرووی رابه رانی کلئسا بو وه ده رنانی بهرپرز جوو ده سته کار بوون (به شی ۳- ۴). به م جو ره کلئسا ره زامه ندی خو ی به ده رکردنی بهرپرز جوو ده ربری.

وهرزی حه وتهم

ئالووده بوون

بارودوخ

خاتوو جیل گیرۆدهی قومار بوو، باوک و دایکی بۆ خوۆشی و و دلخووشی خوۆیان قوماریان ده کرد و هیچ کات له سه ر بری زۆری پاره یان هه ر شتیکی دیکه قوماریان نه ده کرد. ته نانه ت له یه کێ له سه فره کانیدا بۆ لاس قیگاس پاره ی پپووست بۆ قوماریان پێ دا. به لام کاتی پۆیشت بۆ کۆلیژ، قوماربازی ببوو کارێکی سه ره کی له ژیانیدا و به مه به ستی قومارکردن سه ردانی گازی نوکانی ده کرد. پاشان چوو ه نێو چه ند گرۆپێکی قوماری ئه نته رنیتی و ته نانه ت ئاپی تایبه تی قوماری له سه ر موبایله که ی دابه زانده بوو.

کاتی که خاتوو جیل بوو بو مه سیحی و باوه پری هینا راده ی قومارکردنی زۆر به شیوه یه کی به رچاو دابه زیبوو، هۆکاره که ی ده گه رپته وه بۆ سه ره قالمبوونی به باوه ره که یه وه. پاش تپه ربوونی یه ک سال ده ستی کرده وه به قومار ته نانه ت له پپشتریش زیاتر. له سه ره تادا هاوڕیانی که م ته مه نی باوه ردار ی چیرۆکه کانی قوماربازی خاتوو جیلیان به شیوه ی نوکته و گالته نامیز بۆ یه کدی ده گپراه وه؛ زۆری پینه جوو که بۆیان ده رکه وت که به راستی تووشی گرفتێکی گه وه بووه. یه کیان له گه ل خاتوو جیل به شیوه ی راسته وخۆ سه به رته ت به قومار قسه ی کردبوو. خاتوو جیل دانی به وه دا نابوو که قومارکردن به بێ هه لگرتنی به رپرسیاریه تی ده توانی بیته هۆی کیشه بۆی، به لام ئه و له سه ر ئه و باوه ره بوو که قومارکردنی له ژیر کونترۆل دایه.

پاشان خاتوو جیل هاوسه رگیری کرد و له ماوه ی یه ک سالدا قومار بووه بابه تی نێوان خوۆی و هاوسه ره که ی. هه ر کات هاوسه ره که ی ره خنه ی لێ ده گرت و له به رامبه ری راده وه ستا، خاتوو جیل به رگری له خوۆی ده کرد و ئاماژه ی به گوناھی هاوسه ره که ی ده کرد که کاتی له کۆلیژ هاوڕی بوونه، ئه و له سه ر تیمی باسکه ی کۆلیژه که یان قوماری کرده وه. پاش چه ند ده وه که خاتوو جیل چه ندین هه زار دۆلاری دۆراند، که مێ، هیمن بووه وه و دانی به وه دا نا که کیشه ی قوماری هه یه و گیرۆده ی قومار بووه و بریاری دا که وازی لێ به ئیت. هه ر به م بۆنه وه چه ند هاوڕیه کی

کلیسای بۆ چاودیریکردنی ژيانی له سهر ئەم بابەتە دیاری کران.

چەندین مانگ تێپەری و چاودیریکردنی گرووپە کە لە سەر ژيانی زۆر بە توندوتۆڵی بەرپۆه دەچوو، بەلام پاش ماوه یەک چاودیرییە کە لاواز بوو و جیل دەستی کردووە بە قوماکردن و کێشە کە زۆر بە خیرایی گەورە بوو. لە قوماڕیکدا برپکی زۆری پارە دیواند کە هەتا ئەو کاتە بەو جۆرە نەدۆرپابوو. رۆژی دواتر هەولێ دا بە قوماڕی دیکە ئەو دۆرانیە پۆژی پێشتری قەرەبوو بکاتەو و لەو گۆماوە کە تێی کەوتبوو خۆر رزگار بکات، بەلام خراپتر تێیدا چەقی. پاش ئەم دۆرانیە هەر وەک جاران دەستی کرد بە فرمیسک هەلرژان و بەلێندان و تەنانەت بەلێنی دا کە سەبارەت بەو کێشە یە لە گەڵ پراویژکاری کلیسادا قسە بکات. هەر بەم جۆرە پاش چەند مانگی دووبارە سووپی کێشە و گرتەکانی سەر هەلداوە.

لە ناکامدا شەویەک یەکی لە رابەرانی کلیسا لە پەيوەندییەکی تەلهفونیدا هاوسەرەکی خاتوو جیلی ئاگادار کردووە کە جیل بە هۆی سەرخۆشی و دروستکردنی دەمهقالە و ئاژاوە لە گەڵ پۆلیسیکدا کە لە سەر ئەرکەکی خۆی نەبوو دەستبەسەر کراوە. جیل لە گازی نوادا بوو کە هەزاران دۆلار دۆراوە و بەدوایدا تووشی هەستیکی ناخۆش بوو و بە ناچاری بۆ خودەربازکردن لەو بارودۆخە پەنا دەباتە بەر کحول و پاشان سەرخوش دەبێت و کۆنترۆلی خۆی لە دەستدەدات و بە مشت و زلله دەست دەکات بە لێدانی پۆلیسیک لەویدا کە هەولێ دابوو یارمەتی بدات و هیوری بکاتەو. هەلبەت پۆلیس دەستبەسەری نەکردوو و تەنها لە ژوورپکی نیو گازی نوکەدا دەستبەسەر کراوە هەتا هاوسەرەکی دەرواوت بۆ ئەو.

رۆژی دواتر، خاتوو جیل زۆر شەرمەزار بوو و بە راستی لەو کردەوی دوینی خۆی پاشگەز ببوووە بەلام لە هەمان حالدا دۆخی بەرگریکارانە ی بە خۆی دەگرت و بەرگری لە خۆی دەکرد. بەلام ئەو هی که دەویست ئەو هی دۆراندوو یەتی و دەستی بێنیتەو، گوناھیکی خراپ نەبوو. گازی نوکە بەندیخانە ی بوو و ئەمە ئەو پێشان دەدات کە ئەو بابەتیکی گشتیە. بێجگە لەو پۆلیسە کە بریاری ئازادکردنی جیلی دابوو، ئایا هاوڕێانی باوەردارنیشی وا ناکەن؟

ئایا کلیسا دەبێ کە سینک وەک جیل کە بە قوماڕ گیرۆدە بوو و ئاسەواری پەشیمانی لە قوماکردن و کاریگەرییەکانی لە ژياندا زۆر بەروونی لە بەرچاوە، دەبێ وەدەر بنیت؟

لینکدانه وهی گونا

رهنگه هه موو باوه پرداران له سهر بابته تی قوما له سهر چه ند دۆلار پاره هاو بییر و هاوړا نه بن، به لّام زۆر بهی باوه پرداران له سهر ئه و باوه پهن که قوما و شهرت بهندی له سهر پاره به کی زۆر تر، به تاییه تی ئه گهر ئالووده ی بن، گونا هه و ده ریده خات که به خراپی سه رچاوه کانی خودات به کاره ی ناوه. به گریمان ه ی زۆر ئه و جوړه ئاکار و خووه له جوړی مه یل بو بته ره سته ی سه رچاوه ده گریت. واته به ده سه ته ی نانی شتیک به بی ماندوو بوون و زه حمه ت کیشان. هه روه ها ئه م جوړه خو و ئاکاره ده بیته ریگر له به رامبه ر ئه وه دا که باوه پرداری مه سیحی به دلّیکی کراوه وه یارمه تی کلّیسا و هه ژاران بدات و به دلّیاییه وه ئه مه نیشانده ری ئه وه یه که ئه و که سه دراوسیکه ی خو ی خوشناویت و به خو شه ویستییه وه هه لّسوکه تی له گه لّ ناکات. (چ که سیک دراوسیکه ی خو ی هان ده دات که له سهر بریکی زۆری پاره قوما بکات؟)

زۆر روون و ئاشکرایه که گونا هی جیل خو و ره وشتیک بوو که ئه وی له ژیر ده ستدا بوو. هه ست به مه ترسی چّیژیکی سه یری پیده به خشی، به لّام له هه مان کاتدا ریگه یه کی هه لّاتن و خو دزینه وه له راستیه کانی بو ده دیه ی ناوو که هه ست به گرنگ بوون بکات. (خو ی دانی به مه دا نابوو) چونکه ئه گهر ده برده وه پیشانی ده دا که به خت و دونیاشی له ده ستدایه. دیار بوو که بو خو ی دیوی چرای جادووی زالبوون به سهر هه سته مه ترسی و ریسک کردنه، هه روه ها به ده سه ته ی نانی شتی به بی زه حمه ت و ماندوو بوون دروست کردبوو.

دیار بوو ئه م بابته زۆر چیگه ی مه ترسی و دلّه راوکی بوو، به لّام له وه مه ترسیدارتر ئه وه راستیه یه که جیل پاش شکستی دیوی ژماره یه ک په نای به تاریکی هینابوو؛ جیل بیجگه له سه رخو شییه که ی و توندوتیژی بوونی، سه لماندی که دلّیکی سه ختی هه یه و هه ست به وه ناکات که مه سیح چاودیری ده کات.

لینکدانه وهی تۆبه و په شیمانی

هه تا ئه و کاته ی که ده نگی جه ره سی ته له فۆنه که وه ده نگی هات، چه ندین سال له قوناغی چاکسازی هه لّسوکه وت و ئاکاری جیل تیده په یری، به لّام ئیستا زه نگی مه ترسی وه ده نگی هاتوو و کاته که مه ترسیداره بو ی. قوناغه جیاوازه کانی دروستکردن و ریگوپیک کردنی هه لّسوکه وتی جیل دیاری کرابوو، به لّام ئه و به ته واوی له یادی کردبوو. هیندی

کات وا دیار بوو که جیل تۆبه‌ی کردوو به لّام دووباره و سّی باره تووشی گونا ده‌بوو، ههر وه ک سه‌گیک که به‌دوای پشانه‌وه‌ی خوّی ده‌که‌وئت (په‌نده‌کان ۲۶: ۱۱) و دیاربوو که ههر جاریک کیشه‌که‌ی قوولتر ده‌بووه‌وه ههر وه ک رۆحیک پیس که وه‌ده‌نراوه و دواتر له‌گه‌ل حه‌وت براکه‌ی ده‌گه‌رپته‌وه (مه‌تا ۱۲: ۴۴- ۴۵).

به‌خووشیه‌وه جیل هیندی کات به‌ئینی به‌خوّی ده‌دا که به‌ره‌نگاری گونا‌ه‌کانی بیته‌وه و پیش ئه‌م پروداوه ئه‌و به‌ئینی به‌ره‌نگاری‌بوونه‌وه‌ی گونا‌ه‌کانی دابوو. به‌دنیاییه‌وه پاش تووشبوونی ههر گونا‌هیک پوژی دواتر په‌شیمان ده‌بووه‌وه. به‌لام کاتی که رابه‌رانی کلّیسا له‌گه‌لی دانیشتن و دوانیان و قسه‌یان له‌گه‌ل کرد تیگه‌یشتن که بو که‌سیک که شه‌وی پیشتره‌زاران دۆلار پارهی له‌قوماردا دۆراندوو و تووشی توندوتیژی بووه و له‌گه‌ل پۆلیسدا شه‌ری کردوو و دواتر ده‌ستبه‌سه‌ر کراوه، په‌شیمانی زۆر به‌رده‌وام نابیت و ده‌گه‌رپته‌وه سه‌ر گونا‌ه‌کانی پیشتری.

له‌م نیاوه‌دا سّی کیشه‌بوونی هه‌بوو: به‌رزبونه‌وه‌ی ئاستی قومارکردن، مه‌ستبوون وه‌به‌رچاو خه‌لکه‌وه، توندوتیژی کردن که نیشانه‌ی دل‌ره‌قبوونی بوو و ئه‌و راستیه‌ش که به‌ئینه‌کانی خوّی ده‌شکاند، ئه‌و به‌ئینانه‌ی که هه‌موو لییان بیستبوو. یه‌کیک له‌ رابه‌رانی کلّیسا ئه‌و کاره‌ی جیلی به‌کو‌تا ده‌رفه‌ت دانابوو و هه‌موو رابه‌رانی کلّیسا له‌سه‌ر ئه‌وه ریکه‌وتن که چیدیکه ناتوانن بر‌وای پیکه‌ن (۳ و ۴) و هه‌موو ئه‌و ر‌اوئژ و زه‌حمه‌تانه‌ی بو کیشرابوو و ئه‌و به‌رنامه‌ی بوّی دانرابوو، هیچ ئاسه‌واریکی نه‌بوو ته‌نانه‌ت خراب‌تریش بوو.

ههر به‌م بۆنه‌وه ته‌نانه‌ت هاوسه‌ره‌که‌شی ئاماژه‌ی به‌وه نه‌کرد که ئه‌م جاره بر‌وای به‌تۆبه‌ی جیل هه‌یه، وه‌گوتی که پشتگیری له‌بریاری رابه‌رانی کلّیسا ده‌کات له‌وه‌ده‌رنانی جیل له‌کلّیسا. نه‌به‌هوّی ئه‌وه‌وه که حه‌زی له‌جیل نیه، به‌لکو به‌هوّی ئه‌وه که خووشی ده‌ویست بریاری کلّیسای پّی درووست بوو (پیشه‌کی).

بریاردان

پاش په‌یوه‌ندییه‌که‌ی پۆلیس له‌شه‌وی یه‌کشه‌مه‌دا، گه‌وره‌کانی کلّیسا پیشنیاریان کردبوو که خاتوو جیل به‌په‌له‌ له‌کلّیسا ده‌ربکریت به‌هوّی قومارکردنی له‌راده‌به‌ده‌ری و سه‌رخووشبوونییه‌وه. ئه‌وه یه‌که‌م جار بوو که ئاگاداری ئه‌و بابه‌ته‌ ده‌بن و هیندی له‌ئندامانی کلّیسا له‌وه‌دنیای نه‌بوون که بریاری وه‌ده‌رنانی له‌کلّیسا باشترین

پینگه چاره یه. به لام پابه رانی کلئسا لیکۆلینه وه یان له و ئاکار و کرده وانه ی خاتوو جیل کرد که به پروونی له گه ل که سایه تی جیلدا گرئی خوار دووه: سه رخۆشی و سه ر و ئازاوه نانه وه له گه ل پۆلیسدا که ببوو هۆی ئه وه ی که کلئسا بخاته بارودۆخیکه وه که بۆ ماوه یه ک نه توانی بپروا به تۆبه که ی بکات (به شی ۳).

به پشتبه ستن به خودا، خاتوو جیل له مانگه کانی داهاتوودا ده توانی و ده بیته خاوه نی ئه و هیزه که تۆبه که ی مسۆگه ر بکات و ئه و کات ئه ندامان و پابه رانی کلئسا ده توانن به دلنیایی و به دلئیکی ئاسووده وه دان بنین به تۆبه که یدا.

هاوسه ری جیل به ئه نقه ست له و کۆبوونه وه دا باسی له بابه تیک کرد که ده یویست هه موو ئه ندامانی کلئسا بزنانن که ئه و پشتگیری له پریاری پابه رانی کلئسا ده کات. ئه و ده یویست به جیل نیشان بدات که شان به شانی کلئسا راده وه ستیت به جوړیک که هیچ شتیک ناتوانی هیزی پریاری ده رکردنی هاوسه ره که ی له کلئسا لاوز بکات.

هه موو ئه ندامانی کلئسا بیجگه له یه ک که س ده نگیان دا به سپینه وی ناوی خاتوو جیل له ریزی ئه ندامانی کلئسادا.

وه رزی هه شته م

سه رد پری هه واله کان

تاوانباره که

بارودۆخ

ئه ندامان و رابه رانی کلێسا رۆژی سێشه ممه بیستیان که به ریز جۆو به تاوانی دزی له شوین کاره که ی وه ده رنراوه و ده سته سه ر کراوه. له هه واله کانداهاتبوو که به ریز جۆو له ماوه ی پینج سالدا چه ند سه د هه زار دۆلاری له و کۆمپانیاه کاری تیدا ده کرد، دزی کردوه. له جاوپیکه وتنیکی تایه تی ئیوان ئه و و یه کیک له رابه رانی کلێسادا به ریز جۆو رایگه یانده بوو که بیگونا هه.

ئیا ده بی به هۆی بلا بوونه ی هه والی دزی و گونا ه ی به ریز جۆو، ناوبراو له کلێسا وه ده ربزیت؟

لیکدانه وه ی گونا ه

به ماوه ی پینج سال چه ند سه د هه زار دۆلاری دزیوه له حایکدا ئه ندامی کلێسا بووه؛ ئه مه پيشانده ره ی قوولبونی ریشه ی گونا ه و دوو پرووبون و ناپاکبوونی دلی ئه و که سه یه. ئه وه گونا ه یکی گه وره یه که به ئه نقه ست کراوه و ناتوانین بلین به هه له تووشی بووه.

لیکدانه وه ی تۆبه و په شیمانی

به پشتبه ستن به ده ست ئه نقه ست بوونی گونا ه که و ماوه که ی و دووپانکردنه وه ی ئه و گونا هه، کلێسا ده توائیت بریار بدات که چیتر دان نائیت به باوه ری که سه که دا؛ وه ئه گه ر ئه م که سه له و ماوه یه دا بلیت په شیمان بووه ته وه دان به گونا هه که یدا بنیت ئه و کات زۆر ئه سته مه که کلێسا برپا به تۆبه که ی بکات. بیجگه له مه گونا ه ی دزیکردن له گه ل دوو پرووی ئاماژه به که سایه تی ناتۆبه کاری ئه و که سه ده کات (به شی ۳ و ۴).

به لَامِ ئَمِ گريمانه و ليكۆلينهوانه كاتى درووسته كه به پراستی به پريز جوو تاوانبار بيت، به لَامِ ئَمِ و گوتبووى كه بيگوناهاه. بيگه له مهش هيشتا دادگا سزايه كى ديارى نه كردبوو. پابه رانى كلنسا نه يانده ويست كه بريارى كلنسا كه متر له بريارى دادگا بيت (به شى 1)، به دلنبايه وه كلنسا نه يده ويست كه سيك ده ربكات كه نه گهري ئه وهى تيدايه كه له لايهن دادگاوه به بيگوناها بناسريت.

برياردان

له بهر ئه وهى پابه رانى كلنسا ده يانزانى كه هه موو ئه ندامانى كلنسا له پريگه هه واله كانه وه ئاگادارى ئَمِ بابه ته بوونه ته وه هه ر بويه پيوستان به وه نه ده بينى كه ئاماژه به ورده كاريى ئه و تاوانه بكهن. له ئاكامدا پابه رانى كلنسا بريارىيان دا كه:

1. چاوه پروان ده بن تاكو دادگا حوكمى خوئى ده ربكات ئه و كات ئه وانيش بريار ده ده.

2. پاشان بريارى خوئان به كلنسا پاره گه يه نن.

3. داوا له ئه ندامانى كلنسا ده كهن كه له و ماوه يه دا بو به پريز جوو و بنه ماله كه ي له نزا و پارانه وه دا بن.

4. به شيوه ي تايبه تى به پريز جوو هان بدهن كه له به رنامه و كو بوونه وه كانى كلنسا ده شدارى بكات (ئه گه ر به مه رج ئازاد كراوه هه تا كاتى دادگا يي كردنى و ئه گه ر به نده كريت هه تا كاتى ئازاد بوونى ده ست له نزا و پارانه وه هه ئنه گريت و كتىبى پيروژ بخوئيتته وه)؛ وه ئه گه ر ده زانن كه تاوانباره پريگر بن له به شدارى كردنى له پوربه سمى شيوه ي پهروه ردگاردا. ئه گه ر گريمانه ي ئه وه بكه ين كه تاوانباره ئه و كات گوئى به ئاموژگاريه كانى ئه وان نادات. به لَامِ هيشتا پيوسته كه كلنسا ديد و پروانگه ي خوئى به به ريز جوو رابگه يه نيئت.

وه رزی نۆیه م قامیشی کوتراو

بارودۆخ

خاتوو جیل له لایه ن دایکه سه لته که یه وه به خێو کراوه. دایکیک که له گه ل گه لی پیاوی جیاوازا (له ده ره وه ی هاوسه رگیری) ژیاوه و هیندی له و پیاوانه هه ر دووکیانی توشی ئازاو نه شکه نجه کردوو. جیل خوازیاری بوونی پیاویکی دیاریکراو له ژیانیدا بوو. جیل گه و ره بوو و هه ر له سه رتای پیگه یشتیه وه پیگه ی دابوو که پیاوانیکی زۆر بی نه ژیانیه وه و له گه ل پیاویکی زۆر دا په یوه ندی سیکیسه هه بوو و پیگه ی دابوو که پیاوان به شیوازی ناشیرین که لکی لیوه رگرن. پاشان دهستی کرد به فره خۆری و ئازاردانی خۆی به چه قۆ.

له کاتی خویندنی له کۆلیژ له گه ل که سیک له نه ندامانی کلێسای کۆلیژ ده بیته هاوړی که پیده چوو سه رنجی له سه ری بیته. پاش ماوه یه ک جیل باوه ری به مه سیح هینا و له ئاو هه لکی شرا. کۆبوونه وه ی هه فتانه ی کلێسا و وانه کانی کلێسا زۆر به که لک نه بوون و له کلێسادا که س وه لآمی که سی نه ده دایه وه. خاتوو جیل و زۆر به ی نه ندامانی کلێسا له کلێسادا ناسراو و ناو دار نه بوون. پاش ماوه یه ک خاتوو جیل دووباره که وته وه نیو گونا هه وه و دهستی کرده وه به ئازاردانی خۆی و داوینپییسی.

پاش ته واو کردنی کۆلیژ، کلێساکه ی گۆری و سه ردانی کلێسایه کی دیکه ی کرد که وانه کانی کتیبی پیروزی تیدا ده خویندرا و گرنگیه کی تایه تی به نه ندامانی ده دا. هه ر به م بۆنه وه، بوو به نه ندامی ئەم کلێسا و تیده کۆشی زۆر له به رچاوه بیته و سه رنجی که س بۆ لای خۆی رانه کیشیت. چوو ه نیو گروپی بچووکی خوینه ره وه ی کتیبی پیروزی که گه لیک خاتوونی دیکه ی تیدا بوو له ویدا بوو که هه ست به نه نیایی بوونی خۆی ده ربهری و دانی نا به تاوانه داوینپییسیه کانیدا و ته نانه ت بووه هۆی سه رسوو پرمانی خۆیشی.

خاتوو جیل رۆژێک له گه ل به رپرسی گروپه که سه ردانی ژووری قه شه ی کلێساکه یان کرد، لی ره دا بوو که به ده م رژاندنی فرمیسه که وه دانی نا به ئاکار و

کردهوه سیکسیه کانی خوئی که لهه دووایانه دا هه تا رادهیه کی مه ترسیدار به ره و پێش چوو بوو.

ئایا ده بئ خاتوو جیل له کلێسا وه ده ربزیت؟ ئایا رابردوو هه که ی کاریگه ری ده بئیت له سه ر پریاری رابه رانی کلێسا؟

لێکدانه وه ی گونا ه

به گشتی داوینپیسی (هه ر جوړه کرده وه یه کی سیکسی له ده ره وه ی ها وه رگری) با وه پری با وه پدارانی مه سیح ده با ته ژیر پرسیا ره وه. به تایه ت کاتیک که داوینپیسی و گه نده لئ بیته به شیک له هیما و شیوازی ژیا نی ئه و که سه، هه ر به و جوړه که له ژیا نی خاتوو جیلدا به روونی به رچا و ده که ویت. له سه ره تای با وه په ینا نی دا هه لئ هه م گونا هه ی به لا وه روون نه بو و وا دیار بو له کلێسا ش با به تی ئه و گونا هه ی به لا وه گرینگ نه بوو. به رپرسی قوتا بیانی کو لێزه که هیندئ کات به گالته وه ئه و گونا هه ی به مه ترسیدار ده زانی. قوتا بیانی گروه که ئا گاداری ئه وه بوون که چه ند قوتا بییه کی دیکه له گروه که هیندئ کات ئه و کاره ده که ن و تووشی لاریی ده بن. خاتوو جیل به له به رچا و گرتنی ئه م با به ته، ویزدانی خوئی پئی ئا سووده ده کرد و خوئی پئ هیور ده کرده وه.

به م حاله شه وه له کلێسا نوپکه دا هه ستی به دوو پوی ده کرد و پئی وا بو که به راستی تووشی هه لئ یه کی گه وه بو وه و پئویسته دان به گونا هه کانی دا بنیت. به لام له هه مان کاتدا پئویسته سوژدارییه کانی و کرده وه سیکسیه کانی زور قوولتر ببوه وه. ئه و خو ئازاردانه ی که تووشی ده بوو نیشانه ی هه ستیکی کاتی له لیبوردن له گونا هه سیکسیه کانی بوو.

لێکدانه وه ی تۆبه و په شیمانی

به له به رچا و گرتنی ئه وه ی که گونا هه کانی خاتوو جیل مه ترسیدار و قوول بوون، پئویسته یه که مین هه نگا و له توبه کردنی دا هاندانی بیت (به شی ۳). یه که م، ئه وه خاتوو جیل بو که له رۆشنا نییدا دانی نا به گونا هه کانی دا و که س پئی نه زانی بوو. دو وه م، خوئی ئه م به به ته، که ده بیته هوئی سه رشو پری بو هه رکه سیک، به به رپرسی گروه که را گه یاند و پاشان شوانی کلێسا که ی لئ ئا گادار کرده وه له حالیکدا له

نزیکه وه نهیده ناسی به لّام زۆر جیگه ی پرّیز بوو بوّی. سییه م، خاتوو جیل ئاماده یی ئه وه ی تیدا بوو که له گه لّ راویژکاری کلّیسا که دا دانیشتنی تایه تی هه بیّت. چواره م، ئه وه ی که هه زی نه ده کرد پابه رانی کلّیسا ئاگاداری ئه و بابه ته بن، به لّام له هه مان کاتدا بریاری شوانی کلّیسای به لّاهه جیگه ی پرّیز بوو، چونکه بوّ باشی و چاکه ی جیل هه وّلی ده دا. به دریژایی هه موو ئه و دانیشتنانه خاتوو جیل هیچ به رگریه کی له خوّی نه کرد (به شی ۳)، وه دیار بوو که به دلّیکی پاکه وه له مه ر پابه ر دووه ناشیرین و قیزه ونه که ی خه م و خه فه ت دایگرتووه و به دوای داهاتوو یکی دیکه وه یه .

خوّنآزاردانه کانیشی نیشانه ی ئه وه بوو که هیشتا به ته واوی له کتییی پیروژ و به تایه تی له په یمانی نوّی تینه گه یشتووه، به لّام له هه مان حالدا هه ر دوو بابه تی خوّنآزاردان و په یوه ندی سیکی خوّی به بی له به رچاوگرتنی ناسه واره کانی خسته روو.

هۆکاره کانی دیکه

پابه ر دووی بنه ماله ی خاتوو جیل کاریگه ریه کی زۆری له سه ر بریاری قه شه ی کلّیسا که هه بوو. ئه گه ر که سیکی دیکه له کلّیسا دا گه شه ی سه ند بیّت و بنه ماله که ی چالاکیه که ی به رچاویان له کلّیسا دا هه بیّت و به و جوّره دانی به گوناھی خویدا ناییت، به دلّیاییه وه بریار یکی دیکه ی له سه ر ده درا.

ده ره نجام

قه شه ی کلّیسا بریاری دا که له سه ر ئه م بابه ته له گه لّ پابه رانی کلّیسا دا باس و وتوو یژ بکات، به لّام پیشنیاری ئه وه ناکات که له کلّیسا وه ده ربزیّت. قه شه ی کلّیسا که چیرۆکی ژیا نی خاتوو جیلی بوّ پابه رانی کلّیسا گپراهیه وه بوّ ئه وه ی له بریاره که ی خوّی دلّیا بیته وه و سه رنجی پابه رانی کلّیسا بوّ لای ئه و بابه ته پابه کیشی که چوّن پار یژگاری له م قامیشه ورد و خاش بووه بکه ن. پیوست به هیچ دژه کرده وه یه کی فه رمی نییه .

وهرزی دهیەم ئەندامی ناچالاک

بارودۆخ

بەرپرز جوو لە مانگی ریبەنداندا خۆی بە کلێسا ناساند و بە شیوەی پچرپچر بوو ماوەی شەش مانگ لە کوپوونەوهکاندا بەشدارى دەکرد و پاشان بە تەواوی لە پێش چاو ونبوو و سەردانی کلێسای نەدەکرد. لەو شەش مانگەدا زۆر درەنگ دەهات بوو کلێسا و زۆر زوویش دەپۆشێتەوه و لەگەڵ کەسێش ھاوڕیبهتی نەدەکرد. لە مانگی رەشەمەدا یەکیک لە قەشەکانی کلێسا خواتیکی نیوهرۆی لەگەڵ بەرپرز جوو پیکهینا و بریاریان دا کە چەند جارێکی دیکەش پیکهوه دانیشتیان ھەبێت بەلام ھەر جارە بەرپرز جوو لە چرکەساتی کوتايدا دانیشنەکەى ھەلەوهشاندەوه «بە داخەوه لە ئێشدام، ئێشیکم بوو پێش ھاتوو، ببورە ناتوانم بێم.....» لە کلێسادا ھیچ کەس بەرپرز جووی نەدەناسی.

لە مانگی رەزبەردا بوو کە یەکیک لە قەشەکانی کلێسا تیگەیشت کە لە مانگی جوۆزەردانەوه بەرپرز جووی لە کلێسادا نەدیوه، پاشان بریارى دا کە پەيوەندییەکی پێوه بکات. لەسەر تەلەفۆنەکەى پەيامێکی بوو دانا و ئیمیلێکیشی بوو نارد، بەلام بەرپرز جوو وەلامی ھیچ لەو پەيامانەى نەدایەوه. چەند مانگیک تێپەری و ھیچ دەنگ و باسێک لە بەرپرز جوو نەبوو. چەند پەيامێکی دیکەى بوو رەوانە کرا، بەلام ھیچ وەلامێک لە لایەن بەرپرز جوو نەبوو. لەو ماویەدا بابەتی بەرپرز جوو لەگەڵ رابەرانی کلێسادا خرایە بەر باس و لیکۆلینەوه؛ دوو کەس لە ئەندامانی بەرپۆهەرایەتی کلێسا بریاریان دا کە بە تەلەفون و ئیمیل پەيوەندی بە بەرپرز جوو بکەن. لە چەند کوپوونەوه بەکەى دیکەى ریبەرانی کلێسادا ئاھاژە بە ناوی بەرپرز جوو کرا و ھەموویان دانیان بەوهدا نا کە لە ھەشت مانگی رابردوودا ھیچ کەس ئاگا و ھەوالی لە بەرپرز جوو نەبووه. ئایا دەبێت بەرپرز جوو لە کلێسا وەدەربنرێت؟ ئەگەر وەلامەکە ئەرپێه، بە چ تاوان و گوناھیک؟

لینکدانه وهی گونا

ده کریت له سهر هه له و گوناھی به پریز جوو چه ندین لینکدانه وهی جیا بکریت. ده توانین تاوانباری بکهین به شکاندن و پیشیلکردنی به لینی کلیسای که به لینی داوه به هه لگرتنی به پرسایه تی کلیسای گه ره که که یان، ههروه ها ده توانین بلین که له هه مان کاتدا که خوشه ویستی بو خودا هه یه، به لام رق و کینه ی له خوشک و برایانی کلیسای خووی ده بیته وه، چونکه هیچ گرنگیان پی نادات (یه که م نامه ی یوحنا ۴: ۲۰- ۲۱). به دلنیا یه وه به پریز جوو فه رمانی (عیرانییه کان ۱۰: ۲۴- ۲۵) ی پیشیل کردوو که ده لیت: «ههروه ها با ئاگادرای یه کتری بین بو هاندان له سهر خوشه ویستی و کاری چاک. با واز له کوپوونه وه که مان نه هینین وه ک هیندی که له سهری راهاتوون به لکوو یه کتری هانبدن به تایه تی که ده بینن روژی هاتنه وهی مه سیح نزیک ده بیته وه». عیرانییه کان فه رمان ده دات که باوه رداران به ریکو پینکی له دهوری یه ک کوپنه وه بو هاندانی یه کتری و وره دان و خوشه ویستی نواندن به یه کتری، که ریکه یه کی دیکه یه بو درپینی نه و دوو خاله ی سهره تا. نامه ی عیرانییه کان ئاماژه به م خاله ده کات که ده بی روژی دوایی هانده ریک بیت بو کوپوونه وهی ئیمه له گه ل یه کتر.

گوناھی به شدارینه کردن له کوپوونه وهی هه فتانه ی کلیسا به هیچ جووی وه ک گوناھی داوینپییسی دیار و بهرچا و نییه. به لام به م حاله شه وه به شدارینه کردن له کوپوونه وه کاندای گوناھی دیکه به دوا ی خویدا دینیت، یان به گوناھی دیکه کوتابی پیدیت. بیجگه له مه نه مریکا پریه تی که که سانیکی به ناو باوه ردان که ده بنه هو ی سووک کردن و خراب کردن ناوی کتیبی پیروز، چونکه هه تا ئیستا کلیسا هیچ دژه کرده وه یه کی له هه مبه ر به شدارینه کردن له کوپوونه وهی هه فتانه دا له خو نه نواندوو.

ههروه ها نه گه ر نه ندانمانی کلیسا له دانان به باوه ر له به رده م هه موو نه ندانمانی کوپوونه وه گشتیه کان پیکهاتوو، که واته به شدارینه کردن نه ندانمان له کوپوونه وه کاندای واته ئیفلیج کردن کلیسا له جیه جیکردنی نه رکه کانیدا. وه به م جو ره کلیسا به راست و درووستی ناتوانی دان به وه دا بیت که ژیا نی تایه تی نه ندانمانی له بهرچاوه. به م نه و که سه له کلیسا ده کریته دهروه و کلیسا به م کاره ی نه وه راده گه یینیت که «ئیمه هیچ نه رکیکمان له به رامبه ر نه م که سه نییه و به م بونه وه ناتوانین دان به باوه ریدا بنین» (به شی ۲).

لینکدانه‌وی تۆبه و په‌شیمانی

له‌بهر ئه‌وه‌ی به‌رپرز جوو وه‌لامی په‌یوه‌ندی و ئیمیله‌کانی به‌رپرسانی کلێسای نه‌دایه‌وه هه‌یچ پرێگه‌یه‌ک بو لێکدانه‌وه‌ی تۆبه و په‌شیمانبوونه‌وه‌ی نییه، بیجگه‌ له‌وه‌ی که ده‌توانین بلێین که هه‌یچ جووره تۆبه‌یه‌ک له ئارادا نییه و نه‌بووه.

بریاردان

رابه‌رانی کلێسا بریاریان دا که به‌په‌له به‌رپرز جوو له کلێسا ده‌رنه‌که‌ن به‌لکو له جیگه‌ی ئه‌وه بریاریان دا که کلێساشی لێ ئاگادار بکه‌نه‌وه، ئه‌مه داواکاری (مه‌تا ۱۸) یه. هه‌ر به‌م بۆنه‌وه له دانیشتنی گشتی داها‌توودا ئه‌م بابته پاده‌گه‌یینن و ئه‌گه‌ر به‌م زووانه هه‌یچ گوژانکارییه‌ک پوونه‌دات له کو‌بوونه‌وه‌ی داها‌توودا که دوو مانگی دیکه ده‌به‌سترت، ناوی به‌رپرز جوو له لیستی ئەندامانی کلێسا ده‌سپردرێته‌وه به هۆی به‌شدارینه‌کردنی له کو‌بوونه‌وه‌کانی کلێسادا. رابه‌رانی کلێسا داوایان له ئەندامانی کلێسا کرد که هه‌ر که‌س به به‌رپرز جوو نزیکه و په‌یوه‌ندیان هه‌یه له‌گه‌ڵی به ته‌له‌فون یان ئیمیل ئاگاداری بکه‌نه‌وه. رابه‌رانی کلێسا له‌م ده‌رفه‌ته که‌لیان وه‌رگرت تا‌کو ئەندامانی دیکه فیر بن که به‌شداریکردن له کو‌بوونه‌وه‌کاندا چ گرنگی و رۆلێکی به‌رچاوی هه‌یه.

رابه‌رانی کلێسا به هۆی پینچ هۆکاری جیاکه‌ره‌وه بابته‌ی وه‌ده‌رنانی به‌رپرز جوویان بو دوو مانگی دیکه دواخست: (به‌شی ۴) یه‌که‌م: به‌پێی (مه‌تا ۱۸) ده‌رفه‌تێکی زۆتر ده‌ده‌ن به به‌رپرز جوو بو تۆبه‌کردن. دووهم: ده‌رفه‌تێکی زۆتر ده‌ده‌ن به هاو‌رپییانی به‌رپرز جوو که ئه‌گه‌ر هه‌له‌یه‌کی دیکه له ژیا‌نیدا هه‌یه هانی بدن بو تۆبه‌کردن. سێهه‌م: ده‌بیته هۆی پیشگیری له حه‌په‌سانی به‌رپرز جوو له ده‌رکردنی له کلێسا که وا دیاره پرێگه‌چاره‌یه‌کی دیکه له به‌رده‌ستدا نه‌بوو. زۆر کات شه‌یتان له‌م حه‌په‌سانه له‌نیو باوه‌ردارانی نوێدا که‌لک وه‌رده‌گرێ که متمانه و بر‌وایان به‌گه‌وه‌ره و شوانه‌کانی کلێسا لاواز بیت. چواره‌م: ئه‌مه کو‌تا چاره‌ی مه‌ری ونبوو ده‌بیت. په‌نجه‌م: ده‌رفه‌تێک به ئەندامانی کلێسا ده‌دات که پیکه‌وه بو به‌رپرز جوو بپارێنه‌وه و نزا و نوێژی بو بکه‌ن.

پاش تێپه‌ربوونی دوو مانگ، که‌س ئاگای له به‌رپرز جوو نه‌بوو، هه‌ر به‌م هۆبه‌وه به‌رپرسانی کلێسا به‌رپرز جوویان له ئەندامیه‌تی کلێسا وه‌ده‌ر نا و هه‌موو ئەندامانی کلێسا ده‌نگیان به‌م بابته‌دا.

وهرزی یازدهیم

جیاگردنه وهی ئەندامی به ئەمهک و

دلسۆز له وانهی که ئەندام نین

بارودۆخ

خاتوو جیل و هاوسهره که ی بۆ ماوهی بیست سال به پیکوپینکی له کۆبوونه وهی کلێسادا به شدارییان کردوه. به درێژایی ئەم سالانه کلێسا به شیوهی فهرمی هیچ بهرنامهیه کی بۆ ئەندامیتهی ئەندامهکانی له بهردهستدا نهبووه و خاتوو جیل و هاوسهره که ی ناویان له ریزی ئەندامانی کلێسادا نهبوو. بهلام بهم حاله شهوه ههر دووکیان له هه موو کار و چالاکیه کی کلێسادا به شدار بوونه، له دابینکردنی خۆراک بۆ ئەوانه ی تازه ده بن به دایک هه تا ده گات به وانه گوته وهی کتیبی پیروۆ. ئەوان بهردهوام له کۆبوونه وهی پوژانی یه کشه مه دا ئاماده ده بوون.

خاتوو جیل یه کتیک له و ئەندامانه چالاک و فرزهکانی کلێسا بوو که زۆر چه زی له پشته سه ر قسه کردن و قسه و قسه لۆک بوو، ئەو یه که مین که س ده بوو که ئاگاداری کیشه ی ژن و میردایه تی، کیشه ی ئابووری بنه ماله که یان، ههروه ها ئاگاداری کیشه و گرفت ی ئیوان لاوانی کلێسا له گه ل باوک و دایکیان ده بوو.

کاتیک که قه شه یه کی نوێ هات بۆ کلێسا، بهرنامه و پروگرامی تایهت به ئەندامیتهی له کلێسا دا رشت و زۆرینه ی ئەندامانی کلێسا به خۆشیه وه پێشوازیان لیکرد، بهلام خاتوو جیل و هاوسهره که ی په زامه ندیان ده رنه بری و له سه ر ئەو پر وایه بوون که شتیک که په یوه ندی به مه سیحیه ته وه هه یه پێویست ناکات ئیمزای له سه ر بکری ت. ئەوان پیداگرییان له سه ر ئەوه ده کرد که کلێسا یه ک بنه ماله یه و چ که سیک ئەندامانی بنه ماله ی خۆی ناچار ده کات که شتیک ئیمزا بکات که بتوانی بییت به ئەندامی ئەو بنه ماله یه؟

له ماوهی چه ند سالدا قه شه ی ناوبراو چه ندین یاسا و ریسای دیکه ی دانا که خاتوو جیل و هاوسهره که ی به هیچ جوړیک چه زیان لئ نه بوو. بۆ موهونه، ته نها ئەندامانی کلێسا ده توانن ماموستای وانه گوته وهی کتیبی پیروۆ بن و چالاکیهکانی

دیکه‌ی کلّیسا وه‌ک پیشوازی له میوانان له کلّیسادا به‌پړیوه بهن. به‌م جوړه نارپه‌حه‌تی و دلرپه‌نجانۍ ئه‌م ژن و میړده به‌تایه‌تی خاتوو جیل پوژ به پوژ زوړتر ده‌بوو.

پوژپیکیان خاتوو جیل چاوی که‌وت به شوانی کلّیساکه‌یان که له کوّتایی سه‌ره‌ی دووکانیکدا له‌گه‌ل خاتوونیکۍ جوان و گه‌نجدا قسه‌ی ده‌کرد که وا دیار بوو خیزانی نه‌بوو. خاتوو جیل له دووره‌وه ته‌ماشای ده‌کردن و پپی و ابوو که شوانه‌که ده‌ستی له سه‌ر شانی ئه‌و خاتوونه گه‌نجه داوه. خاتوو جیل ئاگاداری ئه‌وه نه‌بوو که ئایا ئه‌و خاتوونه پیده‌که‌نئ یان ده‌گری؛ ئه‌و له‌م بابه‌ته به‌ته‌واوی ئاگادار نه‌بوو. به‌م جوړه خاتوو جیل گریمانه‌ی هه‌بوونی په‌یوه‌ندی جه‌سته‌یی شوانی کلّیساکه له‌گه‌ل ئه‌و خاتوونه گه‌نجه‌ی له‌گه‌ل هاوړپیکانیدا باس کرد و پپی گوتن که قه‌شه‌ی کلّیساکه‌یان پپووستی به نزا و پارانه‌وه‌یه و ده‌بی نزاۍ بو بکه‌ین؛ ئه‌م هه‌واله له هه‌موو شوپنی بلاو بووه‌وه و له ئاکامدا گه‌یشته گوئی گه‌وره و پیرانی کلّیسا.

له سه‌ره‌تادا خاتوو جیل بابه‌ته‌که‌ی به شوان و رابه‌رانی کلّیسای نه‌گوت. به‌لام کاتی که دوو که‌س له رابه‌رانی کلّیسا پپیان گوت له ده‌س له تاوانبارکردن که‌سانی دیکه هه‌لبگری و له‌سه‌ر ئه‌م بابه‌ته داوای لیپوردن له هاوړپیکانی بکات، برپاری دا که به شیوه‌ی فه‌رمی له به‌رامبه‌ر شوانه‌که و هاوسه‌ره‌که‌یدا رابه‌وستیت. هه‌تا ئه‌و کاته خاتوو جیل له لای خو‌یه‌وه برپرای به‌وه هینابوو که ئه‌و شوانه په‌یوه‌ندی جه‌سته‌یی له‌گه‌ل ئه‌و خاتوونه گه‌نجه‌دا هه‌بووه. رابه‌رانی کلّیسا داوایان له خاتوو جیل کرد که به‌پپی (یه‌که‌م تیموساوس ۵: ۱۹) شایه‌تیکۍ دیکه بپنیت بو ئه‌م تاوانه که خستویه‌تیه پال شوانه‌که‌یان. ئه‌و نه‌یتوانی ئه‌و کاره بکات و ئاماده‌ش نه‌بوو که واز له و تومه‌ته بپنیت. کاتی که پیرانی کلّیسا به هو‌ی ئه‌و تاوانبارکردنه‌وه‌وه هه‌ره‌شه‌ی وه‌ده‌رنان له کلّیسیان لیکرد، خاتوو جیل له به‌رامبه‌ردا گوتی که ئه‌وان هیچ ده‌سه‌لاتیکیان له سه‌ری نییه چونکه ئه‌و ئه‌ندامی کلّیسا نییه.

ئایا کلّیسا ده‌توانیت که‌سپک وه‌ده‌رنیت که ئه‌ندامی کلّیسا نییه؟ چ پپوانه‌یه‌ک هه‌یه بو که‌سپک که سنووری تاوانبارکردنی که‌سانی دیکه‌ی تپه‌پرانده‌وو تاکو بتوانن به شیوه‌ی فه‌رمی هه‌لسوکه‌وتی یاسایی له‌گه‌ل بکریت؟

لیکدانه‌وه‌ی گوناوه

به‌پپی ئه‌و زانیاریانه خاتوو جیل به لانی که‌مه‌وه تووشی سی جوړ گوناوه و

تاوان بووه: بوختان کردن، دووبه‌ره‌کی نانه‌وه و پیروه‌ینه‌کردن له رابه‌رانی کلّیسا. عیسا و نیردراوان هه‌موویان بوختان‌کردن به کرده‌وه‌یه‌کی شه‌یتانی چاو لئ ده‌که‌ن و پیویسته که باوه‌رداران ئه‌و کرده‌وه‌یه وه‌لاوه بنیئن (مه‌تا ۱۵: ۱۹؛ ئه‌فه‌سۆس ۴: ۱۳؛ یه‌که‌می په‌ترۆس ۲: ۱). ویرای ئه‌مه، بوختان ده‌بیته هۆی له‌ناوچوونی بژیو و ژیانی برا و خوشکی باوه‌ردار و یه‌کیتی و یه‌کپیزی کلّیسا ده‌خاته مه‌ترسییه‌وه. پۆلّسی نیردراو سه‌باره‌ت به‌و که‌سانه‌ی ده‌بنه هۆی دووبه‌ره‌کینه‌وه ده‌لیت که دووجار ئاگاداریان بکه‌نه‌وه و هه‌ره‌شه‌یان لئ بکه‌ن و پاشان په‌یوه‌ندی‌تان له‌گه‌لیان بچپرئین (تیتۆس ۳: ۱۰). به‌پراستی که دووبه‌ره‌کی و ئازاوه‌نانه‌وه ده‌بی به هه‌ند وه‌ربگیردیت و له کو‌تاییدا کیتی پیروژ داوا له باوه‌رداران ده‌کات که گو‌پراه‌لی رابه‌رانی خو‌یان له کلّیسادا بن (عیبرانییه‌کان ۱۳: ۱۷).

هه‌موو تاوانه‌کانی خاتوو جیل له‌سه‌ر ئه‌و بنه‌مایه هه‌لچنراوه که که دوو جار به‌رێکه‌وت له دوو‌کاندا ئه‌و شوانه‌ی بینیوه و له هه‌مان کاتدا دوو که‌س له پیر و رابه‌رانی کلّیسا به‌بی ئاگاداری که‌سانی دیکه لیکۆلینه‌وه‌یان له‌و بابته‌کرد و به‌وه‌ گه‌یشتن که ئه‌وه له خه‌یال زیاتر شتیکی دیکه نییه. رابه‌رانی کلّیسا چوار جار داویان له خاتوو جیل کرد که ده‌ست له بوختان هه‌لبگریت، به‌لام خاتوو جیل ئه‌و بابته‌ی قبوول نه‌کرد و له‌سه‌ر داوی خو‌ی سوور بوو.

لێکدانه‌وه‌ی تۆبه و په‌شیمانی

پاش تپه‌رپوونی هه‌وت هه‌شت هه‌وتوو قسه‌کردن له‌گه‌ل خاتوو جیلدا ده‌رکه‌وت که ئه‌و واز ناهینی و بیده‌نگ نابیت و له‌پراستیدا پاش هه‌ر جارێک قسه‌کردن له‌گه‌لیدا له‌سه‌ر داوا و قسه‌ی سوورتر ده‌بی‌ت و ده‌ست ده‌کات به‌ گه‌وره‌کردن و شاخ و بآل دان به‌و شته‌ی که له دوو‌کانه‌که‌دا بینیویه‌تی. ئه‌و هاو‌رپانه‌ی که سه‌ره‌تا له‌گه‌لی بوون، لیتی دوورکه‌وتنه‌وه و ئه‌مه بووه هۆی تووره‌بوونی خاتوو جیل و خو‌ی له‌ گه‌نجه‌کان نزیک کرده‌وه که ته‌جروبه و ئه‌زموونی که‌متریان هه‌بوو، تاکو بتوانی سه‌رنجیان بۆ لای خو‌ی رابکیشیت.

به‌ کورتی ده‌بی‌ت بگوتیت که چه‌ندین سال به‌شداریکردن له‌ چالاکیه‌کانی کلّیسادا ده‌ریده‌خست که خاتوو جیل مه‌سیحیه و باوه‌رداره، به‌لام له‌م مانگانه‌ی دواتردا دیار بوو که باوه‌ری چووه‌ته ژیر پرسیاره‌وه (به‌شی ۳). گه‌وه‌ره‌کانی کلّیسا

هاوده‌نگ بوون له سهر ئه‌وه كه خاتوو جيل تووشى سى گوناھى ناوبراو له سه‌ره‌وه‌دا بووه و هيچ به‌لگه‌يه‌ك نيبه نيشانى بدات كه تۆبه‌ى كردوو و به‌ره‌م و به‌روبوومى خاتوو جيل پۆژبه‌رۆژ خراب و خراپتر ده‌بوو.

هۆكاره‌كانى ديكه

ئه‌وه‌ى كه ئه‌م بابته‌ى ئالۆز كردبوو ئه‌وه بوو كه خاتوو جيل ئه‌ندامى كلىسا نه‌بوو و له‌ پرووى ئيدارى و فه‌رميه‌وه ماف به‌و بوو؛ خاتوو جيل به‌ شيوه‌ى فه‌رمى له‌ژير ده‌سه‌لاتى كلىسادا نه‌بوو و به‌م بۆنه‌يه‌وه كلىسا به‌ فه‌رمى هيژى وه‌ده‌رنانى خاتوو جيلي نه‌بوو (به‌شى ۲ و ۳).

له‌ هه‌مان كاتدا به‌ هۆى ميژوويه‌كى دوور و دريژ له‌ چالاكى و خزمه‌ت له‌ كلىسادا هه‌مووان خاتوو جيليان خۆشه‌ويست و زۆربه‌يان له‌سهر ئه‌و پڕوايه‌ بوون كه ئه‌و ئه‌ندامى كلىسايه‌ و هيڤنديكيان به‌ هۆى ئه‌و خزمه‌تانه‌ى كه پيى كرابوون خويان به‌ قه‌رزارى ده‌زانى؛ بۆ نمونه‌ ئه‌و دايكه‌ گه‌نجانه‌ كه خاتوو جيل خواردن و پيداويستى پۆژانه‌يانى بۆ داين ده‌كردن. له‌ هه‌ر حاڵدا خاتوو جيل هه‌موو تايه‌مه‌ندييه‌كى ئه‌ندامى كلىساي هه‌بوو بيجگه‌ له‌و گوناھانه‌ى كه تووشى ببوو. به‌شدارى پي‌ك و پي‌كى له‌ كووبۆنه‌وه‌ى هه‌فتانه‌دا، خۆشويستنى هه‌موو ئه‌ندامانى كلىسا و به‌شداريكردن له‌ شيوى په‌روه‌ردگار به‌ هه‌موو كه‌س چ له‌ ناوه‌وه‌ و چ له‌ ده‌ره‌وه‌ى كلىسا ده‌ريده‌خست كه كلىسا دانى به‌ باوه‌رى خاتوو جيلدا ناوه‌.

ب‌پ‌ياردان

دياريكردن پ‌را‌ده و پ‌ر‌يژ‌ه‌ى بوختان و تۆمه‌ت كاريكى سووك و ئاسان نيبه‌، به‌لام له‌ هه‌مان كاتدا پ‌را‌به‌راني كلىسا ب‌پ‌ياريان دا كه كرده‌وه‌كانى خاتوو جيل له‌سهر چهن پيوانه‌يه‌ك هه‌لبسه‌نگينن:

- جيل ناتوانى هيچ شايه‌تتيك بۆ قسه‌كانى خۆى ب‌بينته‌وه‌.
- كاتى داواى ليكرا كه ده‌س له‌ بوختانكردن هه‌لبگري‌ت، پ‌را‌زى نه‌بوو ئه‌و كاره‌ بكات.
- خاتوو جيل ئه‌ندامانى ديكه‌ى كلىساي هان ده‌دا كه سه‌رووكايه‌تى كلىسا به‌نه‌ ژير پرسياره‌وه‌ و بكه‌ونه‌ گۆمانه‌وه‌ ل‌پ‌يان و په‌خنه‌يان لى بگرن.

• خاتوو جیل به‌دوای ریڅخستن و کوکړدنه‌وهی که‌سانیک بوو که له‌گه‌ل کلّیسا‌دا‌هاوړا‌نه‌بوون.

• کاره‌کانی خاتوو جیل بووه هوّی سه‌ره‌له‌دان و دروستبوونی کیشه له دانیشتن و کوږوونه‌وه‌کانی کلّیسا‌دا. ئەم‌بابه‌ته هه‌ر چه‌ند پوژ جاری له دانیشتنه‌کانی ئەندامانی کلّیسا‌دا باسی لّیوه ده‌کرا و رابه‌رانی کلّیسا‌شی پّیوه سه‌رقال ده‌کرا و کاتیانی ده‌گرت و ته‌نانه‌ت ئەندامانی کلّیسا ده‌یانگوت که بووه‌ته هوّی ئەوه‌ی که نه‌توانن سه‌رنجیان لای وانه و کوږوونه‌وه‌کان بیت.

له‌به‌ر ئەوه‌ی خاتوو جیل چی‌گه‌ی مه‌ترسی بوو و وه‌ک گورگی‌ک ده‌هاته پّیش چاو و کتیبی پیروژ به‌روونی له‌گه‌وره و شوانی کلّیسا داوا ده‌کات که می‌گه‌ل له هه‌ر‌شه‌ی گورگ‌ئاگادار بکاته‌وه (کرداری نّیردراوان ۲۰: ۲۸-۳۱؛ دووم‌نامه‌ی په‌تروّس ۲؛ ئاشکراکردن ۲: ۲۰-۲۹) هه‌ر به‌م‌بوّنه‌وه پیر و رابه‌رانی کلّیسا له دانیشتنیکی تاییه‌تیدا داویان له خاتوو جیل کرد که له‌ریوره‌سمی شیوی په‌روه‌ردگاردا هه‌تا کاتی توّبه‌کردنی به‌شداری نه‌کات و له دانیشتن و کوږوونه‌وه‌ی گشتیدا؛ له‌سه‌ر ئاکار و کرده‌وه و بوختان و ئاژاوه‌نانه‌وه‌کانی ئاگادار کرایه‌وه، هه‌روه‌ها داویان له کلّیسا کرد که وه‌ک که‌سیکی باوه‌ردار هه‌لسوکه‌وتی له‌گه‌ل نه‌کریّت و خوڤانی لّی پاریزن.

له‌به‌ر ئەوه‌ی خاتوو جیل ئەندامی کلّیسا نه‌بوو، به‌م‌هوّیه‌وه داوا له ئەندامانی کلّیسا نه‌کرا که له‌سه‌ر ئەم‌بابه‌ته ده‌نگ‌بدن و وشه‌ی ”وه‌ده‌رنان“ و ”ده‌رکردن“ یان له‌م‌باریه‌وه به‌کارنه‌هینا (به‌شی ۲). له‌چی‌گه‌ی ئەمه‌کلّیسیان ئاگادار کرده‌وه که کلّیسا فه‌رمان و بریاری گه‌وره و شوانی کلّیسا وه‌ک که‌سائیک که ده‌سه‌لاتی چاودی‌ری و کوّترۆلی کلّیسیان هه‌یه له‌به‌رچاو بگرن (کرداری نّیردراوان ۲۰: ۲۸-۳۱).

وهزى دوازدهيم

ئهوهى كه پيشوخت دهست له كار ده كيشيتهوه

بارودوخ

بهريز جوو بريارى داوه پاش بيست سال ژيانى هاوبهش، له هاوسهرهكهى جيا بيتهوه. كاتى سهبارت به هوكارى جياوونهوهى پرسيارى ليكرا، گوتى كه له رووى سوژدارى و پوحيهوه له هاوسهرهكهى جيا بووتهوه و ئەمان تهنه پيكهوه هاومانن و هيچى ديكه. هاوسهرى بهريز جوویش ههر له سهر ئەم باوهره بوو، بهلام ناماده نهبوو كه جيا بيتهوه.

هيئدى له هاورياني بهريز جوو داويان لي كرد كه وهداوى قوناغه ياسايهكانى تهلاق نهكهويت. له ئاكامدا يهكيك له شوانهكانى كليسيان هيئاوه نيو بابهتهكهوه و لهگهليان باسيان كرد. ئەو شوانه له ماوهى چل و پينج خولهكى وتوويزدا يهك جار وشهى ته ميپكردى كليسياي بهكار هينا. پاش يهك ههوتوو، بهريز جوو نامهى وازهينان له ئەنداميتى كليساى دا به ئيدارهى كليسا. هاوكات لهگه ل ئەم كارهدا، هه موو بهلگهيهكى تايهت به جياوونهوهكهى خسته بهردهميان.

ئايا بهريز جوو دهبي له كليسا وهدهر بزيت؟ ئايا ئەندامانى ديكهى كليسا دهتوانن بهريز جوو بخه نه ژير گوشار و ته ميبى كليسيايهوه، له حالئيكدا ئەو وازى له ئەنداميتى هيناوه؟

ليكدانهوهى گوناوه

سهبارت بهوهى كه ئايا مهيح و پولسى نيردراو ريگهيان به تهلاق و جياوونهوه داوه بهو كهسانهى كه ناپاكيان لي دهكريت، له نيوان باوهرداراندا دوو دهنگى ههيه ورايهكى هاوبهشيان نيه (مهتا ۱۹: ۹ و يهكهم كورنوسوس ۷: ۱۵)، بهلام ئەگه زورينهى باوهرداران لهسهر ئەو باوهرههه كه بيانوو و هوكارهكانى بهريز جوو بو جياوونهوهى دروست و سهلمتزاو نيه. ئەو كات ئەو كاره شكاندن و پيشيلكردى بهلين و پهيمانى مهيحه كه خودا بنيادى ناوه و به گوناوه له قهلهم دهدرت.

وئیرای ئهوه، گوناھیککی له م چه شنه که ئاموژگاری و هه ره شهی کهسانی دیکه ی به دواوه بیټ، دیاره که ئه و گوناھی پروونه و له رووی ئه نقه ست به پریوه ده چیټ و ده بیټه هوی تاوانباربوونی ئه و که سه. وا دیاره که ئه و بابه ته پیگه و راست و دروست بوونی باوه پری که سی ناوبراو ده خاته ژیر پرسیاره وه.

لێکدانه وهی تۆبه و په شیمانی

له م کاتانه دا تۆبه وه ک پهنگی ره ش و سپییه: وه دووی ته لاق مه که وه، به لام له هه مان کاتدا ئه وها نیشانه یه ک له ژیا نی به ریژ جوودا نه ده بینرا.

هۆکاره کانی دیکه

به ریژ جوو تیده کۆشی به ده ستله کارکی شانه وهی له ئه ندامیټی کلێسا خو ی له ده رکردن له کلێسا بدزیټه وه. ئایا ئه وه کاریککی درووسته؟ به دلنیا ییه وه نه خیر. له کتیبی پیروژدا باوه پرداران بانگه یشت کراون به گو پراهی لی له مه سیح و چاودی ری و داننان به کلێسا کاندنا (به شی ۲). خه لکی به خواست و ویستی خو یان دینه کلێسا و ده بنه ئه ندام، ههروه ها به خواستی خو شیان وازی لیدینن. ئه مه به و واتایه دیټ که هه موو که سی ک ناتوانی بیټه نیو کلێسا و بلیت: «من ئه ندامی کلێسام». کلێسا و هه ر پیک خراویکی دیکه مافی ئه وهی هه یه که ئه ندامانی تازه اتوو بخاته ژیر ئه زمونه وه و ده بی دان به باوه پریاندا بنیټ. عیسا به م هوی وه بوو که کیلی پاشایه تی مه سیحی به خشی به نیردراوان. دیاره که ئه ندامیټی کلێسا به خواستی خو مانه و خو به خشانه یه. عیسا ناچارمان به هه لباردنی ئه م کلێسا یان ئه و کلێسا ناکات، به لام هه مان ده دات بو هه لباردنی کلێسایه ک. هه ر به و جو ره ی که که س ناتوانیټ خو ی بکات به ئه ندامی کلێسایه ک، به هه مان شیوه ناتوانی خودی خو ی له ئه ندامیټی ده ربینیټ. ئه ندامانی کلێسا ناتوانن ته نها به ده ستله کارکی شانه وهی ئه ندامیټی خو یان پیش له ته می پکردن بگرن و خو یان بدزنه وه (به شی ۲). کو تاییه پیمان به م به لیننامه ی ئه ندامیټییه ده بیټ به ره زامه ندی هه ر دوو لا بیټ. پریگه دان به م جو ره بابه تانه ده توانی مه به ست و ئامانجی عیسا له به خشی نی کیلی پاشایه تی خودا به نیردراون بخاته ژیر پرسیاره وه و لاوازی بکات. ئه م بابه ته دروست وه ک ئه وه وایه که تاوانباریک له کاتی ده سته سه ربوویدا بیه وی واز له هاوولاتیوونی بیټیټ بو ئه وی خو ی له دادگایی و سزای تاوانه که ی بدزیټه وه و خو ی قوتار بکات.

برپاردان

رابه رانی کلّیسا برپاریان دا که کلّیسا ده ستله کارکیشانه وهی بهرپرز جوو وهرنه گریّت و قبوولی نه کات. به لام له بهرامبه ردا داوایان له کلّیسا کردبوو که به هوئی بابه تی ته لاقه وه بهرپرز جوو له کلّیسا وه دهر بنیّت. دیار بوو که بهرپرز جوو پاش هه ره شه و ناگادار کردنه وه کای کلّیسا، ناکار و کرده وهی دهر خه ری ئه وه بوو که که سایه تیه کی توبه هه لئه گره و چونکه قوئاغه یاسایه کانی ته لاقی جیبه جی کردبوو، رابه رانی کلّیسا داوایان له ئه ندانمان کرد ده نگ به دهر کردنی بهرپرز جوو بدهن (به شی ۳ و ۴)؛ ئه ندانمان په سه ندیان کرد و ده نگیان دا به پووجه لکردنه وهی ئه ندانمیتی بهرپرز جوو له به شداری کردنی له شیوی پهروه ردگادا.

وه رزی سڙدهه م

ئه و بياوه رهي كه تازه برياري داوه

بارودوخ

خاتوو جيل له بنه ماله يه كي بي باوه ردا گه و ره بوو؛ له كوټيزدا به شي فله سه فه ي هه لټار دبوو و خو ي كه سيكي خاوه ني عير فان و فله سه فه ده زاني. هه روه ها خو ي به كه سيكي خوا په رستي بي باوه ر ده ناساند. پاشان بوو به بوودايي. دواي ئه وه هاوړي ته تي له گه ل پياو يكي مه سيحيدا به ست و برياري دا بيت به مه سيحي. پاش كوټايه پنهان به كوټيز، پي كه وه هاوسه رگيريان كرد و بوون به ئه ندامي كلپسايه ك. پاش پينج سال ژياني هاو به ش، خاتوو جيل باوه ري مه سيحي خوي برده ژير پرسيا روه. هه ر چند كه پرواي به لايه ني ميژوويي عيسا بوو، به لام پروايه ك ئه وتو ي به هه ستانه وه ي عيسا له يو مردووان نه بوو. پاش چهندي دانيشتن و وتوويز سه بارت به شك و گومان له سهر باوه ر له گه ل شوانيكي كلپسايه ك، برياري دا كه باشتريان كار ئه وه يه واز له ئه ندامي تي كلپسا بيني ت و چي دي كه خو ي وه ك مه سيحي نه ناسيني ت. پرسيا ر ئه وه يه كه ئايا كلپسا ده تواني كه سيك كه خو ي به مه سيحي نازاني ت له كلپسا وه ده ريني ت؟

برياردان

پاش ئه وه ي كه خاتوو جيل برياري دا كه واز له كلپسا بيني ت، شواني كلپسا ئاگاداري كرده وه و تكاي لي كرد كه توبه بكات و ده ست له و برياره هه لټاريت، به لام قه شه ي كلپسا بابه تي ده ر كردن و وه ده ر ناني خاتوو جيلي به شوانه كاني دي كه پيشنيار نه كرد و ته نه نه ت بابه ته كان بو ئه نداماني كلپسا باس نه كرد. به لام به چي گه ي پيشان راگه يان دن كه خاتوو جيل باوه ري خو ي ئينكار ده كات و خوي به مه سيحي نازاني ت و رابه راني كلپسا نويان له ريزي ئه نداماني كلپسا سرپوه ته وه، به لام رابه راني كلپسا ئه م كارهيان به وه دره ناني و ده ر كردني له لايه ن كلپسا وه ناوزده نه كرد، به لكو رايانگه يان د كه له سهر خواستي خودي خاتوو جيل ئه و كاره كراوه.

ژيريژي ئه وان ئه مه بوو؟ عيسا هي ز و ده سه لاتي داوه به كلپسا خو جيه كان

که به سهر ئەندامانی کلێسادا دەسەڵات و هێزیان هەبێت نەک بە سەر نائەندامدا (بەشی ۲). هەر بەم هۆیەوه لەم کاتانەدا کلێسا هیچ دەسەڵات و بڕیارێکی جێبەجێ کردنی نییه. بێجگە لەمەش پۆلسی نێردراو دەفەرموۆ بڕیاری کلێسا تاییەتە بە «..... لەگەڵ کەسێکدا که خۆی بە برا دەزانن» (یەکەم کۆرنسۆس ۵: ۱۱) و خاتوو جیل چی دیکە بەشی له ئیمه نییه.

بەدنیاییهوه گەلێ بارودۆخی سەرنجراکێش و بەرچاو دێنە ئاراوه که رق و کین و دووبەرەکی لێدەکووێتەوه که دەبێ وەدەرنان و دەرکرنی له کلێسا بەدواوه بێت - هەر بەو جۆرە ی که پۆلس بۆ تیموساوسی باس دەکات و لێی دەکوێتەوه (یەکەم تیموساوس ۱: ۱۸-۲۰)؛ لهوه دنیای نین که ئاسەواری ئه و کاره ی خاتوو جیل ههتا ههتاییه و ترسناکتر و ههپهشه ئامیتر نییه له په تکرده وه و نکۆلیی باوه پر و «ویژدانی چاکه و خراپ» و بەم جۆرە «پاپۆری باوه پری خۆیانی شکاند و لەناوی برد» (تایه تی ۱۹). بەم حاله شه وه ئه و بارودۆخه ی که پۆلس ئاماژه ی پێ دەدات: تیمۆساوس له گەل کەسانێکدا بوو که کفریان دەکرد (تایه تی ۲۰)، که ده توانین بلیین که ئه وه ها لیکدانه وه ی بۆ ده کات که هه ول و کۆششی ئه و چه ند که سه به لاری دابردنی ئەندامانی کلێسایه.

بەم جۆرە پابه رانی کلێسا گوتیان که پێویست به وه ناکات که ئەندامانی کلێسا له مەر خاتوو جیل هیچ هه نگاوێک بنین. ههروه ها که له کاتی مردنی ئەندامێکدا کلێسا هیچ ناکات، له هەر دوو حاله تی ناوبراودا ئەندامی تی ئه و که سه پوچه ل ده بێتەوه. ئەوان داویان له ئەندامانی کلێسا کرد که هاورییه تی و هاووچۆی خۆیان له گەل خاتوو جیل پارێزن و مرگینی پێ بدن.

وهزى چوارددهيم

ئەندامى خىزان

بارودۇخ

هاوسەرى بەرپىز جۇو بە ھۆى گىرۆدەبۇون بە قومارەوہ لە کلئىسا وەدەر نرا (بەشى ۷)؛ وە بەرپىز جۇو رەزامەندى خۆى لە گەل ئەم برىارەى کلئىسادا دەبرى. بەلام پاش دەرکردنى ئەم برىارە لە کاتى خوئىندنەوہى کتئى پىروزدا ئەم بابەتەى کەوتە بەرچاۋ کە پۆلئى نپردراۋ فەرمووۋەتى ”لە گەل کە سىكى وە ھادا تەنانەت خوراکىش مەخون“ (يەكەم كۆرنسۆس ۵: ۱۱)

هاوسەرى بەرپىز جۇو بەتوندى لە برىارى کلئىسا دلئەنگ بوو و توورپىيى خۆى دەبرپى لە بەرامبەر ھاوسەرەكەيدا کاتى بىنى کە ئەوئىش رەزامەندى خۆى لە گەل برىارى کلئىسادا دەرپىرۋە. بەلام ھىچ کاميان برىارى جىابوونەوہيان نەدابوو (يەكەم كۆرنسۆس ۷: ۱۲-۱۴). بەلام بەم حالەوہشەوہ بەرپىز جۇو لەوہ تىدا مابوۋەوہ کە ئايا دەبى لە ژيانى ھاوبەش لە گەل ھاوسەرەكەى دوورى بگرئت و لە گەلئىدا ھىچ نەخوات؟

کاتى کە سىك لە کلئىسا وەدەردەنرئت ئەندامانى دىكەى کلئىسا دەبى چۇن ھەلئسوکەوتى لە گەل بەکن؟

برىاردان

رابعر و شوانەکانى کلئىسا لە دانىشتنئىكى تايبەتدا بە بەرپىز جۇويان گووت کە لە پوانگەى کتئى پىروزەوہ، ئەو دەبى ھاوسەرەكەى خۆى خۇشبوئت و و پىزى بگرئت و خزمەتى بکات و ئاگای لئىت و و تەنانەت گەر پئويستى کرد گيانى خۇئىشى بو پاراستنى ھاوسەرەكەى پئشکەش بکات (يەكەم كۆرنسۆس ۷: ۱۴-۱۵؛ ئەفەسۆس ۵: ۲۵-۳۰). رابعرانى کلئىسا لە گەل بەرپىز جۇودا سەبارەت بە سەرھەلئدانى ژيان و نىعمەتى پەرورەدگار و ئەو رىزەى پەرورەدگار بۇمانى داناوہ و بنىاتنانى بنەمالە و ھاوسەرگىرى و ئەو نىعمەتەى مەسىح لە دروستکردنى کلئىسادا پئى بەخشىوين بە تىروتەسەلى

دوان؛ ههروهه ها ئه وه شیان پئی گوت که ئه م راستیه ی که هاوسه ری به ریز جوو له کلێسا وه ده رنراوه کاریگه ری له سه ر ئه رکی هاوسه ریه تی ئه و نابیت.

به گشتی گه وره کانی کلێسا ئه وه یان باس کرد که هه ر کات یه کئی له ئه ندامانی کلێسا تووشی هه له یه ک ده بیّت و کلێسا ته مبیی ده کات ئه ندامانی دیکه ی کلێسا به پیی کتییی پیروژ ده بی هه ستق به جیبه جیکردنی ئه رکی خویان (بوو نموونه ئه فه سووس ۶: ۱-۳؛ یه که م سالوونیکي ۵: ۸)؛ وه به دلنیا یه وه ئه مه ش مندالان و هاوسه ران ده گرێته وه که له گه لیان ده ژین.

به لام به م حاله شه وه ئه م وه ده رنانه له لایه ن کلێسا وه به و مانایه نییه که ئه رکیکی نوئی خراوه ته سه ر شانی به ریز جوو و ئه وه ی که ئه و چ هه لسوکه وتیکی له گه ل هاوسه ره که ی بیّت؟ پۆلس سه باره ت به نه خواردنی خوراک له گه ل که سیک که له کلێسا وه دوه رنراوه لانی که م سی مه به ست و ئامانجی تایبه تی بوو: پاراستی مه سیحیان له هۆکاره کانی گونا هه؛ بوو پاراستنی ئه ندامان که نیشان بدات ئه وان با وه رداران، وه پاراستنی شایه تیدانی کلێسا به کو مه لگای ده ور به ری. له روژانی سه ره تای سه ره له دانی کلێسا مه به ست و ئامانج له ژیا نی هاو به ش گه شه سه ندن و په ره دانی هاو رییه تی و بایه خدان به یه کتر و پاراستنی یه کدی بوو. (هه ر به م هۆ په وه بوو که رابه رانی ئایینی عیسا یان تا وانبار ده کرد به وه ی له گه ل گونا هباران و با جگیر خواردن ده خوات)، به م هۆکاره پۆلسی تیر دراو نایه ویت که ئه ندامانی کلێسا له گه ل که سیکدا که وه ده رنراوه هه لسوکه وت و ها تو چوی مه سیحیا نه ی له گه ل بکریّت.

به م نیشانه وه به ریز جوو ده بی هاوکات خوشه ویستی خوی بوو هاوسه ره که ی ته نانه ت هه ستی ئاشقانه ی خوی بو ده ربهریّت و هه تا ئه و راده یه ی که تو انایدایه خزمه تی بکات و له هه مان کاتیشدا به ریز جوو ده بی به شیوازیک له گه ل هاوسه ره که ی هه لسوکه وت بکات که پیی وابیّت با وه رداره و له به رامبه ر ئه مه دا ده بی هانی بدات به تۆ به و با وه ر.

به‌شی سینه‌م

ده‌ستپیکردن

وهرزی پازدهیم

پیش ته میگردنیاں، فیریاں بکهن

مارک دیقهر که شوانتیکی به نه زموون و لایه نگری ته میگردنی کلئساییه، وتاریکی سه بارهت بهم بابه ته، واته ته میگردن له لایه ن کلئساوه نووسیوه که به گه لئی وشه ی چاوه پروان نه کراوه وه ده سته پیده کات: ”نه کاره مه که“. کاتی که شوانه کانی کلئسا تیده گه ن که ته میگردنی کلئساییه بریاری کتیبی پیروژه پیمان ده لئین که ”نه کاره مه که“، لانی کهم تئستا مه یکه و ده ست بکیشه وه.

که سیک که ته میگردنی کلئساییه به یه کئی له پیوه ره کانی ته ندروستی کلئسا ده زانی بۆچی ده بی بهم جوړه قسه کانی خوئی ده ست پی بکات؟ مارک دیقهر پیشینی نه وه ده کات که بۆ نه و شوانانه ی که بۆ یه کهم جار گوئیان له م بابه ته ده بیت به بابه تیکی توندی ده بینن و پاشان ناماژه ده کات به هه موو نه و ئایه تانه ی کتیبی پیروژه که له سه ر نه م بابه ته ده دویت، نه و کاته یه که نه وان تیده گه ن و قایل ده بن و له وه تیده گه ن که به پئی پیویست سه رنجی نه م بابه ته یان نه داوه؛ ئینجا تیده گه ن که نه وان ئاگیان له کلئسا نه بووه و ئابرووی مه سیحیان له به رچاو نه گرتووه و له به رامبه ر میگه ل و دراوسی نامه سیحیدا خوئیان وه ک پیویست خوشه ویستیان ده رنه برپوه.

هه روه ها له م کاتانه دایه که زور کات چاره سه رکردنی کیشه و گرفته کان توندوتیژی تیده که ویت. نه وان بهم جوړه بیر ده که نه وه: ”کومه له ی خویمان به پئی کتیبی پیروژه پرینماییه ده که ین ته نانه ت نه گه ر نه مه دوا یه مین کارمان بیت“ و زور کاتیش وه ها ده بیت و بهم جوړه ده قه ومیت. هیندی کات کومه لیک به باوه ری کتیبی پیروژه وه له بارودوخیکی پر له ئاسایش و هیمنی و پرمانا و دوور له گونا ه لاکا و ده که ونه به ر ته میگردن له لایه ن کلئساوه که وه ک هه وره شریخه ده بارئی به سه ریاندا. نه م بابه ته هیندی کات له چوارچپوه ی وانه و تنه وه دا و هیندی کات له چوارچپوه ی و تووویژ نیوان شوان و خزمه تکاری کلئسادا، یان له دانیشتنی گشتیدا زور به توندی بۆ نه ندامانی کلئسا ده رده که ویت، به لام له کو تایدیدا له شوئییکدا کاری خوئی ده کات و لیدانی خوی ده وه شینیت، وه زور کاتیش له گه ل هه ست و حه ز و ئاره زوویکی له راده به ده ر و گه لئی نمونه یاننه وه له کتیبی پیروژدا ده بیت.

وه پاشان ههنگاوئیکى دروست دههاوئیزرئیت و کارئیکى ریکوپئیک جبئه جئ دهبئت.

و به دوايدا دژه کردههوى کهسانى دیکه دهبینن: و ئاکام، لئیک تئینه گه یشتنه کان و ههسته کهن بریندار ده کردرئین. تاوانبار کردنه کان، هئرش ده کرئته سه ر گوناه و لایه نى به رامبه ر به رگرى له خوى ده کات و وشه و ئاخاوتنى تابهت به کار ده برئیت و دلئیشان و ناخوشیبه کى زور پئش دئت. به م جوره کومه لئیکى هئمن و باوه پردار ده گوردرئیت به گروپئیکى نارئیک و شئواو و تاوانبار. فرمئسک له چاوى خه لکدا قه تئیس ده مئینئیت و هاور ده کرئت: ”کهى کوئایى پئ دئت؟“ و ”پئتان وایه ئئمه بئ کئشه و ته وائین؟“

ئهو په نده په فتاریبه هى که له م پرووداوه وه ده گرئین ئه وه یه که پئویسته شوانه کانى کلئسا پئش هه ر جوره ته مئیکردنئیکى کلئسایى، چه ند ههنگاوئیکى سه ره تایی به اوئیزن. له به شى داهاتوودا ئاماژه ده که ین به و بابه تانه هى که له هه ر قوئاغئیکى جیاوازدا ده بئ له به رچاو بگرئیت.

وانه ی پئروژبوون و توبه کردن بلئنه وه

ئه گه ر بابه تى ته مئیکردنى کلئسایى په یوه ندى به کلئساوه بئت ده بئ ئه ندامان تئیگه یشتئیکى قوول و باشیان له کئیبى پئروژ و چه مکى باوه پردار بوون هه بئت. هه ر به و جورى که له به شى دووه مدا ئاماژه مان پئدا باوه پردار بوون به واتای یه کجار له ژياندا بریاردان به پئروه ویکردن نبیه، به لکو بپروا و ئئمانئیکه له گه ل توبه و بریاردان به پئروه ویکردن له یه ک نمونه و پئوه رئیکى نوئ سه بارهت به خو به ده سه ته وه دان به مه سیح که وه ک پهروه ردگار بیناسین.

مه به ستى پهروه ردگار بو گه له که ی له م دنیا یبه دا ئه وه یه که جیاواز بن، ئامانجى خودا بو ئه وان ژيانئیکى پئروژ و شه ر و به رننگار یکردنه له گه ل گوناهدا که واتاکه ی ده کاته توبه. توبه به مانای راوه ستانى گوناه له ژياندا نبیه به لکو راگه یاندى شه ره له گه ل گوناهدا. ئه ندامانى کلئسا ده بئ له م بابه تانه تئیگه یشتئیت پئش ئه وه ی که سئیک چاوه روانى تئیگه یشتنى ته مئیکردنى کلئسایى لئیان هه بئت.

وانه ی ئه ندامئیتى بلئنه وه

کلئسا هئچ که س وه ده ر نانئیت و ده رناکات مه گه ر ئه وه ی که له بابه تى ئه ندامبوون و ئه ندامنه بوون تئیگه یشتئیت و په ی پئ ببات. کئیبى پئروژ به روونى

ده ئیت: ئهوانه ی که ئه ندامی جهسته ی مه سیحن (یه که م کۆرسۆس ۱۲: ۲۷) و ئهوانه ی که له دهره وهن (یه که م کۆرسۆس ۵: ۱۲)، ئه گهر ئه ندامانی کلئسایه ک تیگه یشتنیان له م بابه ته نه بیته بابه تی وه دهرنان و دهرکردنی ههر که سیک بابه تیکی گه لئ گالته نامیز و قیزون ده بیته. به تایه تی کلئسا ده بیته له وه تیگه یشتنیته که ئه ندامیتی کلئسا وه ک ئه ندامیتی یانه و ریخراوه خیرخوازیه کان نییه، به لکو بابه تی هاو لاتیته ی له پاشایه تییه که که ئیمه وه ک بالۆیزی بالۆیزخانه ی پاشا واته کلئسا خو جییه کان دانی پیدا ده نین. باوه پرداران وه ک تاکه که س ئه وه ها ده سه لاتیکیان نییه که کاتئ باوه ریان هیئا خو یان له ئاو هه لکیشین و له به رانه ر دونیادا بوه ستین و هاوار بکه ن که ئیمه میسحین و شیوی پهروه ردار بده تی به خو ی. نه، هاوړی خو شه ویستم! ئه م ده سه لاته به هو ی کللیکه وه که له (مه تا ۱۶) دا ها تووه دراوه به کلئسا.

ئه ندامیتی کلئسا چ واتایه کی هه یه؟ ئه ندامیتی کلئسا واته دا کوکی و به فره می ناساندنی که سیکه که دانی به وه دا ناوه که باوه ری به عیسای مه سیح هه یه. و خودی ئه و لایه نه ده توانی خو ی راده ستی کلئسا بکات ههر کات کلئساکه ی ئیوه له م بابه ته تیگه یشت، ئه و کاته ته مبی کردنی کلئسای زۆتر زه ق ده بیته وه و خو ی نیشان ده دات.

بو تیگه یشتنی باشت له م بابه ته پۆیسته بلین که ئه ندامانی کلئسا ناتوانن به ده ستکی شان وه له ئه ندامیتی خو یان له مه ترسییه کانی ته مبی کردنیان له لایه ن کلئسا وه قوتار بکه ن، ئه ندامان به هیز و ده سه لاتی کلئسا ده بن به ئه ندام و ههر به وه هیزه ش له ئه ندامیتی کلئسا ده که ون.

وانه ی قوتابیوون بلینه وه

ههر وه ک له به شه کانی سه ره تادا ئاماژه مان پیدا، به قوتابی کردن و ته مبی کردن ههر دوو بابه تی فیرکاری و چاکسازی ده گریته وه و ئه م به قوتابی کردنه به دوو شیوای تاکه که سی و گروهی جیه جی ده بیته و ئه نجام ده دریت.

ئه ندامانی کلئسا ده بیته له وه تیگه ن که به شیکی گرنه گ له به قوتابیوون بریتیه له تیگه یشتن له م خاله که چۆن له لایه ن قوتابیانی دیکه وه فیر بکرین و وانیهان بو بلینه وه و به ره و چاکسازی هه نگاو بنین. پۆیسته که شوان و رابه رانی کلئسا ئه ندامانی کلئسا هان بدن که په یوه ندیه کانیان جوړیک ریک بخه ن که چاکسازی

و دیاریکردنی ریازی هه لسوکه و تکردن بوّ یه کدی به کار و کرده وه یه کی ئاسایی و سروشتی چاو لیکهن؛ ده بیّت ئەندامانی کلّیسا به چه شنّ فیّر بکهن که ژیانان به کتیبی پیروژه وه گریی خواردوو و چوّن به ره و چاکسازی هه نگاویان ناوه و چوّن به پوه پری ریژ و خو شه ویستییه وه کار ده کهن بوّ چاکسازی که سانی دیکه. پیاوانی پیگه یشتوو له گه ل لاوان و ژنانی پیگه یشتوو له گه ل کچاندا به و شیوازه هه لسوکه ت بکهن.

کاتی که ئەم جوړ و نموونه له شیوازی به پرسیاریه تی له پیه ونیدییه کانی ئەندامانی کلّیسا دا به دی کرا ئەو کاته چاکسازی ته مبیگردنی کلّیسیای زوړ خوئی نیشان ده دات و ههستی پیّ ده کریّت کاتی که ئەم جوړه پیه ونیدییه که سییه له ئارادا نه بیّت پیشنیارکردن بوّ ته مبیگردن له لایهن کلّیسا وه له نا کاو و نابه جیّ ده بارئ به سه ره ئەندامانی کلّیسا دا.

وانه ی خو فریودان بلینه وه

فرپ و فیّل کردن به شیکه له سروشتی مروّف و ته نانه ت مه سیحیه کانیش، چونکه دلّی مروّف به جوړیک هه زی به لای خو فریوداندا هیه. به م هوّیه وه نیردراوان به ده یان جار باوه پدارانیان له مه ترسییه کانی “فریو” ئاگادار کردوو ته وه (یه که م کورنسۆس ۶: ۹؛ گه لاتیا ۶: ۷ و یاقوب ۱: ۱۶). پۆلس ده لیت: “فیّل له خو تان مه کهن” (یه که م کورنسۆس ۳: ۱۸). له شوینیکی دیکه دا ده لیت: “به لام خراپه کار و فیلبازان به ره و خراپتر ده روّن چه واشه ده کریّن و چه واشه ده کریّن” (دووهم تیمۆساوس ۳: ۱۳). گوتنی ئەوه ی که من هیچ گوناهیکم نییه زور سانا و ئاسانه و به م جوړه “خۆمان چه واشه کردوو” (یه که م یوحه نا ۱: ۱۸). ته نانه ت خواسته ده روونی و روّحیه کانی ئیمه چه واشه کارن و فریومان ده دەن (ئه فه سوّس ۴: ۲۲).

ئەو باوه پدارانه ی که خواست و ئاوانه کانی دلّ له مه پ خو فریودانیان له یاد کردوو ه له راستیدا تووشی خو به زلزانین بوونه و که وتوونه ته ئەو سه ره ولیژهی که فه ریسیه کان پییان وابوو دادپه ره ورن. ریگه چاره: بانگه یشتی ته مبیگردنی کلّیسیای بکهن. به دوای چاکسازی دا بگه ریّن. ته مبیّ و بیّ به ش کردن به کرداریکی دروست بزنان؛ ئەمه یه ریگه ی دانایی و خو نزمکردنه وه.

یه کیک له هو کاره کانی بوونی کلّیسای خو جییی ده گه ریته وه بوّ پاریزگاریکردنی

ئېمە لە ”خود“ی خۆمان. ئەوێ کە ئېمە ی خوشدەوێت و برا و خوشکانی دەورووبەرمانە لە کلێسادا، ئەوانەن کە بە ئێنی چاکەکردن و هاریکاریکردنیان داوہ بۆ ئەوێ بتوانین خۆمان ببینن، ئېمە هیز و توانای ناسینی خۆمانمان نییە.

ئەمە یەکیک لە وەنەیانە یە کە شوانەکانی کلێسا چەندین حەوتوو بیلێنەوہ، بۆ ئەوێ لە کاتی یاخیووندا کلێسا بۆی ئامادە بێت.

وانە ی ریکوپیکی بلینەوہ

ئەندامانی کلێسا سەرەتا پێویستە ریکوپیکی لە کلێسا و تەمبیکردنی کلێسای لە رېگە ی کتیبی پێرووہ وەک (مەتا ۱۸ و یە کەم کۆرنسۆس ۵) فیر بن. بۆ فیربوونی ئەم بریارانە دەتوانین ئاماژە بە چەندین رېگە ی سروشی و ئاسایی وەک وانە گوتەوہ و گروپی بچوکی خوێندنەوہ ی کتیبی پیرۆز و نامیلکە ی کلێسا بکەین.

بەلام دەبێ شوان و وانەبێزانی کلێسا ئەوہ فیر بن کە چۆن بابەتی دیکە ی کتیبی پیرۆز سەبارەت بە ئەندامیتی کلێسا و تەمبیکردنی کلێسای لە کات و شوینی گونجاودا بە کاربێنن. بۆ نمونە لە (یە کەم پەترۆس) دا هاتووہ کە پیرۆز بن چونکە من پیرۆزم. ئەم ئایەتە بەروونی بە کردەوہ یی لە سەر ئەندامان بە کاردیت. ئەگەر پێویست و زەرورییە کە کەسی باوەردار پیرۆز بێت، کەواتە ئېمە وەک کلێسا دەبێ لە وەرگرتن و دەرکردنی ئەندامانی کلێسادا سەرنجی زۆرتر بەدەین و زۆرتر ئاگاداری ئەم بابەتە بین.

سەرنجی ئەو خوشەوێستییە بەدەن کە لە ئینجیلی یۆحەنا و نامەکاندا هاتووہ کە باسی ئەوہ دەکات خوشەوێستی بە گوێراپەلی کۆتایی پێدیت. ئەم وتانە نە تەنیا هەر کەس دەتوانی لە ژيانی خۆیدا بە کاریبھێنی بە لکو گروپ و دەستە یەک لە کلێسا دەتوانن بە کاریبھێنن. چۆن دەتوانین لە کلێسا کەماندا باشتر ریز لە یە کتر بگرین و یە کترمان خوشبویت؟ بە یارمەتی یە کتر لە گوێراپەلی لە کتیبی پیرۆز و کاتیکیش کە گوێراپەلن نین بە سەرنجی ورد و ئاگاداری زۆرەوہ هەستین بە چاکسازی یە کتر. چاککردن و ئاگادارکردنەوہ ی برا یان خوشکیک کە پیرەو ی لە کتیبی پیرۆز ناکات، کاتیک کە ئېمە بە نییەت و مەبەستی دروست دەست بەدینە چاکسازی و ئاگادارکردنەوہ ی بە دلنییایەوہ خوشەوێستیمان نواندووہ. ئایا پرواتان بەم بابەتە هە یە؟

له پراستیدا هەر به شیک له کتیبی پیروژ که به پروونی باس له پیروژبوون، تۆبه، گۆرانکاری له پۆحدا، سهروهری خودا و به قوتابیوون ده کات به ئاسانی ده توانین له پیناو ته مبیگردنی کلێساییدا به کاریبهینین بیجگه له و به شانیهی کتیبی پیروژ که باسی دووباره کرینه وه ده کات وهک ده رچوونی ئیسراییل له ده سته سه ری.

پیویسته که شوانه کانی کلێسا هوکاری ته مبیگردنی کلێسای به ئەندامانی کلێسا بلێنه وه و بۆیانی پروون بکه نه وه. نابیت کلێسا له ته مبیگردن وهک ئامرازی دوورخسته وه که لک وه رگریت به لکو ده بی به هووی خو شه ویستی کتیبی پیروژه وه جیبه جیبه بکه ن. ئیمه ئەم بابە ته مان له به شی یه که مدا بینی که ته مبیگردنی کلێسای بکوژ و له ناوبه ری گونا هه و له پیناو ئاگادار کردنه وه ی ئەنداماندا ده مان و ده وای کو تایی پهروه ردگاره، که گونا هه بار پرگار ده کات و پارێزگاری له ئەندامانی کلێسا ده کات و له کو تایدیدا شایه تیکی باش و گونجاو بو مه سیح بین، که هه موو ئەمانه نیشانه ی خو شه ویستی ریکو پیک و به کرده وه یه.

وانه ی خو شه ویستی بلێنه وه

ته مبیگردنی کلێسای به شیوه یه کی بنه ره تی په یوه ندی به خو شه ویستی وه هه یه. عیسا ئەو که سانه ته مبی ده کات که خو شی ده ویت (عیبرانییه کان ۱۲: ۶). کلێشاش ده توانیت هه مان شت بکات.

کیشه که له وه دایه که ئەمرو زۆر به ی خه لکی له دیدگایه کی سۆزداریه وه له خو شه ویستی ده روان: ده لێن که خو شه ویستی ده بیت وات لئ بکات که هه ستیکی تابه تت هه بیت. یان بو چوونیک رۆمانتیکیان له باره ی خو شه ویستی وه هه یه: خو شه ویستی واته ده رپرینی هه ست و سۆزه کانت به بی ئەوه ی که که س لۆمه ت بکات. یا خود خو شه ویستی وه کو کالیه ک به کار دین: خو شه ویستی واته که سیک بدۆزیته وه که له گه ل تودا بگونجیت. له بیروبا وه پری باوی ئەمرو دا، خو شه ویستی په یوه ندیه کی ئەوتوی نیه له گه ل راستی و پیروزی و ده سه لات.

به لام ئەوه خو شه ویستی نیو کتیبی پیروژ نیه. خو شه ویستی نیو کتیبی پیروژ، خو شه ویستی کی پیروژه. داواکاری هه یه. گو پرایه لی به ره ه دینیت. حه زی له خراپه نیه و به راستی دلخو ش ده بیت (یه که م کورنسوس ۱۳: ۶).

عیسا ده فہرموئیت کہ ٹہ گہر داواکاریہ کی بہ جئ بہینین، ٹہوا بہ خوشہ ویستیہ کہ یہوہ پہ یوہست دہ بین (یوحنا ۱۰:۱۵). وہ یوحناش پیمان دہ لئیت کہ ٹہ گہر فہرمانہ کانی مہ سیح بہ پڑوہ بہین، خوشہ ویستی خودا لہ ٹیمہ دا تہواو و کامل دہ بیٹ (یہ کہم یوحنا ۲: ۵). چؤن ٹہ ندامانی کلئسا دہ توانن یارمہ تی یہ کتر بدہن بو ٹہوہی بہ خوشہ ویستی مہ سیحہوہ پہ یوہست بن و تہواوی و کاملی خوشہ ویستی خودا لہ یہ کتر دا بینن؟ لہ ریگہی یارمہ تیدان و پرنمایہی و راستکردنہوہی یہ کترہوہ، داواکاری و فہرمانہ کانی خودا پاریزہ و جیہ جیان بکہ.

ٹہ و کلئسایہی کہ لہ خوشہ ویستی کتبی پیروز تیدہ گات، باشتر لہ تہ میکردنی کلئساییش تیدہ گات.

وه رزی شازده یه م

پیش ته مبیگردنیان، ریکیان بخه

زور جار ئاماده کردنی کلپسا بو ئه وهی ته مبیگردنی کلپسای پهیره و بکات زیاتر له فیرکردن و وتاردان له خو ده گریت. له وانه یه پیویستی به هه ندیک ریکخستن و گۆرانکاری هه بیته. ریگه بده چوار شیوازی ریکخستن بخه مه بهرده ست.

ته واوی به لگه نامه و دوکیومیته کانی کلپسا له جیگه ی خوئی دابنی

هه ندیک له کلپساکان ئاییننامه و ریسا و یاسای تایهت به خوئیان هه یه. هه ندیکیان بنه مای باوه ر و به لپننامه یان هه یه. گرنه گ نیه که له کلپسادا چیت هه یه و له سه ر چی ده رۆی، له رۆزاوا کار له سه ر ئه وه کراوه که به لپننامه و ئاییننامه کان ئه مانه ی خواره وه شی بکه نه وه: ۱. چاوه پروانی تو له ئه ندامانی کلپساکه تان له مه ر باوه ر و ئاکار و هه لسوکه وت چیه. ۲. پیکهاته ی ریکخستن ده سه لاتی کلپسا به چ جوړیک جیه جی ده گریت. ۳. چاوه پروانی چی بکه یته کاتیک له حاله تی ئاسایدا ئه ندامیک ده رده گریت یان وه ده گریت. ۴. ته مبیگردنی کلپسای له حاله تی نا ئاسای و تایه تدا به چی شیوه یه ک ده بیته.

زور باش ده بیته که ریگه به باوه رداران بدریته که بزانه پیش ته مبیگردن پرووبه پرووی چی ده بنه وه. ئاییننامه و ریسا و یاساکانی کلپسا، ریگه ده دات ئه ندامانی کلپسا ئاگاداری چاوه پروانییه کانی کلپسا بن. به لپننامه ی کلپسا به پروونی باسی چۆنیه تی ژیان بو ئه ندامانی کلپسا ده کات. هه بوونی ریسا و یاسایه کی دیاریکراو له کلپسادا ریگه ده دات ئه ندامان بزانه ئه ندامیته ی و ته مبیگردن چۆن کار ده کات.

وه به لگه نامه و دوکیومیته ی له م چه شنه په ره به یه کیتی و یه کبوونی ئه ندامان ده دات. ئاییننامه یه کی هاوبه ش و هاوده نگ و ده کات له کاتی سه ره له دانی کیشه و گرفتدا، لیکتازان و ناکوکی پروونه دات.

دنیابوونه وه له هه بوونی بناغه یه کی ریکویپکی یاسای

دیاریکردنی یاسای نووسراو یارمه تی کلپسا ده دات که پایه یاسایه گونجاوه کان

ئەم پرۆسە يە لە چەندىن لايەنەو شەكسى دەخوارد: كەسانى تۆمەتبار دەتوانن بلىن كە لەژىر چاودىرى و دەسەلاتى كلىسادا نىن؛ رابەرانى دىكەى كلىسا لەوانە يە رازى بن؛ وە بەشداربووانى دىكە نەياندەزانى ئاخۆ دەبىت بەشدارى لەو برىارەدا بكەن يان نە.

كىشەى كلىساكانى دىكە جىاوازە لە كىشەى كلىساي ئەو ھاوړىيەم. ئەوان لىستى ئەندامەكانيان ھەيە كە زياترە لە ژمارەى بەشداربووان - سى سەد بەشداربوويان ھەيە لە كاتىكدا ژمارەى ئەندامەكان نزيك ھەزار كەسە. لە ھالەتتىكى لەو چەشنەدا زۆر سەختە كە تەمبىكردنى كلىسايى بەتەواوى جىبەجى بكەيت. چۆن كلىسا دەتوانىت ئامادەبوويك تەمبى بكات لە كاتىكدا ۷۰۰ كەسى دىكە پشتگوئى بخت؟ بە كورتى، رابەرانى كلىسا، لە زۆربەى ھالەتەكاندا، پىويستى بەوھەيە كە پيش جىبەجىكردنى تەمبىكردنى كلىسايى لىستى ئەندامانى كلىسا ئامادە بكەن. لىستى ئەندامان دەبىت زۆرتر لەو كەسانە پىكبىت كە ھەفتانە لە كۆبوونەوھەكاندا ئامادە دەبن (بىگومان ھالەتى تايبەتەمان ھەيە، بۆ نمونە رۆژانەى پشوو و ئەو كەسانەى كە سەربازن و لە مالى نابن).

دنيابوون لە رازىبوونى رابەران

لە كۆتايىدا، گرنگە كە دنيا بىت لەوھى كە ھەموو پىرانى كلىسا بەتەواوى لە تەمبىكردنى كلىسايى تىدەگەن و بە ھەموو شىوھەك ھاوړان لەگەلى. ئەگەر شوانىك يان پىرىك ھوكمە كە جىبەجى بكات و ئەوانەى دىكە دابنىشن و تەماشيا بكەن لەبەر ئەوھى كە گومانيان ھەيە لە بنەمايەك يان ھوكمىكى ديارىكراو، ئەو كاتە لىكترازان و ناكۆكى دىتە نىو كلىساوھ. بۆيە پىويستە شوانى كلىسا تەواوى ئەندامانى كلىسا لەبارەى تەمبىكردنى كلىسايەوھ ئاگادار بكاتەوھ و ھەموو شىتتىكيان لەم بارەيەوھ فىر بكات؛ بەو جۆرەى كە لە بەشى پىشتردا باسماں كرد، بىگومان دەبىت لەوھ دنيا بىتەوھ كە ئەمەى فىرى رابەر و پىرانى دىكە كردوھ.

بۆ بەرەوپىشچوون و جىبەجىكردنى تەمبىكردنى كلىسايى دەتوانىت بابەتەكە بە گەتوگۆ دەست پى بكەيت. بۆ ھالەتى لەم چەشنە، كەسەكە دەيەويت شان بە شان لەگەل رابەرە پىگەيشتوھەكاندا دابنىشىت كە ھاوړايە لەگەلى.

دهره نجام

ئاماده‌ی؟ ئەو شتانه‌ی که قه‌شه ده‌بیت لیان د‌لنیا بیت

کاتی‌ک قه‌شه‌گه‌لیکی نه‌ناسراو له‌مه‌ر ته‌مبیکردن پرسیارم لی ده‌که‌ن، پرسیار ی وردده‌کاریان لی ده‌که‌م. وه‌یه‌ک به‌یه‌ک لیستی شوانایه‌تیان لی ده‌پرسم که له‌دوو به‌شی پیشتردا باسما‌ن کرد. به‌ته‌له‌فون بیت یان پروبه‌روو، بیکه‌وه لیسته‌که‌م به‌م چه‌شنه‌ی خواره‌وه ده‌خوینین:

لیستی پشکنینی شوانه‌کان بو ته‌مبیکردنی کلّی‌سای فیرکردن

1. ئایا کلّی‌ساکه به‌جوانی له‌مزگینی مه‌سیح تیده‌گه‌ن که تۆبه‌کردن و گوپراه‌لی و په‌روه‌ردگار بوونی مه‌سیح له‌خو ده‌گریت؟
2. ئایا کلّی‌ساکه‌تان گرنگی به‌ئەندامی‌تی ده‌دات؟ ئایا ئەندامانی کلّی‌سا به‌پرسیاریه‌تی ئەوه ده‌گرنه ئەستۆ که درک به‌ده‌سه‌لاتی کلّی‌سا بکه‌ن و یارمه‌تی‌یه‌کتری بده‌ن؟ ئایا به‌نه‌ینی ئەوه به‌پرسیاریه‌تییه‌ ده‌گرنه ئەستۆ؟
3. ئایا له‌وه تیده‌گه‌ن که به‌قوتابییوون پینمایی و راستکردنه‌وه له‌خو ده‌گریت؟
4. ئایا له‌وه تیده‌گه‌ن که ده‌گریت خو‌یان هه‌لبه‌له‌تینن و خودا له‌رووی خو‌شه‌ویستی و دانایی خو‌یه‌وه باوه‌ردارانی دیکه‌ی به‌هه‌مان هۆکار هیناوه‌ته‌نیو ژیا‌مانه‌وه؟
5. ئایا به‌جوانی باسی ته‌مبیکردنی کلّی‌سایت بو ئەندامانی کلّی‌ساکه‌ت کردووه؟ جاریک یان چه‌ندین جار باسی ئەم باب‌ه‌ته‌ت کردووه؟ ئایا مامۆستا و فیرکارانی دیکه له‌کو‌بوونه‌وه بچووکه‌کانی خویندنی کتیبی پیرۆزدا ده‌رفه‌تیان هه‌بووه که باسی ته‌مبیکردن بکه‌ن؟ ئایا باوه‌رداران وه‌کو باب‌ه‌تیکی گرنگی کتیبی پیرۆز قبو‌لیان کردووه؟

۶. ٹایا بہ لّیننامہ و رپّساکانی کلّیساکات ناماژہی بہ تہمبیکردن کردوہ؟ ٹایا کاتیک باوہرداران بوونہ تہ ئەندامی کلّیساکە، باسی ئەم بابہ تہیان لە گەلّ کراوہ؟ ٹایا پپیان گوتراوہ کہ ئە گەر بوچوونیان لە بارہی ہەندیک لە بہ لّیننامہ کہ گۆردرا، دەبیت ئەم بابہ تہ لە گەلّ یە کیک لە پیران باس بکەن؟ ٹایا ناگاداری ئەوہ ہەن کہ بہرپرسیاریہ تی ئەوہیان لە سەرہ کہ دەبیت ژیانیان لە گەلّ داواکاریہ کانی کتیبی پیروژدا بگونجیت؟

۷. ٹایا کلّیسیاہ کہ ت رپکارہ یاسایہ کانی تہمبیکردنی دابین کردوہ؟

۸. ٹایا کلّیساکات دەزانتیت کہ وتارہ کانی تو بو ہەموو کلّیسیاہ، واتہ تاک بہ تاکی ئەندامہ کان دە گریتہوہ؟

۹. ٹایا رابہرانی دیکہ لە تہمبیکردنی کلّیسیای تیکہیشتوون و ہاوران لە گەلی و لە گرنگی و بایہ خە کہی تیدہ گەن؟

بارودۆخیکی تابیہ ت

۱۰. ئە گەر ئەمہ یە کہم جارہ کہ کلّیسا یە کیک لە ئەندامہ کان تہمبیکردن، ٹایا بابہ تہ کہ ئاسان و سادہ یە؟ ٹایا کہ سە کہ گوناہیکی کردوہ کہ پیدہ چیت ہەموو ئەندامانی کلّیسا ہاوارابن لە سەر ئەوہی کہ رەفتاریکی لە و چەشنہ لە باوہردارانی مەسیح ناوہ شپتہوہ؟

پاشکۆ

ئەو ھەلەنەي که شوانەکان لە کاتی تەمبیکردندا ئەنجامی دەدەن

ھەندیک کات شوانەکان لە کاتی جیبه جیکردنی بابەتی تەمبیکردنی کلێسایدیدا تووشی لەم ھەلەنەي خوارەو دەبن.

۱. بە ئەندامانی کلێساکەیان نالین که تەمبیکردنی کلێسایي چیه و بۆچی دەبیت پەپرەوی بکەن؟

۲. شوانەکان گۆیان لە جیبه جیکردنی ئەندامیتي واتادار دادەخەن، که لەمانە پیکدیت: ۱. شیکردنەوھی واتای ئەندامیتي کلێسا پيش ئەوھی که باوەردار ببیتە ئەندام. ۲. ھاندانی بەردەوامی بە شداربووان بە مەبەستی ھاندانیان بۆ ئەندام بوون. ۳. بە وریایەوھ قسەکردن لەگەڵ ھەموو ئەوانەي که دەیانەویت بنە ئەندام. ۴. بەردەوام چاودیریکردنی ھەموو ئەندامانی کلێسا. ۵. دانانی لیستیکی نوێی بە شداربوونی ھەفتانە.

۳. باسی گۆرینی باوەر بە پێی کتیبی پیروژ بۆ ئەندامانی کلێساکەیان ناکەن، بە تاییەتی پتویستی تۆبەکردن.

۴. باسی ئەگەر تەمبیکردن بۆ ئەندامە نوێیەکان ناکەن، وە باسی ئەوھشیان بۆ ناکەن که دەستلەکەرکیشانەوھی پیشوخت هیچ کاریگەرییەکی لەسەر تەمبیکردنەکی ناییت.

۵. لە بەلگە رەسمیەکانی کلێسا (بەلیننامە و دەستور و یاسا و رپساکانی کلێسا) ئامازە بە رپکارە یاساییەکانی تەمبیکردن ناکەن و بەو ھۆیەوھ رووبەرۆوی بەرپرسیاریەتی و مەترسی یاسایی دەبنەوھ.

۶. بە پێی بارودۆخەکان، شوپن ھەنگاوەکانی (مەتا ۱۸؛ یەکەم کۆرنسۆس ۵) ناکەون. بۆ ھوونە، لە حالەتی (مەتا ۱۸)دا، بە نھیتی رووبەرۆوی گوناھ نانبەوھ.

۷. بە خیرایی دەست دەدەن تەمبیکردنی رەسمی، یان ئەوھتا زوو خۆیان تووش دەکەن یان زوو حوکم و بریار دەدەن.

۸. به پپی پیویست کۆمه لهی باوهرداران ئاگادار ناکه نه وه که بوچی جیبه جیکردنی ته مبیگردنی کلّیسیایی پیویست و زهرووره.

۹. زانیارییه کی زۆر له باره ی گوناھێکی دیاریکراو که پیویستی به ته مبیگردنه به ئەندامانی کلّیسا دەدەن، که به و هۆیه وه ئەندامانی خیزان شه رمه زار دەبن و له ئەنجامدا باوهردارگه لیکی لاوازیان لی دەرده چیّت که له سه ر پئی لاده دەن.

۱۰. پرۆسه ی ته مبیگردنی کلّیسیایی به ته واوی وه کو بابه تیکی یاسایی له بهرچا و ده گرن و گرنگییه کی ئەوتۆ به دلی باوهرداره تۆبه نه کردوو که نادهن.

۱۱. سه رنجیکی ئەوتۆ ناخه نه سه ر جوړه جیاوازه کانی گوناھباران و چوّن ئەوه کاریگه ری ده بیّت له سه ر ئەوه ی که کلّیسا هه تا چ راده یه ک ده بیّت به رامبه ر گوناھه کان نه رمی بنویّیت پیش ئەوه ی که ده ست بکات به ته مبیگردن. بروانه (یه که م سالۆنیکی ۵: ۱۴).

۱۲. ئەوان له بیری ده که ن که خوشیان له سایه ی به زه یی مزگینیی مه سیح ده ژین، وه به و هۆیه وه له پروانگه ی خو به راستو دروست زانینه وه ده ست ده که ن به ته مبیگردنی ئەندامان.

۱۳. ئەوان ناتوانن به ته واوی گوناھباریان خو ش بویت، چونکه داوا له په روه ردگار ناکه ن که تۆبه بکه ن.

۱۴. چاوه پروانییه کی زۆریان له پلّته ی نیوه سوتا و لقی وردبوو هه یه. به واتایه کی دیکه، چاوه پروانییه کی زۆریان له و گوناھبارانه هه یه که به قوولی رۆچوونه ته ئیو گوناه وه به وه ی که ده یانه ویّت تۆبه بکه ن.

۱۵. به جوانی ئەندامانی کلّیسیایان فیّر نه کردوو که چوّن له گه ل که سیکی گوناھباردا مامه له بکه ن که نایه ویّت تۆبه بکات، له وانه چوّن له حاله ته کۆمه لایه تییه کاندایه یه ندی پیوه بکه ن و چوّن هه ولی تۆبه کردنی بده ن.

۱۶. که سی ته مبیکراو بانگهێشتی کۆبوونه وه ی هه فتانه ناکه ن بو ئەوه ی به رده وام بیّت له خزمه ته کان و گوئی له وشه ی خودا بیّت. هه روه ها ئەندامانی دیکه ئاگادار ناکه نه وه که هه موو که سیک ده بیّت ئومیدی ئەوه بخوازیّت که ئەو که سه به شداری له کۆبوونه وه کاندایه بکات.

۱۷. بهرپرسياريه تي پرۆسه ي ته ميبكرده كه ده خه نه سه ر شاني يه ك كه س،
واته قه شه ي گه وره، وه به م هۆيه وه ئه گه ر ئه وه له ئارادايه كه زۆربه ي
ئه ندامه كان شواني كلپساكه به كه سيكي رق له دل بزنان.

۱۸. به پپي پپويست پپراني كلپسا له كاروباري كلپسا ئاگادار ناكه نه وه، به م
هۆيه وه پپران ئاگايه كي ئه وتوپان له ئه نداماني كلپساكه يان نپيه. نه بووني
ته ميبكردنيكي كاريگه ر به دلنياپيه وه ده بيت هۆي ئه وه ي كه كلپسا نه توانيت
به باشي ته ميبكردنيكي دروست ئه نجام بدات.

۱۹. هه فتانه باسي وشه ي خودا ناكهن.

۲۰. رپگه ده دن ئه نداماني كلپسا به رۆحي سزادان له ته ميبكردني كلپسايي
پروانن، له جيگه ي رۆحي خۆشه ويستي و ئاگادار كرده وه ي تۆبه نه كه ر كه له
كۆتاييدا خودا گونا هباره كه سزا ده دات.

۲۱. شتگه ليك ده كه ن كه جيگه ي په سه ندي كتپبي پپروژ نپيه (ياري وه ره ق
(كۆنكه ن)، رابواردن و ئاهه نكي نه گونجاو، هتد).

۲۲. ئه ندامان ته مبي ده كه ن كه له بهر سوود و قازانجي ئه ندامه كه، باشي
كلپساكه، باشي كۆمه لگه كه يان، يان شكۆمه ندي مه سيح.

نیشانه کان

بنیادانی کلیسای تهندروست
 ئایا کلیساکه یه کی تهندروستت هه یه؟

پریکخراوی ۹ نیشانه کان ئیشی ئه وه یه که رابه رانی کلیسا به بینین و ئاشکراکردنی کتیبی پیروژ و سه رچاوه ی کرده یی ته یار و ئاماده بکات بۆ ئه وه ی له ریگه ی کلیسای تهندروسته وه شکۆی خودا نیشانی گه لان و نه ته وه کانی جیهان بدهن.
 به له به رچاوه گرتنی ئه و ئامانجان، ده مانه ویت یارمه تی کلیساکان بدهین که له ئۆ نیشانه ی تهندروستدا گه شه بکه ن که زۆر به ی کات پشتگۆی ده خرین:

۱. وتاردانی روون و ئاشکرا
۲. یه زداناسی به پتی کتیبی پیروژ
۳. تیگه یشتن له ئینجیل به پتی کتیبی پیروژ
۴. تیگه یشتن له گۆرینی مرۆفه کان به پتی کتیبی پیروژ
۵. تیگه یشتن له مزگینیدان به پتی کتیبی پیروژ
۶. نه ندامیتی کلیسا
۷. ته مه یکردنی کلیسای به پتی کتیبی پیروژ
۸. به قوتایکردن به پتی کتیبی پیروژ
۹. رابه رابه تی کلیسا به پتی کتیبی پیروژ

ئیمه وه کو ریکخراوی ۹ نیشانه کان بابته و په رتووک و هه لسه نگانندی په رتووک ده نووسین، ههروه ها رۆژنامه یه کی ئینته رنیتیش به ریوه ده به ی. کۆنفرانس ساز ده که ین و چاوپیکه وتن تۆمار ده که ین و سه رچاوه ی دیکه ش به ره هم دینین به مه به ستی ته یارکردن و ئاماده کردنی کلیساکان تاکو شکۆی خودا نیشان بدهن.

سه ردانی ماله په که مان بکه که بابته کانی به زیاتر له ۰۳ زمان به رده ستن بۆ خویندنه وه، وه ناوی خۆت تۆمار بکه تاکو رۆژنامه ی ئینته رنیتی ببه رامبه رت به ده ست بگات. ده توانیت له م لینکه ی خواره وه دا لیستی ته واوی ماله په ری زمانه جیاوازه کان ببینیت:

<https://www.9marks.org/about/international-efforts/>

تەمبىكردى كلىسايى دەور و پۇلىكى گىنگى لە بىنادانى كلىسايەكى تەندروست ھەيە.
چۆن دەتوانىن تەمبىكردى كلىسايى بەتەواوى ئەنجام بەدىن؟
جۇناتان لىمان يارمەتى دەدات كە رووبەرووى چەندىن بارودۇخ و گوناھى
ھەمەچەشن بىنەوہ كە ھىچ جۇرە روونكردەنەوہيەك لە كىتېبى پىرۇزدا نىيە؛ ئەو
گوناھانى كە لە ھىچ كام لە لىستەكانى كىتېبى پىرۇزدا نىيە و پىويستيان بە
چارچىوہيەكى ئىنجىلى ھەيە بۇ ئەوہى بە خۇشەويستىيەوہ رىك بكرىنەوہ.
ئەمە رىنمايەكى ھاوچەرخە كە چوارچىوہيەكى لاهوتى دابىن دەكات بۇ تىگەيشتى و
جىبەجىكردى پىوانەي تەمبىكردى لە كلىساي خۇجىيدا، لەگەل چەندىن ھونەي
بارودۇخى راستەقىنە و وەلامى ھاوتەرىب.

پەيگ پاترسن، سەرۆكى كۆلىژى يەزداناسى باپتىستى باشورى رۇژاوا دەلىت:
"ئەم كىتېبە رىنمايەكى گىنگ و بەسوودە بۇ دامەزراندانى كلىسايەكى تەندروست لە رىنگەي ئەنجامدان بەرپرسىارەتېبە
تايەتەكانى باوہرداران، خۇشەويستى و تەمبىكردى. ئەو شوان و رابەرەي كە دەبەوېت كلىسايەكى تەندروستى ھەيەت،
دەستبەجى سوود لەم بەرھەمە وەردەگرىت."

كرىگ بلومبىرگ، پروفىسورى كۆلىژى يەزداناسى پەيمانى نوپى دىنقەر دەلىت:
"ئەم كىتېبە ھەتا بلېنى ورد و كرەيە، وە پىر لە ھونەي خۇپندى راستەقىنە سەبارەت بەوہى كە چۆن كلىساكان لەگەل
بارودۇخە فراوانەكاندا مامەلە بكن. پىشنىار دەكەم ھەموو كەسىك بىخوتىتەوہ."

قەشە جەي. دى. گىيار، شوانى رابەر لە كلىساي سەمت لە دۆرھەم، كارۆلىنابى باكور دەلىت:
"ئەم كىتېبە بەرھەمكى لاهوتى ناوازەيە كە بەتەواوى لە تەمبىكردى كلىسايدا رۇچوہ. پىرانى كلىساكەي تىمە
پىرارىان داوہ كە ئەم بەرھەمە وەكو رىنمايى و بەرچاوروبى بەكاربەپنن."

جۇناتان لىمان، خاوەنى پرونامەي ماستەرە لە كۆلىژى يەزداناسى باپتىستى باشور و ئەندامانى كلىسايى باپتىستى
كاپىتۆل ھىلە لە واشتنى دى سى. جۇناتان نووسەرى بەرھەمكى دىكەيە بە ناوى "كلىسا و تاوانى سەرسورھىنەرى
خۇشەويستى". ھەرەھا بەرپرسى بەشى ھەلەچنى خزمەتەكانى ۹ نىشانەكانە و ھەلەچنى رۇژنامە ئەلىكترۆنىيەكەيەتى.

ئەم بەرھەمە بەشىكە لە زنجىرە كىتېبەكانى نۆ نىشانەكان: زنجىرەيەك كىتېن كە چىر دەبەنەوہ لەسەر بىنادانى كلىسايى
تەندروست.

